

L89

18.2 Lc - 14

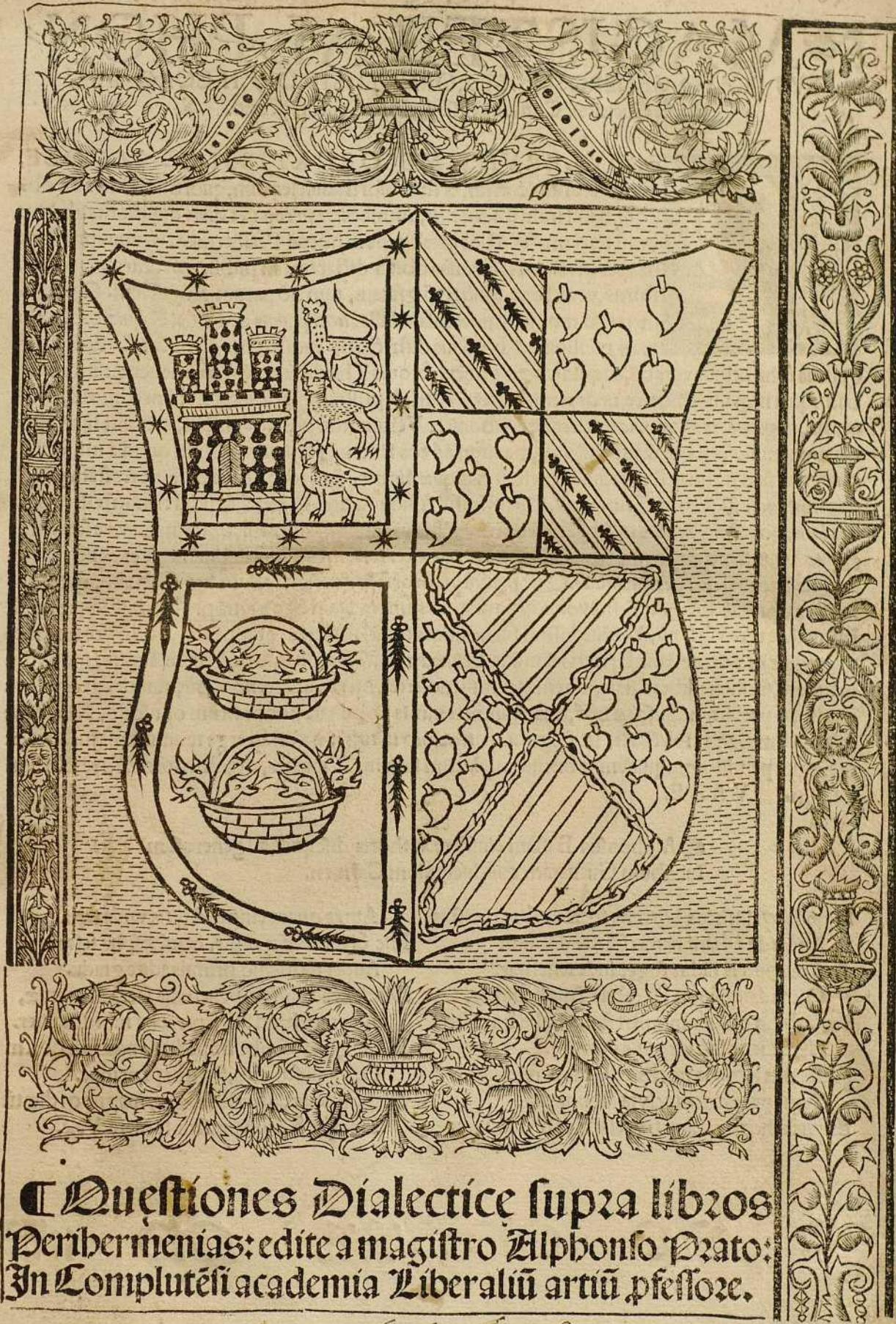
Caja
84-29

me^r matud.

S. b. ▷
~~J~~ Jr de nom

B. 30.753 El collégio de la Compañía de Jesús de Granada

11
C.D. 46

Quæstiones Dialectice supra libros
Peribermenias: edite a magistro Alphonso Orato:
In Complutensi academia Liberalium artium professor.

e Notione & expugnare

MAGISTER ALPHON

SVS PRATO GENEROSISSIMO, ORNATISSIMOq; IACOBO LEI-

Væ, & Gueuaræ, Complutensis ecclesiæ Cantori primo. .S.

ERPVLERVNT ME ORNATISSIME IACOBE,
quorūdam amicorum, & studiosorū adulescentum, quorū desideris nō ob-
sequi, haud mihi liberū fuit, immodecā preces: vt quas quēstiones ab hinc
annū tertium dialepticā praelegens in libros Perihermenias tumultuariis, ac
properatis studiis præuisas obiter dictaram, in publicū promerem, rem fas-
turus, vt aiebant, multis tū gratam, tum nō parum frugiferam. Quod ta-
men ego multū prius recusaui iustis non paucis de causis, & quia ordinaris
mæ p̄fessionis laboribus districto nō vacabat modo hisce reb⁹ dialepticis,
quibus nihil minus curabā, aliquid operæ ponere, & quia Theologicis studiis nūc acriter incumbe-
bam, quæ neq; intermittere, neq; remittere volebam, & postremo q; si aliquid esset editurus, decre-
ueram, in grauore aliquo, ac iusto opere elaborare. Verum non poenitet amicis, ac bonis iuniperibus
obtemperasse, si ex hac mea lucubratione aliqd ad eos fructus est peruenturum: quod a me sedulo,
quantum fieri potuit, est curatum. Ita enim has quēstiones, q; in toto de enūtiatione tractatu præcis-
pue sunt, excusū, atq; tractau: vt nihil alienū, nihil friuolum, atq; inane, sed quod eruditū esset, & ad
solidam, bonamq; doctrinæ frugem facret: agitatis præstantiū autorum opinonibus, ac sententias
explicatis, instructaq; firmioribus, ac maioris momēti rationibus tota disputatione exequerer, idq;
summa breuitate, ac perspicuitate. Quē primum meorū studiorum foctum haud sub alio, q; tui no-
minis auspicio edere potissimū volui, q; sic demū omnium fauorē, ac gratiā promeritum, ac vendi-
bilem fore certo sperau, si splēdissimi tui nominis titulū pr̄ferret quippe eius, quem norint omes
nobilitate præstare ex duab⁹ claris familias Letuæ, ac Gueuaræ prognatū, generosa animi īdole, hu-
manitate, facilitate, liberalitate, ingenii acumine, solertia, literis, atq; eruditione, multis egregiis ore-
nementis præditum. Suscipe igit̄, qua es animi extimia nobilitate hoc nostrum opusculū, & sicut me
magno amore complecteris, ita singulari patrocinito id tuere: meumq; erga te animum quālibet ex-
re exigua pendito, qui quidem te omnium plurimi faciam, & malora, atq; vberiora offerre tibi sum
paratus. V A L E.

¶ Alphonsus Bassani eiusdem authoris discipuli, ad generosum
Iacobum Gueuaram condiscipulum Carmen.

Dum labyrintheos horrens tegit vmbra recessus
Audet dēdaleam nemo subire domum
At si purpureis radīs fuget inde tenebras,
Ostendatq; suum Phœbus Apollo tubar.
Spectabunt omnes monstri stabula alta bimēbris
Nec teneræ filo virginis v̄sus erit.
Anfractus logicos noctis caligine dense
Texit progenies inclyta nicomachi.
Explicit hos, aperitq; tibi claræ vrbis alumnus

Aurea quam cingit diuītis vnda tagi.
Hic & inaccessas rupis, & inhospita tesqua
Audet inoffenso primus adire gradu.
Dicit & ad doctæ penetralia sacra Mineruæ,
Asperaç̄ haud durū per iuga monstrat iter.
Hunc generose tibi impēdit Gueuara laborem
Discipulicq; altis, sed tibi præcipue.
Magnū opus, autoris magni, magnoq; dicatū
Suscipe, & humana fronte tuere Vale.

Questio prima de vocū significatiōe. Sol. ii.

Questiones dia- lectice supra libros perihermenias: a magistro Alphonso Prato.

EA igitur quæ in voce cōsistunt, signa sunt affectū qui in anima sunt. Et ea quæ scribūtur nota sunt eorum quæ in voce consistunt.

Prima Questio.

Trū VO-

ces sint significatiōe ad placitum p̄prie concep̄tū: et scripture vocū an rerum a dextra.

CPars negatiua: sc̄z q̄ voces non significent conceptus ad placitum p̄prie arguit. Voces significat p̄prie ea sc̄m que ponuntur in p̄dicamento. Sed res a dextra sunt huiusmodi. ergo voces res a dextra: proprie ad placitū significant. Minor habet ex Aristotele libro predicamentorum, ex q̄ que sc̄m nullā complexionem dicunt. singulū aut substantiam significat; aut qualitatē r̄c. Abi ip̄e declarat et distinguit significata sc̄m que termini in predicamento ordinant. Hac via deducitur scripturas ad placitum/ proprie voces non significare.

Aristoteles

Aristoteles

CPræterea primo elenchorum videt hoc philosophus asserere: cū dicat nominibus p̄prie vti mur signis. Inniuit inq̄ noīa res ē esse signa. Mars vero affirmativa ex textu superiori ē est nota.

CHæc q̄stio tribus articulis declarabitur, primus tituli questionis aperiet, secundus respondebit ad questionem in ultimo vero mouebunt que dam dubia materie annexa, et ad argumenta in oppositum respondebitur.

Primus Articulus,

Diffinitio vocis. **C**Notandum est primo q̄ vox diffinatur ab Aristotele, sc̄bo de anima. Sonus aeris ab anima respirati p̄cessit ad vocale arteriam cum aliquid significatiōe imagine. In hac enim diffinitione soli voces significatiōe diffiniunt. Vox significatiōe est duplex: quedā dicit sermo et quarto de hystoria animalium/ ab Aristotele diffinit sic. Vox articulata literata conceptū mentis denicias humanae, in questioe sermonum, voces p̄ sermonib⁹ accipiunt: nam de significatiōe vocū in articulatarum apud philosophos nullavñq̄ diffinitio fuit questionis. Vox significatiōe nō finit: oppido modis significa do diffinire. Aerū an vox sit quoddā accidentis successione nō finit, siuum in aere: vi in subiecto existet: an potius aer ip̄e percussus, non est presentis negotii, licet secundū videatur sentire philosophus: vnde cīma particula suorum p̄blematum. Scriptura est figura clementis litterarum disposita. Conceptus vero est qualitas: qua mediante potentia cognitiva formaliter cognoscit. Et in parte textus posita: philosophus vitetur hoc vocabulo passio: p̄ eo qd est conceptus, nam intelligere

Diffinitio scripture. **D**iffinitio conceptus. **G**ristoteles

Diffinitio sermonum. **D**iffinitio Dubium.

Diffinitio vox. **D**iffinitio

Diffinitio conceptus. **D**iffinitio

Diffinitio scriptura. **D**iffinitio conceptus. **G**ristoteles

quoddā pati est: vt ipse tertio de aia testatur. Res a dextra dicunt res que non sunt termini: iuxta beatissim⁹ Augustini primo de doctrina christiana dicēt. Duplices sunt res: quedā res et signa simul: quedā res tantum. Quid sit significare ad placitū: et quod p̄ceptū sit: et prima lectura terminorum innotescit: ideo pretermittit.

CSecundo nota, q̄ solet dubitari quare Aristoteles p̄ponens in p̄hemio perihermenias: materia de qua actus esset in codē libro: hoc est de enūciatione: et de partibus eiusdem: interseruit nōnulla de passionib⁹ animae: et de scripturis: et vocib⁹. Ad qd est communis responsio ex sententiā doctoris sancti. Quod quia inter ea que p̄posuit: dicit de noise et verbo se tractatur: et cū he voces sint significatiōe: oportebat igit de vocū significatiōe determinare. pr̄sentim cum esset maxime dubius suo tempore: quid p̄prie voces significaret. Quidam enim (vi Plato) asserabant voces quedā universalia a singularibus separata significare. Illi quedā fictitia quibus nihil in re correspondebat. Sed de his apud Porphyrii latius dictum est. Posset vero aliter dicere: iudicio meo: nō multum a vera intelligentia textus discedet. Qd philosophus tractatur in eo loco de sedis operatio intellexus q̄ est cōpositio vel diuīsio (siquidem dialectica scientia rationalis dicit) et cū sit ordo doctrine a notioribus nobis admittens nota, procedere. Et enūciatio vocalis metāli enūciatio notior sit: nō ab re de enūciatione vocali: et eius partib⁹ determinauit. Et quia posset esse dubius: utrum ea q̄ de vocib⁹ esset differens de conceptib⁹ dici possent. Hanc questionē solvens dixit. Voces sunt signa affectū: iudicia: et scripture vocū. Et hoc vocabulo indicia usus est Laurentianus florēt in traductione huius p̄ptis textus. Ex consequēti videt Aristotelem asseruisse oīs passiones: q̄ de vocibus dicunt: conceptibus posse accommodari. Et hoc confirmans: subiungit in codē textu sic quēadmodum aut in aia conceptus r̄c. vbi conceptus et vocum similitudo notatur.

Secundus Articulus.

CIn respōsione ad questionem sunt variis modi dicendi. Buridan⁹ primo suorū sophismatum sentit hanc conclusionē. Voces ad placitum p̄prie conceptus significat: et scripture voces, asserens hāc esse mente et sententiam philosophi textu superiori, et in hoc consentiunt sere oīs antiqui Aristotelis interpres. Commentatoris, et Boetius: tā in prima q̄ in sedis eius editione. Rationes quib⁹ Buridanus ducit sicut contra opinionem communem.

CContra quam conclusionem aliquibus argumentis arguitur. Primo sequeret quālibet vocem esse significatiōe: qd est falsum. Sequela patet nam quilibet suum conceptum correspōdenter ad placitum proprie significat.

CSecundo sequeret q̄ quilibet terminus poneretur in p̄dicamento qualitatis. Illud enim qd terminus proprie significat qualitas est.

CTertio sequeret q̄ omnes termini essent absoluti cū quilibet suum conceptum significet nihil nec aliquāliter connotans.

CQuarto sequitur q̄ hæc est falsa: homo est animal, quia eius sensus est: conceptus hominū est conceptus animalis: nam termini eiusdem sechdu

Questio prima.

significationem priam vniuntur.

Quintus ar-
gumentum.

Quinto sequeretur q̄ non exercebat suā
vīm hec nota lī. in hac vocali lī hō est animal: p̄cī
pue vī ille terminus in illa p̄positione p̄o conceptū
accipit. Nam ea seclusa adhuc p̄ conceptū accipit.

Sextus arg.

Sexto q̄ in hac homo est conceptus.
Ly homo non supponeret materialiter: postq̄ in sic
supponēdo non accipitur, p̄ significato nō vltimato.

Septimus
argu.

Septimo q̄ nulla est suppositio perso-
nalis: quia maxime in hac homo est animal: p̄o sor-
te. sed hoc non, cū sortes sit significatum non vltima-
tum cuiusvis illarum vocum.

Octauus ar-

Octavo sic, prius hæc vox, homo facit
cognoscere homines q̄ conceptum omnium homi-
num. ergo talis vox prius et immediatus hominem
q̄ conceptum significat. atq; patet. Mā ad p̄ductio-
nem cōceptus reflexi directus cōceptus p̄supponit.

Nonū arg.

Vltimo sic arguitur. Sequeretur em̄, q̄
quicunq; audiret hanc vocē homo: sc̄ies eius im-
positionem: haberet conceptū reflexum. Consequens
est falsum. sequela patet: ex eo q̄ illa vox cōceptum
directum significat: et sic illum facit cognoscere.

Euasio.

Ad hoc forte dices illud non oportere: quia vox
non semper dicit in cognitionē cuiusq; sui significati
Sed hoc non satisfacit: nam id quod primo termi-
nus significat, primo fecit cognoscere. Et sic conce-
ptus reflexus voce audita cōmuniter formabitur. cu-
ius oppositum experimur.

Solutio ar-
gumentorum.

Pro solutione argumentorum & intelligi-
gēia opiniōis. Aduerte, q̄ significare multiplex est.
Nam primum modo captur: p̄o eo qd̄ est manifesta-
re. et sic voces cōceptus: et scripturas significat. et scri-
pture voces. et cōceptus. Voces em̄ adhuc inuente et
imposte sunt, ut p̄fentib; nostros conceptus ma-
nifestemus. sicut scripture absenib; designant. Alio
modo significare. id est q̄ facere formare: et hoc etiā
modo voces significant scripture, et cōceptus: et scri-
pture conceptus: et voces. Tertio modo significare
(ut cōmuniter capi) est facere cognoscere. Si Buridanus:
et alij intellexeret conclusionem suā. significa-
re sumpto. primo aut secundo modo. argumenta non
militant cōtra eum. bene tamen si significare: sit ter-
tio modo acceptum: veluti accipienti discursus argu-
mentorum patet. Quorum solutiones: agillatim nō
ponuntur breuitatis causa.

Prima re-
plica.

Sed adhuc arguit p̄bando q̄ Aristote-
les nō ceperit significare p̄mo aut secundo modo p̄dictio-
rū. Nam tunc conceptus nō significaret. qd̄ est contra
ea que inferius dicit. Sequela tamen est nota.

Scda repli.

Præterea nō videt quare potius Aristote-
les dixisset voces significare cōceptus: q̄ scripturas
conceptus: et scripturas voces: q̄ voces scripturas et
ex dictis voces: et scripture: significant cōceptus: et scri-
pture voces: et voces scripturas.

Solutio.

Ad primū horū posset dici q̄ et quoce
dicū significare respectu vocū: cōceptū: et scripturarū
neq; absurdū censeo: Aristolem diversis sui textus
partibus diversimode termino eodem vī.

Ad ultimā
replicam.

Ad secundū dico q̄ maior ratio est. Ex
eo q̄ voluit ip̄e phus innuere duos modos qb; alijs
ea q̄ intelligi: manifestam. Quoꝝ p̄mus est: pre-
seculis per voces. alter nō absentib; p̄ scripturas.

Opinio cōis declarat his p̄positiōib;.

Prima p̄positio voces significat cōceptū
et scripturas: sibi correspōdentes: et scripture et voces: et
cōceptū. Prima p̄s hui p̄positiōib; p̄bat. nā ista
vocalis est p̄: hō est p̄ceptū: et affirmativa ergo eius
extrema p̄ codem supponit: et cum p̄dicātiū sup-
ponat p̄ conceptū: subiecti qb; est vox p̄ conceptū sup-
poner: et illi significabit. Et hoc modo p̄babil que-
cū q̄ alia pars huius conclusionis.

Scd'a p̄positio, cōceptū significat voces: Secunda p̄s
et scripturas eis correspōdentes: et scripture et voces
ipsos p̄ceptū hec p̄pō cādē h̄z p̄bationē p̄ precedēs.

Tertia p̄positio. voces cōceptū & scriptū
ras improprie significat: nisi ad illa significātiū im-
positione immediata fuerint imposte: et scripture et
militer voces et conceptus. Hec p̄positio argumētis
contra Buridanum facilius suadebitur.

Quarta p̄positio conceptū voces & scri-
pturas ip̄o significat: nisi hec p̄ceptū sint oblecta: positiō.
et quavis ip̄ositione p̄ceptū seclusa: et voces et scriptu-
re ipsos p̄ceptū: et hec fuit mēs philosophi dicēs. Et igit Aristoteles
que in voce consistunt signa sunt affectuum. itc.

Quinta p̄positio: voces significat res a
dextra ad placitū p̄pō mediātib; p̄ceptū: et scriptū
re vocib;: et hec fuit mēs philosophi dicēs. Et igit Aristoteles
que in voce consistunt signa sunt affectuum. itc.

Quia hec due opinōes: in primis dua
bus p̄positionib; conueniunt. Tres vltimas quibus
evidenter disert aliquibus rationibus impugno.

Prīo seq̄ret ex his, q̄ isti termini idē &
diuersi essent synonymi: qd̄ est falsū. Sc̄la p̄bat. ḡumētum
q̄cqd̄ p̄pō vñhōz significat: sīḡ alī: q̄ ha p̄pōnes.
bebit cādē significātiū: et erit termini synonymi.

Scd'o sic arguit: habet ex Aristotele in
multis locis: p̄serit in capite de enūciatione: dissimile
de enūciatione plures: et vñhōz discrimē: iter vñiuo
et termini et equiūcum. Qd̄ p̄mus significat vñhōz: se-
cundus tñ plura. Hoc nō est verum de significātiū
tertii a dextra. ergo de significātiū cōceptū intelli-
gi habet. neq; est dicēndū. Aristotele discrimen inter
terminū vñiuocum et equiūcum posuisse. Scdm ea
que improprie termini significant, ergo voces signifi-
cant proprie cōceptus.

Tertio cū magister docet pueros alpha
betū alia vocē docet pueris p̄ferre. Vñlo uno chara-
ctere q̄ alio. hoc non fieri nisi q̄ scripture voces si-
gnificant. Ex impositione. ergo opinio falsa.

Cōfirmat̄, hec vox: hō facit formare cō
ceptum hominis: et nō lapidis. et hoc nō esset nisi quia
hec vox vñum significat: et non aliū.

Hac tria argumēta Buridan p̄cedūt so-
phisticē: q̄ q̄cē efficacie sint ex coz̄ solutione patet.

Ad primum respondeat negando seque-
lam. et ad p̄bationē negatur p̄na. Plus em̄ requiri
ad terminos synonymitatē: sive ad hoc q̄ termini cā-
dem significātiū habeant. quā id qd̄ in aīc sumit.
Requirit em̄ vñtra: q̄ codē modo significet. ut ex diffi-
cilitate terminorum synonymōz liquet.

Possit tñ hoc argumētū. Cōtra eiꝫ auto
rētoriq̄t̄. p̄bādo p̄ceptū has voces idē et diuersum
significatos: suo discursu esse synonymos.

Ad scdm respōdet q̄ Aristoteles signas Aristoteles

Responso.
ad primū.

Betor: quek
argumētū.

De vocum significacione.

Sol. iii.

differentiā inter terminū vniuersit̄ et equiuocū: nō vult terminū vniuersum prēcē vñā rem significare: et equiuoch plures, sed equiuoch terminū significare: sua significata mediatis diversis conceptib⁹/totib⁹ tñō synonimis. Qd non accedit terminis vniuersis: et ita vñū et plurā ad cōcept⁹ qb⁹ termin⁹ significat: p̄c̄ refert: et nō ad res per terminū significatas.

Retorique
argumētū.

Hoc etiā argumentū posset fieri contra eundē p̄bādo etiā si voces ad conceptus referantur: nō esse hoc discrimin inter terminū vniuersum et equiuoch. qd vniuersus prēcē significet vñū/ et equiuoch plura.

Ad tertīū.

Ad tertīū respondet quidā negādo misnōrem: immo potius hec causalis cōcedetur: qd voces scripturas significat: scripturis vñis voces formātur, quēadmodum viso pane puer format vocē hanc panis, non qd panis vocē significat: sed quia vox signifat ipsum panē. Et si queras vnde est qd hac scriptura visa istam vocē et non illā formem? Respondet qd non ideo est: qd scriptura significat vocē. Sed ob certam correspondētiā vocis ad scripturā, que oritur ex bñplacito sic instituit̄. Hec rñstio in multis deficit.

Invalida
responſio.

Primo videt̄ negare id quod argumentum prentit, s. qd scripture significat voces. Qd est rerum: et ex deductione circa primā p̄positionem facta constat, et ita hec causalis est vera: qd scriptura significat vocē, ea cognita facit formare vocē. In secundo deficit: qd reputat impossibile res a dextra voces quābus significant significare. Quod verū ego censco, qd rebus vñis multiorū terminis qb⁹ res significant, ergo res a dextra terminis significant. Et per hec dices ad argumētū, et eius p̄fimationem.

Corolarīū.

Ex quo sequitur non esse inconveniens terminū fin significacionem impropriam esse cōnotatiūm, vt patet de hac voce homo: significat enim aliqua cōnotando correspondētiā scripture ad vocem.

Scđm coro
larium.

Secundo sequit̄, scripture & vocem correspondētiā esse terminos synonimos: fin hanc significacionem impropriā. Aduerte tamē qd ex forma huius tertii argumenti Buridanū: et confirmatōis videtur ipsum vñum fuisse: ly significare secunda acceptione in sua conclusione. Vide etiā qd equalēter hanc consequētiā faciat: scripture facili formare voces: ergo significant voces: arguēs quāta disfinitione ad dīmūtū. Forte obijctes dicendo. Seq̄ qd hec vox bus/ ad placitum p̄prie suā mes scripture significaret et ecoutra. Sequela patet nam ipsū ultimātē significat: nū nullum vñterius significatum habeat. Ad hoc duplicitē posset responderi. P̄rūmo qd nō valet hoc est significātū ultimātū, ergo hoc significatur p̄prie. Secundo qd si illa vox bus nullū significātū ultimātū si significat tamē nō significat ultimātē sua scripture, postqd in sic significādō suū simile representat.

Obiectio.
Responsio.

Alia argu-
menta p̄ opī
mōne cōmī.

Contra eandem opinionem cōmūnem alijs tribus longe difficultib⁹ argumentis arguitur: vt ipsa melius intelligatur, p̄dūmo si scripture significaret vocē improprie vel hoc esset ad placitū vel naturaliter: non scđm quia in sic significando nō significat apud omnes. Aduita etiā ista voce homo: alium characterētribuit grecus: et alijs latīnus. Præterea scripture significat vocē propter certam correspondētiā: que pender ex voluntate impostoris, ergo scripture nō naturaliter vocem significat. Nec p̄prium: cū talia terminus non possit cadere ab illa

significatione, si posset maxime esset per hoc qd omnibus placere: vt huic scripture homo amplius nō co responderet aliqua vox. Sed hoc dato hec p̄positio scripta est vera, ly homo potest esse a/ vt ly a: vocem illam significaret, ergo scripture que est subiectū supponit, p̄ illo quod predicatum importat: et ita adhuc vocem significat. Forte dices qd hec p̄batio nulla est ex eo qd presupponit: qd ista littera, a: vocem significat. Et sic esset correspondētiā vocis ad scripturā qd est contra hypothēsim. Sed hoc non valer: quia cum hoc qd non sit talis correspondētiā vocis ad scripturā: stat scripturā imponi ad significandum vocem.

Evasio.

Præterea, qd non possit cadere scriptu- ra ab illa significacione vocis: probat̄ sic. Conceptus nō vñtimatus illius scripture: et fin illam significatio nem: adhuc vocē significat: illo posito: ergo et scriptura: siquidem sunt termini synonimi.

Ad hoc argumentum respondet, qd quelibet scripture suam vocem significat ad placitū improprie. P̄dūmū patet ex processu argumenti qd tamē improprie significet: probatur: non ex immedia ta impositione: sed ideo scripture vocem significat: qd ea que per scriptures absentibus manifestantur: presentibus voces notificant. Et ad improbationem huius nego antecedēs. Et ad eius p̄batōne responde det quidam p̄cedendo maiorem et distinguat̄ istam. Ly homo potest esse a: vel sine noua impositione illius scripture. Et si negat ērvel mediante aliqua impositione de nouo faciat: et sic p̄cedit. Sed hoc nihil est quomodo si: ista modalis est ha. Ly homo potest esse a: quia ista sua decinesse est possibilis. hoc est a: et ita semper p̄cedit argumentū. Ad hoc dices qd illa de inesse est impossibilis cum fin talem significacionem extremp̄: predicatum nō possit conuenire subiecto: et ex consequēti modalis est falsa.

Responſio.

Contra ad minus si hec est ha: ly homo ei noua impositione potest esse a: pars subiecti que est scripture significabit vocem. Si neges p̄sequētiā re stat tibi dare instantiā: nec hoc est multū difficile. Et ad alius diceret hic mod⁹ respondēdi: qd dato illo qd ponitur in argumento scripture homo et p̄ceptus ille nō vñtimat nō essent termini synonimi. P̄dūmū poterit respondere aliter ad argumentum negando antece dēs et negādo maiorem: sed qd deponetur ab illa significacione p̄ hoc qd talis scripture perderetur deli neatio sic vt desineret esse terminus. Ex quo seq̄ tur.

Impugna

Quālibet scripture omnem vocē ad placitū improprie significare, quia omnis scripture significat: quodcumq; sibi potest correspondere. Secundo sequit̄, qd probabile est simile suum simile in linea

Solutio.

tione significare ad placitū improprie. Et si tenetur qd significat naturaliter: Concedendum est aliquem terminū a sua significacione naturali posse cadere. Quod patet de structa lineatione illud atramentū carē significatiōē: quia ante significabat similia in tali lineatione, ergo corolarium versū: antecedens p̄bat̄, dato eius opposito sequuntur plura inconvenientia. Primum qd illud atramentū nō sic esset terminus et ponibile in p̄positione in potentia propinquā sicut antea. Secundum qd illud atramentū significaret omnia similia in qua clig effigie: nec potioratio est quare de una significet qd de alia. Tertium qd illud atramentū nō posset supponere p̄ scripture homo mediātē copula de presenti, quia et illa atramentū significaret et ei conuenit sua

Corolarīū.

Questio prima.

cōnotatio. Et si atramentū per lineationem significatio nē hāc acquisiuit. Mirabile est q̄ ipsa destructa adhuc significatio maneat. Ita probabiliorē reperto primā partem corolarij secūda. quāvis ipsam multi admittant/ terminum p̄ hoc q̄ definat esse lineatio cadere a significatio naturali. secūs esset; p̄ ipsius depositionē. Tertio sequit̄ scriptura non posse absolute significare: sūa vocē ea significatio qua nūc ipsam significat. Qd patet. conceptus correspondē illi scripture scđm illā significatio nē est cōnotati uis. Sumū enim a cōnenītia accidētali.

Corolarij.

Corolarij.

Dubium.

Responsio.
Prima propositio.

Corolarij.

Secunda p-
positio.

Tertia pro-
positio.

Primi co-
rolarium.

Secundum.

Tertium.

Secundi ar-
gumentum.

C Postq̄ dictum est quomodo voces scri pturas: i scripture voces: t̄ vna scripture alia t̄ ex cō sequenti vna vox aliam vociem improprie significet. Merito dubitatur. qualiter voces et scripture significant conceptus improprie: et conceptus voces et scri pturas. Ad quod breuiter respondeo per tres pro positiones.

C Prima propositio quālibet vox & scri ptura significativa suum conceptum ultimatum ad placitum improprie significat. C Primo probatur q̄ significet ad placitum. Significatio qua vox conceptum significat est virtute significatio nis qua ali quid significat ad placitum. ergo. aſcedens probatur. Nam si iste terminus homo/deponereſ a sua significatio nē amplius significat illū conceptū. Sed q̄ significet improprie patet. nō significat conceptum ex immediata impositione. sed ex eo q̄ vox significat id quod per conceptū significat. Ex quo sequitur q̄ hec vox homo significat conceptū hominum conno tando similitudinem in significatio nē.

C Secunda ppositio quālibet vox & scri ptura t̄ vniuersaliter quelibet res significat ei⁹ conceptum: que est eius naturalis similitudo naturali ter improprie.

C Tertia ppositio cōceptus ultimat⁹ vocis aut scripture significatiue significat cā ad placitum im proprie t̄ cōcept⁹ vox aut scripture eiusdem obicmū na turaliter. Secunda pars huius ppositio nis est nota: q̄ hec significatio deperdi non potest. Qd m̄ conce ptus ultimatis significanti vox aut scripture significati uam. patet nā per eos carū reminiscimur. q̄ tamen ad placitum patet deperditā cā significatio nē vociū nō amplius cōceptus vox significabūt.

C Ex quibus propositionibus sequuntur plura corolaria. Primi sequitur cōceptum ultimatum ad placitum aliquid significare.

C Secundum q̄ simile suum simile in signifi catione ad placitum significat.

C Tertio sequitur q̄ hec scripture homo/ plures significatio nes habet nō ultimatas. significat enim aliqua pnotando q̄ sunt similia in significatio ne: t̄ lineatione: t̄ correspondētia: t̄ huic termino secundum vñāquāq̄ harū significatio nū proprius corre spondent conceptus nō ultimatus.

C Secundo principaliter arguitur. Voces nō significat medianib⁹ cōceptibus. ergo ppositio falsa. antecedēs probat. Prūs est vox īcitat̄ intellectū q̄ intellectū conceptum formare. Et hec inci tatio seu imutatio est significatio voxis. ergo ip̄a vox

in significando nō dependet a conceptu.

C Ad hoc argumentum respōdet quidam Responsio. negando antecedēs: t̄ ad p̄bationem distinguit ma iorem: q̄ vel intelligit̄ de conceptu ad cui⁹ formatio nem incitat. t̄ sic cōcedit eam. si tamē intelligatur de cuiusq̄ conceptus formatione. t̄ sic negat maiore. Mā ad hoc q̄ hec vox homo incitet intellectū ad co gnoscendū homines p̄supponit ipsum intellectisse: nō solum homines sed etiam habitudinem ipsius vocis ad rem significatam.

C Ex quo sequitur q̄ hec vox homo si gnificat hominē mediāte conceptu q̄ prius fuit. t̄ ab eodē depēdet in significādo t̄ nō mediāte eo conce ptu q̄ causat. Verū hec solutio non satisfacit: nam si fieret de isto termino bus p̄baretur q̄ significat se nō mediāte aliquo conceptu: postq̄ ad hoc q̄ talis terminus ad sui cognitionē incitaret nō presupponit̄ intellectū aliquā conceptum habuisse. Forte dī ces q̄ intelligebāt conclusio de vocib⁹ significatiuis: et q̄ voces nō significatiue nō significant mediātib⁹ p̄cepib⁹. Hoc satis p̄babilit̄ posset teneri. S̄ oportet concedere cōsequenter aliquā terminū/ nec mediāte se nec mediāte alio significare. Et q̄ ali quis terminus in significādo a p̄ceptū non depēdet.

C Sed alto modo arguit̄ contra solutionē. Repli ca. Sequit̄ q̄ aliquis termin⁹ significaret mediāte aliquo qd non est. Preterea id quod asserit. s. vocem si gnificare mediāte conceptu hominū qui prius fuit. ob id quia p̄supponit ad hoc q̄ vox significet. est fal sum. Nam tū dicereſ vox significare mediante cognitio nē habitudinis vocis ad rem significatam: que est quoddā iudicium: siquidē et hec: ad significatio nem vocis est necessaria.

C Quare aliter videtur respōdendū ad ar gumentum q̄ nisi in bono sensu intelligat̄ hec propositio voces significant medianib⁹ cōceptib⁹: est falsa: s̄z in hoc q̄ nunq̄ per vocē intellectū potest cognoscere aliquā rem nisi mediante conceptu: ad cuius formationem excitat̄ ipsa. et in hoc sensu intel ligit̄ t̄ hec ppositio voces a cōceptibus dependēt in significando. C Sed contra hoc arguitur: sequit̄ q̄ hec est falsa scripture significat̄ medianib⁹ vocibus. Sequela patet. Stat cā p scripturem aliquid intel ligere: nulla vox existēt. C Ad hoc dicendū est q̄ aliter dicit̄ voces significare mediātib⁹ conceptibus: et scriptures mediātib⁹ vocibus. De primo iam dī cūm est. scđm quidā declarat̄ sic. i. scriptures per vo ces declarari. sed hoc potius videſ esse: voces signifi care medianib⁹ scriptures q̄ scriptures medianib⁹ vocibus. Ideo dic aliter si placet: q̄ est voces p̄ scri pturas absentibus explanari.

C Ex quo sequitur. q̄ iste terminus signa equinoꝝ capitū in prima t̄ secunda parte ppositio nis Aristotelice in principio posita.

C Secundo sequit̄. q̄ non valet. hoc signifi cat mediante illo ergo subordinat̄ illi. Subordinat̄ alicui id est: q̄ significare mediāte aliquo p̄ceptū.

C Tertio sequit̄. q̄ vix sufficiens ratio affi gnari poterit: vnde Aristoteles dixerit̄ voces signifi care medianib⁹ cōceptib⁹ et scriptures medianib⁹ vocibus potiusq̄ scriptures medianib⁹ cōceptib⁹. et voces medianib⁹ scriptures.

C Tertio & principaliter arguitur. Voces t̄cipale.

De vocum significacione.

Fol. l*ij*.

non significant mediatis conceptibus. ergo propositio est falsa. Antecedens p*baf*. Duret platio huius vocis homo per totam horam futuram. Sic sic nunquam ista de presente hec vox significat: erit vera nec nisi est vera. ergo. Secundo antecedens p*ota* nota est. P*ota* vox probatur. non in instanti terminatio hore quod erit affirmativa de subiecto non supponente: neque in aliquo instanti intrinseco. Sic enim non est sufficiens platio ad formationem conceptus hominum.

Confirmatio.

C Et confirmatur haec vox, nunc non significat: et aliquando significabit, ergo incipit vel incipiet significare. Falsitas prime partis consequens est nota, et secunda probatur. Nunquam ista erit vera, hec vox incipit significare, ergo: quia non per primum sui esse: ut ex processu argumenti patet. nec per ultimum non esse. quocumque instanti intrinseco dato in quo hec vox non significarit nec post illud in aliquo instanti intrinseco significabit. Quo ad hoc de oib*is* id est iudicium.

Solutio.

C Ad argumentum respondeatur quod ista de presente hec vox significat: erit vera in instanti terminatio ore quod est primum non esse plationis vocis. Et ad improbatum dices. quod hoc non significat amplius nominativum rectum ab eo: ad illud quod est, vel immediate ante hoc fuit. nec similiter est dicendum de quocumque verbo actus anime interiori importante, et miror certe quendam asserentem: hoc verbū significat ampliare nominativum rectum ab eo ad illud quod est vel fuit. Oportet enim ipsum concedere post primum non esse plationis: subiectum in ista: hec vox significat supponere quod non oportet. **C** Et per hoc patet solutio ad confirmationem: dicendo quod in instanti terminatio hore: ista propostio est *va*. Hec vox incipit significare, et expone. ly incipit per primum sui esse. **C** Quo sit: quod stat dari primum instantis significacionis huius vocis homo. non tam datus primum instantis esse eiusdem vocis. **C** Secundo sequitur quod datur primum instantis esse in quo hec vox homo est *plata*: et non datus primum instantis esse in quo vox homo sit *plata*. Sed ultimum non esse. hoc patet. tenet vocem esse accidentis. **C** Tertio sequitur quod hec copulativa est possibilis. in a instanti non est vox homo *plata*: et in a instanti nihil deficit ad hoc quod vox homo prolata sit.

Besolutio opinionum.

C Ex his dictis omnibus circa has positiones colligo. potius eas contendere de nomine quam de re. **C** Doctor subtilis, tenet voces significare proprias conceptus non intelligit conceptus formalis seu actus intelligendi: sed conceptus obiectus. Unde enim ipsius doctrinā duplex est conceptus formalis. et obiectus. **C** De formalis ita dicitur est in primo articulo. Concep*tus* vero obiectus est obiectus cognitum sive res concepta: et ita iste terminus conceptus obiectus aliquid significat connotando quod ab intellectu percipiatur. an in notitiam importet de formalis vel non non euro. Ut et hoc materia conceptus obiectus aliquid quantulum ignoreat: aliquibus rationibus arguam.

Opinio scoti.

Duplex est conceptus obiectus. **C** Doctor subtilis, tenet voces significare proprias conceptus non intelligit conceptus formalis seu actus intelligendi: sed conceptus obiectus. Unde enim ipsius doctrinā duplex est conceptus formalis. et obiectus. **C** De formalis ita dicitur est in primo articulo. Concep*tus* vero obiectus est obiectus cognitum sive res concepta: et ita iste terminus conceptus obiectus aliquid significat connotando quod ab intellectu percipiatur. an in notitiam importet de formalis vel non non euro. Ut et hoc materia conceptus obiectus aliquid quantulum ignoreat: aliquibus rationibus arguam.

Argumentum primum.

C Primo sic sequitur, quod nullus terminus ponere in predicamento quod est falsum. Ad minus reductum vel inproprie termini in predicamento ponitur etiam secundum opinionem. Sequela patet. quia quilibet talis ens per accidens significaret: hoc est re et conceptus.

Responsio.

C Ad hoc respondeat, quod voces non significant rem et conceptus: et si significat conceptus obiectum: sed significat res quam concipiuntur: nihil de conceptu formalis importando. **C** Et si obiectus sequitur hos

terminos esse synonymos homo et humanitas. postquam id est absolute significant. **C** Ad hoc dices quod alio modo homo significat humanitatem quam humanitas. prius significat humanitatem in supposito. et secundus humanitatem a suis singularibus preciis.

C Secundo sic, vel cuiuscumque actus intelligendi correspontet aliqd extra intellectum quod conceperetur sumendum. secundus si vel nihil. si secundus: hoc esset incidere in opinionem nominalium circa conceptus obiectuos. **C** tercero secundum Scotum dist. 3. s. pri. id est siue quidditates Scotus. quod referri in esse cognito: et relationes in obiectis fuerint relationes in eterne. Et est fundamentum eiusdem quod omnis relatio in obiectis fuerit mediate vel immediate in aliquo absoluto fundata. runt eterne. ergo actus intelligendi semper responderet aliquo absolutum per obiectum. nec est dicendum primum. Tunc enim aliquid preter dictum fuisse eternum. quod est contra articulatum condemnatum Parisiis.

C Ad hoc dices, quod articulus Parisiensis Solutio.

intelligitur de ente reali et non de ente rationis. quod solus habet esse per intellectum. ut est illud absolute. **C** Sed contra hoc replicatur. Obiectum prius

Replica.

est actus intelligendi. ergo non habebit esse per actum intellectus. **C** Ad hoc respondet. quod obiectum terminatum non praeripitur ad notitiae productionem. secus esset de obiecto motu. **C** Alius via p*baf* et illud absolute. sit ens reale sic. non causa per actum intelligendi ratione attingetur. ergo est ens reale. Antecedens probatur. quod prius est illud absolute relatione attingetur (ut animaduertenti patet). **C** Preterea sequitur quod iste terminus rosa equo dicere de conceptu obiectu rose tempore hymnis et temporis veris: quod probatur. quod sic significando significat ens rationis: quod est ens reale: et ens rationis: quod non est ens reale: non significando ea quod magis conuenit. **C** Item sequitur quod deus aliquid produceret a dextra: quod non cognovit ante eius productionem. Cognovit enim illud ab solutu. et produxit quoddam est reale. **C** Propter has rationes opinio in hac parte non videtur: multo p*baf*ibilis idecirco eam relinquo.

Alius repli-

In quoque niat scotus in nosalibus.

Replica.

tempore hymnis et temporis veris: quod probatur. quod sic significando significat ens rationis: quod est ens reale: et ens rationis: quod non est ens reale: non significando ea quod magis conuenit. **C** Item sequitur quod deus aliquid produceret a dextra: quod non cognovit ante eius productionem. Cognovit enim illud ab solutu. et produxit quoddam est reale. **C** Propter has rationes opinio in hac parte non videtur: multo p*baf*ibilis idecirco eam relinquo.

Alius repli-

In quoque niat scotus in nosalibus.

Replica.

tempore hymnis et temporis veris: quod probatur. quod sic significando significat ens rationis: quod est ens reale: et ens rationis: quod non est ens reale: non significando ea quod magis conuenit. **C** Item sequitur quod deus aliquid produceret a dextra: quod non cognovit ante eius productionem. Cognovit enim illud ab solutu. et produxit quoddam est reale. **C** Propter has rationes opinio in hac parte non videtur: multo p*baf*ibilis idecirco eam relinquo.

Alius repli-

In quoque niat scotus in nosalibus.

Replica.

tempore hymnis et temporis veris: quod probatur. quod sic significando significat ens rationis: quod est ens reale: et ens rationis: quod non est ens reale: non significando ea quod magis conuenit. **C** Item sequitur quod deus aliquid produceret a dextra: quod non cognovit ante eius productionem. Cognovit enim illud ab solutu. et produxit quoddam est reale. **C** Propter has rationes opinio in hac parte non videtur: multo p*baf*ibilis idecirco eam relinquo.

Alius repli-

In quoque niat scotus in nosalibus.

Replica.

tempore hymnis et temporis veris: quod probatur. quod sic significando significat ens rationis: quod est ens reale: et ens rationis: quod non est ens reale: non significando ea quod magis conuenit. **C** Item sequitur quod deus aliquid produceret a dextra: quod non cognovit ante eius productionem. Cognovit enim illud ab solutu. et produxit quoddam est reale. **C** Propter has rationes opinio in hac parte non videtur: multo p*baf*ibilis idecirco eam relinquo.

Alius repli-

In quoque niat scotus in nosalibus.

Replica.

tempore hymnis et temporis veris: quod probatur. quod sic significando significat ens rationis: quod est ens reale: et ens rationis: quod non est ens reale: non significando ea quod magis conuenit. **C** Item sequitur quod deus aliquid produceret a dextra: quod non cognovit ante eius productionem. Cognovit enim illud ab solutu. et produxit quoddam est reale. **C** Propter has rationes opinio in hac parte non videtur: multo p*baf*ibilis idecirco eam relinquo.

Alius repli-

In quoque niat scotus in nosalibus.

Replica.

Questio prima.

Significat verbū mentale: qd est eius obiectū et rem a dextra. Forte dices qd cōceptus immediate significat verbū et mediate res: t ppter hoc cōceptus non est equinoꝝ. Sed hoc nihil est: qz vel hec significat vna significatione vel pluribus. Si primū non videtur in quo sit qz vnu mediate et aliud immediate significet. Si secundū concedendī esset, conceptū ultimum mediāte se significare pluribus signationibus qd est fateri equiuocationem in mente ultimata.

Enatio.
Replica.
Secundū argumentum.
Tertius arg.

¶ Secundo sequit ex opinione, qd iste terminus sortes nihil p̄maris significaret. Sequela p̄batur. qz non est dabile verbū ei adequatū: quod ex dictis circa modū producendi verbū ignorescit; et ita vel concedendum est illatis. Uel hi duo termini sortes et homo sunt synonymi.

¶ Tertio esset inquirendum circa hoc: an propositioni metālē vnu et aliud verbū extremoz scz, correspōdeat. Et si sic videat: qz ista homo est albus et homo albus essent termini synonymi, an vnu ei adequatum: et tunc difficultas assignaretur differētia inter modū p̄ducendi: quo vna notitia p̄ducit alia; et modū quo ipsa p̄ducit verbū. Cōtra hāc et opinione posse fieri oēs rationes q contra Buridanum adducuntur. Quid tñ alij senserint de verbū natura, maioris speculationis est q pro hoc tractatu. Ideo hec dixisse sufficiat.

Tertius Articulus,

¶ Dubitatur primo, vtrū terminus cadat a sua significatione p destinatione rei significate. ¶ Ad qd dubium Scotus p̄mo p̄hermen, et Scham quinq̄i quolibet, quest. 16, respondet negatiuē: motu tamē diversis rationibus.

Prīmū dñ
vnum.
Scotus.
Scham.
Ratio scoti.
Prīma ca-
lumnia.
Scđa calū.
Principis
noſalium
ratio.

¶ Ratio Scotti est hāc. Terminus non significat rem / vt existit: sed vt intelligit. Sed res sive sit sive non sit vt intelligit manet, ergo terminus p destinatione sui significati non cadit a sua significatione. Cōtra hāc possit calumniari in minori, dupliciter adhuc secundo viā huius doctoris. Primo in rigore, illa minor est falsa: quēadmodū et hec antechīs ut cognit⁹ est: nā ly ē existētā dicit. ¶ Scđo est difficile imaginari: q sorte existētē sit idē cōcept⁹ obiectū sortis et ipo mortuo. Quod illa minor videtur innucere.

¶ Ratio Ocham est hāc. Si terminus caderet a sua significatione p corruptionem rei significative vel esset terminus vocalis: mentalis; vel script⁹. nō prīmū vt nou⁹ est qz est significatio ei naturalis, nec secundū aut tertīi: quēadmodū p impositionē voces aut scripture acq̄stare significationem p solā depositionē eam amittit. Et conformiter ad hoc dicit nominales q ly significat, ampliat accusatiū recitū ad quattuor vel quinq̄ differentias tempor⁹. Et hoc voluit sentire Aristoteles in libro p̄dicamentorum dicens qd eadem oratio quandoq̄ est vera quandoq̄ est falsa: sortes est. Si igit̄ eo existente sive non eadem oratio est adhuc habēs eundē sensum. Sequitur q ly sortes non perdidit suam significationem: per sortis destinationem.

¶ Contra istam partē arguitur primo, qd non intelligit non significatur, sed non ens nō intelligitur, ergo non ens nō significa: et ex consequēti intentum. Minor p̄bat: qz qd intelligit, p̄ducit specie in intellectu: t qd non est non producit, ergo.

¶ Secundo hāc consequētia est bona si gnatū non est, ergo signum nō est, ergo ad destinatione

significati. Sequit̄ destitutio significationis, an patet: qz signum et signatum sunt termini correlatiū.

¶ Ad primum istorū dices negando mis Responsio. Et ad p̄bationem nego q ad hoc quod aliquid intelligatur requiritur ipsum p̄ducere speciem: suffici tamen ipsam produxisse.

¶ Ad secundum respōdet, negando illā Ad secundū consequētia assumptā. Arguit enim a termino potente ampliare dato q existat a parte subiectū: ad terminum cui oppositū contingit, et sufficit in ad hoc q illi termini correlatiū dicant ad conuentientiā. Qd hec sequētia valēt, signū est, ergo signatiū est signatū. Ex quo sequit̄ q nō valēt. Sortes ē signatū, ergo sortes est. Arguitur enī ab amplio ad non ampliū affirmative, nec ista valēt. sortes sortē significat: et sortes nihil est, ergo sortes nihil significat, qz arguitur a nō amplio ad ampliū cō distributione magis ampliū ex parte de ly aliquid in ly nihil inclusō.

¶ Dubitatur secundo, in quo sensu sit in Seclūdū telligendū. Hoc dictum philosophi concept⁹ et res dubium. sunt cedē apud oēs. Voces vero et scripture non respondentur per propositiones.

¶ Prima p̄positio, conceptus & res non p̄mī posse sunt cedē apud oēs. Si ly idē dicit idētatiē nume posse, ralem inherētie: ita q oēs cōceptus omnibus insint. Nam tunc omnes essemus eque scientes.

¶ Secunda p̄positio, conceptus & res nō Seclūdū sunt cedē apud omnes, vt ly idē dicit idētatiē posse, significationis: in hoc sensu q quilibet concept⁹ cui libet intellectui significet. Hec p̄positio de se est manifesta.

¶ Tertia p̄positio quidā dicit, q cōceptus Tertia p̄positio et res sunt cedē apud oēs. Si ly idē dicit idētatiē posse, significationis in hoc sensu: q quilibet conceptus in quocunq̄ intellectu ponat, et a quoq̄ res apprehendat: idē significabunt. Sed hoc videat falsum. Nā concept⁹ formatus ab aliquo bruto. Si ponat in ali quo intellectu (vt aliq̄ admittitum) ipi non repräsentabit. Item aliter declarādi est ab his q astruit ad qualitatē alicui esse noticiā requiri ips⁹ ecōcoursus, ergo talis declaratio ad minus non est vniuersalis. ¶ Respondeat igit̄ aliter: q illud dictū ver⁹ est, si ly idē dicit idētatiē significationis de se, in hoc sensu q cōceptus de se vniuersis intellectus sunt eiusdem repräsentationi, i. sine impositione et similiter res. Voces vero et scripture de se nō sunt significatiue cuiuscq; eoz que ad placitum significant: sed mediante impositione.

¶ Ex quo sequitur, q esse idē apud omnes est significare sine impositione: sive naturalis. Et nō esse idē apud oēs est significare cō impositione: et ad placitum. Nec absq; ratione iudicio pilosophilum hoc dictum interposuisse: nam vt ex cratilo patet Platō opinabatur voces naturaliter et non ad placitum representare: et motus hac facili ratione, vocibus vniuersis instrumentis in manib; standis nostris concepti bus et in orationib; conficiendis. Sed instrumenta naturalia sunt: vt patet de oculo et auditu, ergo voces naturaliter repräsentant. Hanc rationem qz facilis aut nullius momenti est insolitam/relinquere.

¶ Ad argumenta quæstionis ex dictis fac Ad argumentis patebit solutio: secundum quācunq̄ illarum ep̄ta i oppositū monum De vocum significatione.

¶ Et hāc de prima quæstione.

Questio scda de Vitate ppositionis. Fol. v.

C Textus.

Venadmodū autem anima conceptus est interdum sine veritate aut falsitate: interdū est talis aut horū alterum ei necessario competit. Sic & in voce esse videtur. Nam verum falso in compositione, divisioneque consistit.

C Questio logica.

Trum veritas vel falsitas sit accidens: distinctum a ppositione vera vel falsa. C Pro pte negativa arguit. Sors existēt: quoquā ac cidente secluso hec ppositio sors est: est vera. ergo sors non est accidentis distinctum a ppositio de totali significacione: et adequata significatio esse sicut est: et non se falsificat. ergo vera.

Confirmatio

Aristoteles

Confirmitur multitudine sine necessitate est cuianda a quoquā phisico. Sed omnia q̄ de ppositione vera dicuntur possunt bene saluari tali accidente non posso. ergo pars negativa vera, maior est philosophi primo phisicorum.

C Pars vero affirmativa probatur. Aristoteles dicit in parte tertius recitati, q̄ versu et falso in compositione et divisione consistit: vel ly falso capie loco sui abstracti, vel nō: si secundū ppositio est falsa: vt patet, reducendo eā ad copulatiuum: et probando partiu falsitatē per delictum. Si primū et cum ly esse in cīcat distinctionē: sequitur q̄ veritas est quid distinctum a propositione vera.

C In questione ista formabuntur tres articuli. Primus declarabit questionis titulum. Secundus respondebit ad questionem. In tertio ad argumenta in oppositum respondebitur.

C Primus Articulus.

Divisio acci
dentalis.

Diffinitio ac
cidentis ab-
soluti.

Respectuiu
diffinitio.

neorolariū.

Notandum est primo, q̄ accidentis est duplex: quoddam est accidens absolutum: quoddam est accidens respectuum.

C Accidens absolutum est. Accidens cui non repugnat esse et nulli inherere, et ad sui inherentiam non requirit aliud accidens. q̄ non sit eius subjectum, vel eiusdem accidentis p̄s: alteri inherere ut albedo.

C Accidens respectuum est accidens cui repugnat esse et nulli inherere, et ad sui inherentiā requirit aliud accidens alteri inherere. Vnde modo illud alterum extremū sit susceptuum relationis q̄ p̄mittitur propter relationē realē creature ad deum cui in deo nulla correspōdet relatio: vt dicit Scotus distinctione trigesima. p̄mi sentē.

Ex quo sequitur primo, q̄ nō est de ras

tione accidentis respectus: q̄ aliud accidens sit in altero extremo: nec propter id respectuum dicitur: sed quia respicit terminum.

C Secundo sequitur q̄ nulla propria passio est accidens respectuum: sed accidens absolutum.

Sed in coro
larium.

C Ex his diffinitionibus colligitur duae differentiae inter accidens respectuum et absolutum.

Prima dif
ferentia.

C Prima differentia, q̄ accidenti absoluto non repugnat esse et nulli inherere. bñ in respectu.

C Secunda, q̄ si accidens respectuum est in uno extremo: aliud debet esse in alio. q̄ non oportet in accidente absoluto.

Secunda.

C Tertia differentia his addita est, q̄ accidens absolutus: aut habet partes extensivas tantum: aut partes intensivas tantum: aut intensivas et extensivas simul. C Accidens vero respectuum est indivisibile tam secundū intensiōnem q̄ secundū extensiōnem: vt patet in hoc accidente respectivo veritas, nā tunc una p̄positio esset magis vera q̄ alia. Et si haberet partes extensivas: quelibet pars ppositionis esset vera nisi forte dicas: q̄ non oportet qđ semper accidentis suum subjectū denominet: p̄sertim si subjectū nō est capax talis denominationis, vt de notitia in lapide.

Tertia.

C Notandum est secundo, q̄ accidentis respectuum sive relatio est duplex: quedam est relatio realis: alia est relatio rationis.

Quid rela
tio realis.

C Realio realis est habitudo inter extrema realia realiter distincta: et in ratioē fundandi aut terminandi nō depeudes ab opere intellectus. Ex qua diffinitione patet: q̄ tres conditiones requiruntur ad relationem realēm: et sufficiunt.

C Relatio rationis est duplex. Relatio sive rationis priuatiue: et relatio rationis positivae.

Duplex re
latio rōtis.

C Relatio rationis priuatiue, est relatio que non est realis: vt idētatis sortis ad seipsum. qđ tenet Scotus distinctione trigesimā p̄mā. p̄mi sentē.

Relatio pri
uatiue.

C Relatio rationis positivae, est habitudo unius rei ad aliquā rem derelicta operatione intellectus. Utrum p̄ actum voluntatis causetur relatio rationis: sicut per opus intellectus: est contrē de nominē: et si Scotus teneat partē negatiuam. dist. 4. p. 5.

Quid scda
intentio.

C Relatio rationis vero positivae, est duplex: quedam est secunda intentio: quedam non secunda intentio.

Quid rōtis nō
secunda intentio.

C Secunda intentio est relatio rationis causata per operationē intellectus collatiā. Sub p̄prietate grāmatica, logica, vel rhetorica: et p̄ causationē harum secundariū intentionē ponit hoc documentū.

Documentū.

C Quālibet secunda intentio causat, mediante operationē cōparatiua sub proprietate importata per diffinitionē illiō termini: qui tale secundā intentionē de formalī significat. vt patet in serius.

C Relatio rationis nō secunda intentio, est relatio rationis causata p̄ operationē intellectus: nō sub proprietate grāmia, logi, rheto. quā multi scoti vocant primā intentionē.

Quid rōtis nō
secunda intentio.

C Et aduerte, q̄ semper secunda intentio fundatur in obiecto cognito: et relatio qua aliquid cognitum denominatur fundat in esse rei cognoscibili. Et hec cognoscibilitas in illo absoluto: de quo di-

Questio secunda.

ximus in questione precedenti.

CAduerte secundo, q ad cuiuscumq; sectu& de intentionis productione sufficit et requirit iudicium sub proprietate grammatica / logica / vel rethorica significatis ita esse sicut est.

Tertii notabile.

CNotandum est tertio, q fundam& et relationis est duplex. Fundamentis propinquum scz et fundamentum remotum.

Quid fundumentu& ppiu quum.

Quid remotum.

CFundamentu& propinquu& est ratio fundandire relationem: cui immediate inest relatio.

CFundamentu& remotum est, quod mediate ab illa relatione denominatur.

CFundamentu& unius relationis, est terminus alterius opposit. et ita duplex est terminus propinquus et remotus: quemadmodum et fundamentum.

CEt circa hoc aduerte primo, q unaque& relatio habet fundamentum propinquum et remotum: et similiter dices de termino. **C**Secundo aduerte: q fundamenti et termini sunt pri& natura: relatione cuius ipsa fundamenti et termini sunt pater. Nam fundamenti et termini se habent aliquo modo: ut cause relationis.

CAduerte tertio: q fundamenti et terminus verius esse habet: q ipsa relatio.

Co pater quia relatio videtur sumere suu& esse a fundamento et termino.

Corolarium.

CEx quo sequit& q non valet, hoc est causa relationis. ergo hoc est eius fundamentum vel terminus. Nam tunc deus omnium relationum diceretur fundatum; et similiter terminus.

Quartum notabile.

CNotandum est quarto, q relatio est duplex. quedam est relatio intrinsecus adueniens. alia est relatio extrinsecus adueniens.

CRelatio intrinsecus adueniens: est relatio cui& no& stat fundamentum et termini esse quin sit talis relatio. **C**Relatio extrinsecus adueniens: opposit modo dissinetur.

Dubium.

CSolet esse contentio circa h&c dissimilitudine. Atq; intelligatur de fundamento propinquu& vel de remoto. et similiter de termino propinquu& vel remoto.

Responsio.

CAd quod respondeo, q intelligitur de fundamento propinquu&: et de termino propinquu&.

CNam in relationibus extrinsecus aduenientibus stat: q sit eadem ratio fundandi: et eadem ratio terminande relationis que antea fuit et qd non sit ea de relatio nec aliqua que similiter denominet. Hoc faciliter deducit in unione humanitatis ad verbum.

CEtiam potes dic& q dissimilitudo intelligit de fundamento remoto / et termino remoto. Et hoc fert c&is opinio.

Corolarium.

CEx quo sequit&, q no& oportet in dissimilitudine relationis intrinsecus aduenientis addi illa particularia: postq; semel posita est: quia in ea dicit& cui& non stat fundamenta et termini. Si igitur fundamenti et terminus est: relatio est: nisi dicas hos terminos fundamenti: et terminus ampliare.

CDuplex est relatio, quedam quae identificatur realiter cu& suo fundamento. Quedam a suo fundamento realiter distinguitur.

Quid relatio id&ifica.

Relatio distincta.

Corolarium.

CRelatio id&ificata, realiter cu& fundamento est relatio: cui& fundamento repugnat esse sine ea.

CRelatio distincta, realiter a fundamento opposito/modo dissinetur.

CEx quo sequit&, q male dissimilitur relatio

identificata realiter cu& fundamento isto modo.

CRelatio cuius fundamento repugnat esse sine termino sive intelligatur dissimilitudo de termino proprio: quo sive de remoto, quia tunc vnu& humanitatis ad verbis identifiable cum humanitate et caute respice in assignatione fundamentis et terminis propinquis ne aliquid vnu& relationem includet, alterius relationis opposite: pro termino vel fundamento signetur: quia tunc idem esset prius seipso.

CRelatio est duplex, quedam est relatio dividenda, alia est disquisitoria.

CRelatio & quisparantia est, relatio cui alia Relatio eiusdem rationis correspondet in suo termino. parantie.

CRelatio vero disquisitoriae oppositio modo dissinet. Hec de relationib; pmissa sunt: qd ad dicatorum intelligentia apparet sunt necessaria. de qd non prolixo dissinerit: quia de his agere in presentia rum non fuit principalis intentio.

Secundus Articulus.

CIn questione ista diversi mode sentiunt reales et noiales. Reales no& inter se sunt diversi. Quidam non realis. emi assertur ut recitat Dñic de fladria. s. metaphysice: Dñicus de qone. 15. articulo. 3. Veritate esse quoddam accidentem absolu& lumen. Sed hec opinio no& videtur defensabilis.

CPrimo sequeret& emi q vnu& accidentes absolu& primi in& lumen (no& de genere & qualitate) esset subiectum alterius conuenientes. accidentis absoluti. Sequela patet: de propositione m& tali et eius veritate.

CScd& o, si propositione est vera sive conformis secundum. suo signo: et sibi signum est conforme ppone: et ppone est formis mediante accidente ab ea disticto. g& signum est conforme ppone mediante alio accidente: et ita adesse conformitatis: seu &itatis: i& ppone req&: alio accidente alteri inesse. ergo &itas no& est accidentis absolutum.

CTertio veritas caret partib; int̄essu&: & ext̄essu&. g& non est accidentis absolutum: sive et antecedentes nota sunt ex huius questionis primo articulo.

CAlii dicunt veritatem esse accidentis respecti&um reale quam differit. Lyp& themistarti: qone. 14. predicamentorum. et etiam Entisber in suo tractatu de veritate et falsitate.

CCotra quam sic arguo. Seq& q relatio habet veritatem qd terminus: qd est falsum. Scd& o p; de &itas sive data in ista ppone antechi&us est terminata: qd ad antechi&us: qd est eiusdem propositionis significatum.

CScd& o si veritas fundata ad min& ppone metali depedet in rone fundati ab ope intellectu&. g& no& est relatio realis. Avis phak&: qd attingentia seu tenebris ppone ad sibi signatum: est ratio fundandi veritatem.

CComunis schola Parisiensis assert: esse de mente doctoris subtilis: q &itas falsitas est scda int̄essio causata in dictate actu copiativo intellectu&: sub aliq; ppriate logica: qd est signata et sic est. Et in modo q &itas et falsitas surget sic opinat: format enim intellectus hanc propositione metalem / sores currit. et compariat eam in ordine ad sibi significatum: iudicando qd ita est sicut illa propositione significat: et si est ita sicut per talern propositione comparatam significatur: confurgit veritas: sive vero surget falsitas. Hec opinio in toto non mihi videtur vera saltem stado in principiis doctoris: quem ipsa insequitur.

Tertium.

Sextum.

Sextum opinio.

Primum argumentum.

Sextum argumentum.

De veritate ppositionis.

Fol. vi.

Impugna-
tio.

C Primo cōcēdit, q̄ mediāte eodē iudicio consurgit v̄itas & falsitas; qd̄ est falsum. Mā tāc pari forma dicere; q̄ mediāte eodē actu cōparatiuo consurgit intentio generis & speciei; qd̄ fautores ipsius doctoris reputarent impossibile.

Secunda.

C Secō secunda intētio causat, mediāte iudicio cōparatiuo sub p̄prietate importata p̄ diffinitionē termini; q̄ de p̄ significatio, seu formalit̄ illā sedam intētione sīḡt sed alia p̄prietate logica importat diffinitione de ly, verum & de ly falsum, ergo non mediāte eodem iudicio; veritas & falsitas causantur.

Tertia.

C Tertio non posito illo iudicio, si sortes currat est v̄itas in hac mētali sortes currit, & tale indiciū nō req̄rit. Bñs p̄ba. Mā tunc esset p̄formitas signi ad signatūq̄ apud cōmunes reales veritas dicit.

Op̄inio do-
ctoris sub-
tilis.

C Propterea alter dicēdū cēscō: etiā p̄formit ad doctrinā doctoris subtilis. P̄ro quo aduerte: q̄ tā veritas q̄ falsitas est duplex, s. phisica & logica. **C** Veritas phisica est attingētia, seu significatio p̄positionis significantis: ita esse sicut est. Falsitas phisica est attingētia p̄positionis significantis aliter esse q̄ est.

Quid veri-
tas logica.

C Accr̄itas enim logica est, secunda intētio fundata in p̄positione et terminata ad p̄pōnis significantum causata mediāte actu cōparatiuo intellect⁹: sub p̄prietate logica q̄ est sīḡare ita cē sicut est. **C** Falsitas vero logica est scđa intētio fīdata in p̄pone: & terminata ita ad sīḡatum p̄ponis causata mediante actu cōparatiuo sub p̄prietate q̄ est significare: alī esse q̄ est. Et si ly verū vel ly falsum sīḡt falsitatē vel veritatē logicā, talis terminus dices termin⁹ scđe intētio. Si tñ veritatē vel falsitatē phisicā termin⁹ p̄me intētiois vt ex diffinitionib⁹ termini scđe intētiois & p̄me fīm sc̄otistas, patet. Et ad hoc q̄ v̄itas logica surgat in hac p̄positione sortes currit, sufficit & requiri iudicium: quo intellect⁹ assentiat huic p̄positioni hec significat/ita esse sicut est: et quod tale iudicium ita esse sicut est significet. **C** Et si vis cōprehendere veritatis in p̄positionibus insolubilibus fundatas: adde ex parte obiecti iudicij omnes particulas q̄ in diffinitione p̄positionis vere in materia insolubili po- nuntur. **C** Ad hoc etiā q̄ falsitas consurgat: sufficit: & requiri iudicij quo intellectus assentiat: huic hec significat aliter esse q̄ est: cū ceteris particulis q̄ po- nuntur in diffinitione p̄positionis false. Et q̄ illud iudicium significat ita esse sicut est.

Corolarū.

C Ex quo sequit̄, q̄ ly verū, vt dicat veritatem logicā in plus se habet q̄ ly. verū vt dicat veritatē phisicā: & eoz abstracta sunt termini disparati.

Sedm coro-
larium.

C Secūdo sequit̄, q̄ mediante alio iudicio consurgit veritas: & mediāte alio falsitas.

Tertium.

C Tertio q̄ eque bñ ita esse iudicij, requiri ad hoc q̄ consurgat v̄itas: sicut ad hoc qd̄ consurgat falsitas.

Dubium.

C Aduerte tamē, q̄ quēadmodū dictū est de veritate & falsitate: qd̄ est duplex phisica & logica ita potest dici de contingētia necessitate: possibilitate: impossibilitate. Posset tamen queri circa hoc: v̄itū in p̄positione attingētia contingētia phisica: significatio: & v̄itas v̄ falsitas phisica sint id: & sīt in alijs.

Responsio.

C Ad quod responderet quidā, q̄ in p̄posi-
tione contingētia v̄itas vel falsitas phisica distinguit
a significacione: & contingētia ab ipsa veritate, in p̄po-
sitionibus necessarijs id est significatio: v̄itas: & ne-

cessitas in impossibilibus vero falsitas: impossibili-
tas: et significatio: & mouē satis debili ratioē: que est
hec. In p̄pone contingētia definit esse v̄itas: quando
non definit esse contingētia, ergo veritas in contingē
damētum. **C** Ad hoc dices, q̄ nō valet cōfētētia, vt
infer⁹ p̄atebit. Hāc enim solutionē dubi⁹ vñica rōne &
facili impugno sic: ista contingētia est relatio rōnis &
nō est scđa intētio: vt ip̄emet facit: nec est aliq̄ alia re
latio rōnis in p̄pone mētali q̄ attingētia. & contingētia
a v̄itate nō distinguuntur. Et sīt p̄babit in alijs: ne igit̄
multiplice multitudine sine necessitate: dico q̄ in p̄-
positione attingētia v̄itas vel falsitas phisica: et conti-
ngētia phisica: et significatio: sunt idē. Et hoc modo di-
ces in propositionib⁹ necessarijs & impossibilibus.

C Ex quo sequit̄, q̄ stat q̄ aliqua proposi-
tio sit necessaria: et non vera: & impossibilis & nō falsa.
C Contra hanc opinionē primo & princi-
paliter arguit. Sequeret̄: q̄ aliquid esset p̄positio &
non esset v̄a vel falsa. ñs est falsum: nā verū vel fal-
sum passio p̄positionis est. Et sc̄la p̄ba. si compa-
ret vna p̄positio mentalis subista p̄prietate signi-
ficare vere vel false: nō tamen comparet sub p̄prie-
tate ista que est significare ita esse sicut est, conlurget
tali iudicio intētio propositiis & nō consurgeret intētio
veritatis, ergo intentum.

C Cōfirmat̄. Seq̄t̄ q̄ aliq̄ duæ p̄pones es-
sent p̄uertibiles & vna cēt̄ vñica rōne. **C** Cōfirmatio
Seq̄t̄ q̄ aliquā mētalis
esse x̄a: tñ non esset p̄positio. Seq̄la p̄ba.
si sortes formet in suo intellectu duas conuertibiles
& vna comparet sub sīḡe ita esse sicut est: & alia non.
C Subcōfirmat̄. Seq̄t̄ q̄ aliqua mētalis
esse x̄a: tñ non esset p̄positio. Seq̄la patet. Si com-
paret vna p̄positio ad suū significatiū sub sīḡe ita es-
se sicut est: non x̄o cōparet sub significare ita esse vel
non ita esse: qd̄ est bñ possibile: nec valer em cōpara-
tur sub sīḡe ita esse, ergo cōpareat sub significare ita es-
se vel non ita esse: nec arguit: a pte disiuncti ad tonū
disiuncti. In hoc argumēto & ei⁹ p̄fimationib⁹ se m-
per secludo per imaginationē intellectū diuinum.

C Ad argumentū respondetur, distinguē
do maiorem: vel ly/verū/et ly falsum de formalis
significat veritatē vel falsitatē logicā: et sic concedo
eam: nec hoc quidem reputo inconveniens. Et si hec
modo hi termini accipiāt̄ in hoc disiuncto verū vel
falsum: non est illud disiunctum passio p̄positionis/
velly verū vel ly falsum significat veritatē vel fal-
satatem phisicā: et sic nego illā / & bñ si hoc modo acci-
piantur in illo disiuncto passio p̄positionis erit.

C Alto modo potest responderi ad argu-
mentū distinguendo maiorem: vel ly verū et ly fal-
sum significant veritatē & falsitatē actualē: et sic
concedo eam: vel significant veritatē et falsitatē
aptitudinalem in potentia propinqua. Et sic nego
illā. **C** Unde duplex est veritas et falsitas: que-
dam est veritas actualis: et est secunda intētio: de qua veritas.
iam dictū est. **C** Alia est v̄itas aptitudinis: & hec est Duplex ap-
plex veritas aptitudinalis, s. in potentia propin-
quā: & in potentia remota. Veritas aptitudinalis in veritas,
potentia propinqua est aptitudo p̄positionis signifi-
cantis ita esse sicut est: ad veritatē actualē fundan-
dam: et p̄ tanto talis aptitudo, veritas aptitudinalis
in potentia propinqua dicit: quia sine mutatione rei a
dextra per solū actum cōparatiuum intellect⁹ in p̄-

Questio secunda.

positione cuius est illa aptitudo *vitas* fundat; veritas aptitudinalis in potentia remota est aptitudo positionis significantis; aliter esse quod est: ad veritatem fundandam.

Corolariū.

Obiectio.

Solutio.

Primum corolarium.

Secundum.

Tertium.

Tertia responsio.

Notabile. Doctor subtilis.

Corolariū.

Ad confirmationem.

Corolariū.

C Ex quo sequitur, quod veritas aptitudinalis in potentia propinqua erit *vitas* aptitudinalis in potentia remota. **S**equitur quod propria passio realiter distinguitur a suo subiecto, quod est contra ipsum Scotum. Sequela patet. Propositio erit quod veritas aptitudinalis in potentia propinqua non erit, ergo veritas aptitudinalis in potentia propinqua realiter distinguitur. **A**d hoc dices negando consequentiam: ista tamē valceret hoc erit quādū hoc aliud non erit: ergo illa distinguitur realiter sed sicut consequēs est falsum ita et antecedēs. **F**alsitas aptitudinalis simili ter est duplex. **I**falsitas aptitudinalis in potentia propinqua: et falsitas aptitudinalis in potentia remota: et hos terminos opposito modo diffiniās ad *vitatē* aptitudinalē in potentia propinqua et in potentia remota.

C Ex quo sequitur, quod si ly verum & ly falsum in hoc disjuncto verū vel falsum veritatem: et falsitatem aptitudinalē in potentia propinqua dicat: vel veritatem et falsitatem aptitudinalē in potentia remota: et illud disjunctū est passio propositionis.

Secundo sequitur, quod si ly verum dicat veritatem aptitudinalē in potentia propinqua et ly falsum falsitatem aptitudinalē in potentia remota: vel contra: hoc disjunctum verū vel falsum non est passio propositionis.

Tertio sequitur, quod eadem propositione est vera et falsa: scđm eandem significationem.

C Tertio modo posset respondere adhuc distinguendo maiorem, vel ly verum et ly falsum dicunt veritatem et falsitatem formaliter: et sic concedo maiorem. Si vero importet veritate aut falsitatem fundamentalē: et sic nego illā. Veritas fundamentalis est ipsa ppositio significās ita sicut est. Falsitas vero fundamentalis est ppositio significās aliter est quod est.

C Ex quo sequitur, quod maxime interest inter veritatem fundamentalē: et veritatem aptitudinalē. Similibus his distinctionib⁹ possunt distinguiri termini possibile/impossibile/necessarium/contingens: et ly propositione.

C Vnum maximē aduerte, quod passio disjuncta etiā secundū mentem doctoris subtilis realiter distinguitur a suo subiecto. Et ratio est: quia passio disjuncta nū aliud est quod disjuncti compōstū ex terminis: nec in re ipsa reperi, nisi precise obiectue: nam huic actu, vel nihil in re a destra correspondet.

C Ex quo sequitur, quod quando conceditur scđm Scotum: quod quelibet passio: id est significatur realiter cum suo subiecto/intelligendum est de passione simplici.

C Ad confirmationem respōdetur: distinguendo maiorem: vel ly verum dicit veritatem formalē: et sic cōcedo eam: siue sint ppones cōvertibilēs fundamentaliter: aut formaliter, vel ly verū dicit veritatem fundamentalē: aut aptitudinalē: aut phisicā eisic non oportet.

C Ex quo sequitur, quod & si ppositiones dicantur cōvertibilēs in actu: nō tamē dicuntur cōvertibilēs in potentia propinqua: aut in potentia remota.

C Ad subconfirmationē respōdetur, quod si ly verū dicit veritatem phisicā: aut aptitudinalē: aut logicā: et ly ppositio dicit similiter ppositionalem: nō stat: quod aliquid sit verū et nō sit ppositio. **S**i tamen diuersimode bene illud cōtingeret. Et si ppositio: eius oppositus: respōdet quod veritas logica fundata in ppositione denominabit suū fundāmentū: esse ppositionem: quod proprietas sub qua veritas causatur includit in proprieitate: sub qua causa intētio ppositionis. **C** Et si dicas: scđq; diuersē seclude in intentionē causās mediatē codem actū cōparatiū: scđ veritas et intentionē ppositionis. **A**d hoc dicens: Responsio. Quod veritas nō est intentionē ppositionis: et si tribuat de nominationē intentionē ppositionis. Si hoc modo nō procedis in solutione argumēti incidentium esset in suum illatum: quod ego maius inconueniēs iudico.

C Secundo principaliter arguitur. Sequitur ex opinione: quod relatio esset prior natura suo termino consequēs est contra vīsiū de notatis in primo articulo. Sequela patet de *vitatē* fundata ī ista ppositione mentali hec est vera: in qua ly hec ppositionem cuius est pars demonstrat. Ista veritas prior natura est quod hāc esse verā et hanc esse verā est terminus illius *vitatē*: ergo Minor est notām illud est illius ppositionis signatū. Major tamē probat: quod hanc esse veram est mediata veritate. ergo veritas est prior: patet consequentia: nam omne denominans prius est suo denominato.

C Et confirmatur. Sequitur quod idem esset relationis et termini ipsius met relationis: quod est falsum. scđla pbatur. de *vitatē* fundata in hac mentali: hec veritas est: in quod ly hec veritatem in ipsa fundatam demonstrat. Tunc illa veritas est signatū sui fundamenti. ergo idem est relatio et terminus. **A**d hoc argumentum respondetur per ppositiones.

C Primum ppositio. Veritas in esse cognito est prior natura quod hāc esse veram in esse cognito: et veritas in esse existēt: est prior natura: quod hanc esse verā in esse existēt: ut probatu est in argumento.

C Sectūda ppositio. Veritas in esse existēt: est posterior natura: quod hanc esse veram in esse cognito.

C Tertia ppositio, hāc esse veram. In esse cognito est terminus illius veritatis in esse existēt: quia hāc esse veram ut signatū ppositionis: est illius veritatis terminus.

C Ex quo sequitur nō inconvenire terminum relationis esse posteriorē natura ipsa relatione: non tamē sub ratione terminandi. Et per hec respōdebis ad argumentū: et eius confirmationem.

C Tertio principaliter arguitur. Sequitur quod deus non posset creare *vitatē* illius de nihil creat: consequēs videtur imp̄i. Sequela tamē pbatur. Si deus creat illius veritatem illa est vera: et ista deus aliquid creat: quod deus illius veritatem creat: et illa est aliquid. ergo deus creat aliquid. Item si deus creat illius veritatem illa significat aliter esse quod est: et ita illa nō est vera.

C Confirmatur. Sequitur quod deus non posset creare falsitatem huius deus aliquid creat: et annihilare veritatem illius: deus aliquid annihilat: quod est falsum. Sequela patet: ex deductione argumentū.

Secundum principale.

Confirmatio.

Ad argumentum.

Prima ppositio.

Sectūda ppositio.

Tertia ppositio.

Corolariū.

Corolariū.

Tertii principale.

De veritate ppositionionis.

Fol. vii.

Ed tertium argumentum

C Ad hoc argumentū, & eius confirmationem est cōmuniſ ſponsio/concedendo ſequā. nec ſequit q̄ deus aliquā creaturā non poſſet crea- re. Uerū q̄ materia hui⁹ argumēti mihi diſſicilis vi- detur: vt ipſa melius diſcūlā. pono ppositiones.

Prima pro poſſio.

C Prima ppositione. Si ly creat vniat p instātiā in hac ppositione deus nihil creat. Deus ciudem veritatē in tempore poſſet creare. Qd patet. Si hoc instans fit in quo de⁹ p ultimū eſſe deſini creare in instantiā: tunc hoc instans eſt ultimū non eſſe in quo veritas illi⁹ creat. **C** Et si dicas immediate poſt hoc negatiua erit vera. Siquidē ſabito poſt hoc illa ve- ritas pducetur, et immediate poſt hoc affirmatiua erit vera mā immediate poſt hoc deus creabit veri- tatem negatiua: ergo immediate poſt hoc illa eri- ra: deus aliqd creat. **C** Ad hoc dices: negādo q̄ imme- diate poſt hoc affirmatiua erit haec ad ei⁹ puationē negat consequentia: in antecedēte enim ly/creat vniat p tempore, in consequenti vero poſt instantiā.

Responsio.

C Secunda ppositione. Si ly creat, vniat p tem- pore: deus poſſet creare in instātiā illius veritatē. q̄d patet. Si quicquid deus creeret: creeret in instantiā.

Tertia ppō.

C Tertia ppositione, ſtat q̄ ly creat vniat p inſtantī: ctq̄ deus creeret in instantiā illius veritatē. q̄d patet. Si ly creat vniat p instantiā medio hore future in quo nihil creabit: et in hoc instantiā illa ppositione nunc primo fit.

Quarta p- poſſio.

C Quarta ppositione. Si ly creat indifferen- ter vniat p tempore vel in ſtantī. Deus poſſet creare illius ppositionis veritatē, vt patet ex proposi- tione precedenti.

Quinta p- poſſio.

C Quinta ppositione. Si ly creat, vniat pro inſtantī. deus noſ poſſet in eodē creare veritatē illius et ſi vniat p tempore: nec p eodem tempore adequate. vt probat processus argumenti.

Sexta ppō.
Prima p- batio.

C Sexta ppositione. Illa ppositione negatiua non ſe falsificat: q̄d probatur. Primo quia illa ppo- ſio poſt verificari quomodoq; eius copula vniat: vt in ppositionibus deducit: ſit. **C** Secundo ad ei⁹ ita eſſe non ſequit illa eſſe falso: ergo. Aſſcedens patet: quia maxime deducido ſic ita eſſe q̄ deus nihil creat: ergo deus noſ creat eiusdē ppositionis veritatē: ergo illa noſ eſſe vera. ſed notis eſſe q̄ ultima conſequē- tia noſ valet: hec tamen valeret: de⁹ noſ creat verita- tem illius: nec veritas illius eſſe creata: ergo illa noſ eſſe vera.

Septima p- poſſio.

C Septima ppositione, exiſtentē affirmatiua poſſet eſſe ita ſicut negatiua ſignificat: vt patet ex ſu- perioribus ppositionibus: nec video maiorem repugniam ex hoc q̄ ſola negatiua exiſtentē ita ſit ſicut per eam ſignificat: q̄ ex eodē affirmatiua exiſtentē. Nam quēadmodum affirmatiua habet annexā ve- ritatē ſcđm: hos q̄ negatiua falsificare iudicant: ita negatiua habet annexā falsitatem.

Octava ppō.

C Ultima ppositione. Ista vero non ſtant̄ ita eſſe ſicut illa ſignificat: et veritas negatiue non eſſe eanſata: et noſ ſcluditur intellectus diuin⁹ per ima- ginationē. Qd patet. Nā eo poſto neceſſario pſurgit veritas. Et hoc prime parti repugnat.

Prima diſ- ſcultas.

C Circa hoc moueo duas diſſicultates. Pri- ma eſt. Utrū veritas i eſſe cognitio ſufficiat ad deno- minandā ppositionē realiter exiſtentē veram.

C Secunda eſt. Vtrū etiam ſcđm hanc op̄ ſcđa diſſi- tionem ſit aliquā ppositione ſe falsificare.

C Ad priṁā reſpondeſtur per ppositiones Ad p̄mādiſ. quarum priṁā eſt: q̄ veritates in eſſe cognito / put. Prima pro ſunt ſub tali eſſe noſ ſufficient ad denominādām ve- poſſio. ram ppositione/nſic actualiter exiſtentē: quod patet. Nam ex oppoſito ſequit: q̄ ſi aliqua ppositione nunc actualiter eſt: ha: p̄ er quodcliq; tempus ante fuſſet etiā eſſet ha: Item qd exiſtit denominat ab eo quod habet exiſtentia: ſed veritas put habet eſſe cogniti nō exiſtit: quia put ſic preſcindit ab exiſtentia: et non exiſtentia: ergo ppositione realiter exiſtentis nō denomi- natur vera: a veritate pout cognita.

C Secunda ppositione. Propoſitio realiter exiſtens denominatur vera: a veritate put actualiter exiſtens. Et hec corolarie ſequitur ex prima.

C Ad ſecondā reſpondeſtur per ppositiones. Ad ſecondā: Prima ppositione fm hanc opinionē aliqua propoſitio ſe falsificat: qd patet. Nam ex ita eſſe hui⁹ hec eſt poſſio. falsa: ſequitur ipsammet eſſe falsam.

C Secunda ppositione. Nulla ppositione ſe. Secunda. cundum huc modū habet falsitatem ſibi annexā: nam maxime eſſet iſta / hec eſt falsa: ſed huic contingit non fundare falsitatem p̄cipue per imaginationē/intelli- gentiam dei ſecluſendo.

C Quartuſ principaliſter arguſtur. Sequit ſe ad p̄teritū eſt potentia: qd eſt falſum. Sc̄qla p- batur: ſit ita q̄ ſortes cōparatet hanc mentale ante- chriſtū eſſet: ſit ita eſſet: tunc ſic: hec veritas fuit (t de- monſtro veritatē in illa de futuro fundatā) et hec ve- ritas poſſet non fuſſe: ergo ad p̄teritū eſt potentia. Maior eſt nota: et conſequētia pbatur: q̄ nō apparet et quo antecedente melius poſſet inferri illud conſequens. Minor nō pbatur: ante chriſtū poſſet nō fo- re: ergo hec veritas poſt non fuſſe: conſequētia pa- tet. ſiquidē de in eſſe antecedētis inferri de in eſſe con- ſequētis. Itē ſi hec eſt vera: hec ſit veritas nō poſſet nō fuſſe: ergo ante chriſtū neceſſario eſt: ſic futurum contingens ex neceſſitate veniet.

C Confirmat̄. Vel veritas eſt acciđens dī. Lōfirmatio uißibile: vel in diuiſibile: non priſmu: vt pbatum eſt in primo hui⁹ questionis articulo. Nec ſcđm: q̄ tunc veritas eſſet in tota ppositione et in qualibet eius parte: nam q̄ anima eſt in diuiſibilis dicit Aristote- les. z. de anima eam eſſe in toto corpore: et in qualibet eius parte, et ita quilibet pars ppositionis eſſet ppositione: quod eſt falſum.

C Ad argumentū reſpondeſtur, q̄ inceden- dum eſt in alterā partem hui⁹ diſunctiue: q̄ ad p̄te- ritū ſi ſit eſs rationis) eſt potentia. Et q̄ hic modus non eſt uniuersalis: hoc fuit et potest non fuſſe: ergo ad p̄teritū eſt potentia. Nec tenet eſt quando per

talē antecedētē importatur aliquid dependēt ex viuo futuro contingēt: ſicut eſt in pſentī. Nā veritas fuſſata in iſta. ante chriſtū eſſet: dependet tanq; ab eius termino: ab iſto ita eſſe quod eſt ante chriſtū ſor. **C** Sed aduerte circa pceſſum argumenti: q̄ hec con- ſequētia nō valet ante chriſtū poſſet nō ſor. ergo hec veritas poſſet nō fuſſe: nec iſta ante chriſtū po- ſeffit ſor: et ante chriſtū nō fuit: ergo hec veritas poſſet nō fuſſe. Bene tamē valeret ſi ponat hec con- ſtantia: et ante chriſtū nō eſt nec fuit. Simili medo dices arguendo in de in eſſe illarū modalium.

Questio secunda.

Corollarium.

Ad confirmationem.

Quintum principale.
Aristoteles

Confirmatio

Pibus.

Alia confirmatio.

Ad quantum.

Ad confirmationem.

Dubium.

Solutio du
bij.

Prima p
positio.

Secda ppō.

Primi du
bium.

Secundum,

Ad pnum.

Obiectio.

C Ex quo sequitur, q̄ hæc copulativa est possibilis, hec veritas fuit: t̄ ante christus non erit.

C Ad confirmationē respondeatur, q̄ in accidentibus respectivis bene stat: q̄ aliquid sit in toto subiecto t̄ in nulla parte, quod tamen non reperitur in accidentibus absolutis.

C Quinto principaliter arguit. Sequitur q̄ susceptiu contrariorū non esset propriū substātē: quod est contra Aristotelem libro p̄dicamentorū dīcentem. Maxime vero propriū substātē esse videt: q̄ cū vnum t̄ idē numero sit contrariorū susceptiu esse. Sequela vero probat: quia etiam propositioni mentali per te suscipere contraria conuenit veritatem sc̄z et falsitatem.

C Præterea hec opinio videtur obulare dīctis Aristotelis in codē textu substātē. Respondens cū ad obiectionem quā facit de opinione t̄ oratione contra proprietatē iam dīcta. Dicit exp̄esse. Nam in eo qd̄ res est aut nō est, in eo etiā oratio vera vel falsa esse dī: non eo qd̄ ipsa susceptibilis sit contrariorū: ergo propositio ex mente philosophi non suscipit in se veritatem aut falsitatem.

C Confirmatur argumēto cōmuni nomi natūlū. Sequereb̄ q̄ per motū vnius muscæ altera retur intellectus angelic⁹. Sequela p̄bas. Formet intellectus angelī hāc mentale musca volat, si ipsa volet consurgit v̄tas in intellectu angelī; si vero q̄escat consurgit falsitas ergo assumptum.

C Ad argumentū respōdetur negando sequelam. Et ad eius p̄bationem respōdeo q̄ t̄ si propositio recipiat in se v̄tatem vel falsitatē nō idco susceptiu contrariorū dicet: eo modo quo susceptiu ab Aristotele capi⁹ in proprietate illa: capi⁹ enim p̄ susceptiu contrariorū: fm̄ sui mutationem r̄ realēm.

C Ad confirmationē respondeatur, distinguendo sequelāvel alteratio capi⁹ pro acquisitione: vel de perditione cuiusvis accidentis, t̄ sic concedo illam, vel accip̄t solum pro acquisitione: vel de p̄ditione accidentis realis, t̄ sic nego illam. **C** Solet circa hoc moueri hec difficultas. Aut̄ in propositionē possit incipere t̄ desinere cē v̄tas: vel incipere esse t̄ desinere esse falsitas per solā mutationem rei a dextra.

C Ad quam respondeo per p̄positiones.

C Prima p̄positio in intellectu: qui potest decipi p̄ solā mutationem rei a dextra potest incipere esse veritas t̄ falsitas: t̄ desinere esse v̄tas t̄ falsitas.

C Secunda p̄positio in intellectu, q̄ non potest decipi per solā mutationē rei a dextra p̄t desinere esse veritas t̄ falsitas: non tamē incipere esse.

C Pro completa etiam intelligentia huius opinionis moueo duas difficultates.

C Prima, vtrū aliqua veritas sit relatio intrinsecus adueniens: et alia extrinsecus adueniens.

C Secunda, vtrū ad hoc qd̄ cōsurgat v̄tas: vel quecūq̄ alia secunda intentio requiritur iudicium vel sufficiat apprehensio.

C Ad primam respondeatur, q̄ tam veritas que consurgit immediate intellectu diuino cognoscit q̄ ea que consurgit intellectu creato est relatio extrinsecus adueniens. Et si dicas non star, p̄positionē

esser ita esse in re sicut ipsa enūciat quin intellectus diuinus sic esse cognoscat: ergo non stat fundamen tum t̄ terminum esse quin sit talis relatio.

C Ad hoc dices, q̄ licet nō possit esse stan te illo posito sine sua veritate: illi tamen non repugnat esse sine ea qd̄ sufficit ad hoc q̄ nō sit relatio intrinsecus adueniens. **C** Posset queri circa hoc: vtrū veritas q̄ fundat in aliqua p̄positione existenti causa immediate ab intellectu diuino cognoscere verius esse habeat q̄ habuit ab eterno? **C** Ad hoc dīcendum est q̄ sic: q̄ n̄c̄ habet esse existentie qd̄ antea non habuit. **C** Ad secundū dic ut lubet: vtrāmq̄ Ad scdm. enim partē iudico satis defensabile. Hec q̄ dicta sunt de veritate scdm̄ mentem realiū: intelligēda sunt de veritate creatā: nā de veritate increata nullus dubitat quin idētificet cum p̄positione increata.

C Opinio nominaliū astruit istam cōclusiōnē: veritas idētificatur cū propositione v̄ta: t̄ falsa positio. Sitas cū p̄positione falsa. **C** Quo sit hos terminos verum t̄ veritas: falsum t̄ falsitas esse terminos synonimos p̄formanter ad dicti cōmune: sc̄z quilibet terminus cōnotatiūs qui nō importat formale distinctione a materiali est synonimus cum suo abstracto. **C** Contra quam conclusionem arguo argumentis realium in hac parte.

C Primo sic. Quandoq̄ aliqua sic se habent qd̄ vnum manet reliquo nō manete illa distinguuntur realiter: sed desinat esse veritas quando prop̄positio vera non desinat esse: ergo veritas: t̄ p̄positio vera realiter distinguuntur.

C Secundo sic. Non est trāitus de contradictrio in contradictrio sine acquisitiō vel de p̄dictione aliūs entitatis. Sed p̄ hoc q̄ sortes cucurrit s̄t: n̄c̄ non currat vel econtra: fit transitus in his cōtradictorijs hec est vera: t̄ hec non est v̄ta: illa demonstrata sortes currit, ergo acquiritur vel deperditur aliqua curitas: t̄ non videtur que n̄c̄ veritas vel falsitas, ergo intentum.

C Tertio sequitur, q̄ de⁹ non posset create veritatē huīus de⁹ nihil creat, qd̄ est inconveniens adiunctum cōtra opinionē p̄cedentē. Sequela patet. Ut creando illius negatiū veritate: creat aliqd vel nihil: non est dicendū secundū: quia si nihil creat nō creat veritatē. Si p̄mū hec est falsa: de⁹ nihil creat: et ita non creat eius veritatē.

C Ad primum horum respondeatur, q̄ illa maxima est impossibilis: t̄ implicatiua contradictio nis: n̄c̄ capi⁹ loco illius negatiū. S. emīa illa non sunt eadē que sic se habent q̄ vnu manet altero non manente: que exponit per hāc quādōcūq̄ ita est q̄ vnu desinat esse quādō aliud non desinat esse: illa distinguit realiter. Et in hoc sensu capta maiori non bene subsumit. Sed p̄ minori capienda est hec. Eritas desinat esse: quando propositione vera non desinat esse: que c̄st falsa.

C Ex quo sequit̄, q̄ in terminis cōnotatiūs nisi valeret: hoc desinat esse quādō hoc non desinat esse: ergo distinguunt realiter, t̄ ista hoc desinat esse quādō hoc non desinat esse hoc: ergo distinguunt realiter.

C Secūdo sequit̄, q̄ neutra istatū in terminis cōnotatiūs potest inferre illud consequens: desinat esse hoc quādō non desinat esse hoc: t̄ hoc desinat esse hoc quādō hoc nō desinat esse hoc: et hoc desinat

Contra op̄
nionem no
minalium.

Scdm̄ ar
gumentum.

Tertiū arg.

Ad pnum.

Corollarium.

Scdm̄ cor
larium.

Q̄d. iiiij. de actib⁹ s̄incat bego reumaticis. Fol. viii.

Ad secundū principale.

Obiectio.

Ad obiectio nem.

Corolarium.

Ad tertium principale.

Causidā no minalis op̄io.

Ad ultimum argumenū

esse hoc quando hoc non desinit esse.

C Ad secundū respōdetur, q̄ maior est falsa; nā in his contradicitorīs/ sortes currit: t̄ sortes nō currit fit trāstus q̄ hoc q̄ sortes aliqualiter se habeat: qualit̄ antea non se habuit sine acq̄stione entitatis. **E**t si dicas: sc̄ quis ad min⁹ q̄ poss̄ fit transitus in his duab⁹ contradicitorīs hec c̄t nā: t̄ hec nō est vera q̄ ipsa p̄positiō sortes currit/ aliqualiter se habet qualiter antea non se habuit: et hoc non nisi q̄ acq̄stionē alicuius accidentis: ergo intentum.

C Ad hoc dices, q̄ nō oportet q̄ illa p̄positiō sortes currit/ aliqualiter se habeat qualiter antea non se habuit: sed sufficit q̄ res de qua ipsa enunciat diuersimode se habeat.

C Ex quo sequit, q̄ stat fieri transitū inter duas contradicitorias sine eo q̄ res de qua p̄positiōes enunciat diuersimode se habeant prime intentionaliter.

C Ad tertium respondet quidā concedendo illatū: concedit em̄ ipse hanc copulatiuam aliquā veritas potest causari a deo: t̄ tamē non est possibile q̄ deus causet illā veritatē: cuius primā partem p̄bat per sylogismū resolutoriū: secundā vero p̄ impossibilitatē huius deus creat veritatem istius: q̄ deducit processus argumenti.

C Cōmuniter & verius tenet̄ oppositū immo in casu q̄ in hoc instanti deus nihil creer: hec est vera de⁹ creat veritatē illius. Et ad rationē dico: q̄ c̄rādo veritatē illius: deus nihil creat: t̄ cū infers: deus nihil creat: ergo non c̄reat illius veritatē: nego consequentiā: sicut nō valet sutor: nihil facit: ergo nō facit calceos. vt p̄tz ex materia appellationum.

C Quidā vero nominalis in parte dissens̄tiōnēs opinioni cōmuni ponit hanc conclusionē: veritas & falsitas p̄positionis mentalis p̄prīcidentificat p̄positioni vere & false. Veritas in & falsitas p̄positionis vocalis vel scripte/ aut mentalis impropriez ab ipsa realiter distinguit. Fundameutū istius est hoc: p̄positiō mentalis est veritas p̄positionis vocalis: ergo veritas p̄positionis vocalis ab ea realiter distinguitur. Antecedēs patet. Illud est veritas alicui⁹ p̄positionis/ a quo illa denominat̄ vera: sed p̄positiō vocalis: denominat̄ vera a ppōne mentali. ergo p̄positiō mentalis est veritas p̄positionis vocalis. Minor p̄batur. Mā ista causalit̄ est vera: quia p̄positiō mentalis est nā: p̄positiō vocalis est vera: q̄ voces in significādo a conceptib⁹ dependent. Similiter p̄babitur veritatē & falsitatē abscripta: t̄ mentali impropriez distinguī.

C Ad hoc argumentū facilis est responsio. Primo negando maiorē: quia ab eo quod p̄positiō significat: vera denominat̄/ illud tamen non est p̄positionis veritas. Secundo nego minorē: t̄ ad p̄bationē nego consequentiā: sicut in eis antecedētē/ ly: quia dicat dependētiā in significādo/ sicut denotet q̄ immediatū ly/ versi dicitur de p̄positione mentali q̄ de vocali. i. analogice. quomodo cūq̄ em̄ sit: p̄positiō vocalis significat ita esse vel non ita esse: t̄ ita est sua veritas. nam p̄pter hoc secundū ipsum p̄positiō mentalis sua veritas dicitur. Hec opinio non solē quia falsa: sed quia debili ratione innititur; omnibus nimium displaceat.

C Tertius Articulus,

C Nunc ad argumēta quæstionis respon- Ad rationē do: t̄ ad prīmū pro parte negatiua nego antecedēs: in principio erat p̄bationē nego p̄nam: nec arguit em̄ a diffi- questionis. nitione ad diffinītū: sed diffinītū de ly/ verū capitulo lo- gice. est hec p̄positiō significans ita esse sicut est: in qua veritas est fundata.

C Ad aliud respondeo negādo minorem, ut argumenta facta contra nominales bene p̄bant.

C Ad argumentū vero pro parte affirmativa dicitur realis q̄ in p̄positione philosophi cōcreta p̄abstractis accip̄suntur: nominalis vero dicitur q̄ ly esse in. in illa p̄positione capī secunde intentionali ter. t̄ ita sensus eiusdē erit. verum & falsum denomi- natū predican̄t de p̄positione: qui sensus ver⁹ est.

C Et hæc de secunda quæstione.

C Textus.

Ico autem nō vniuersaliter enūciare: in his quē sunt vniuersalitā: hoc modo. homo albus est: homo albus non est. homo quidem est vniuersale. at ille nō vtitur vt vniuersalit̄: ipsa enūciatione: omnis enim nō significat ipsum vniuersale, sed vniuersalis p̄radicationis est nota.

Tertia questio logica.

C Trum aliqua notitia na- turaliter p̄prīc significat aliqualiter nihil nec aliqua naturaliter proprie representans.

C Pars negatiua huius quæ- stionis p̄batur: omnis notitia causa- tur ab obiecto: ergo omnis notitia representat ali- quid naturaliter p̄prīc. Consequētia patet. Mā ex eo notitia sortis forem significat naturaliter p̄prīc: quia ab eo tanq̄ ab obiecto est causata. Antecedēs vero probat̄ q̄ illud vulgare dictu beati Augustini: a Dic̄tū beati cognoscēt̄ & cognito paritur notitia. Augustini.

C Præterea omnis notitia naturaliter pro- p̄rīc significat, ergo omnis notitia naturaliter proprie significat p̄rīc. Consequētia est bona: t̄ aīs est verū. ergo & consequēt̄ ex p̄sequēt̄ ly/ significatum p̄ aliquo supponit: et sic oīs notitia naturaliter p̄prīc aliquid significabit. Pars nō affirmatiua que- stionis/ex textu superiori liquet.

C In q̄stione ista tres formabo articulos. Primus tituli questionis enodabit. Secundus re- spondet ad questionē. In tertio vero mouebūtur dubia: et argumēta in oppositū diluentur.

C Primus Articulus,

Questio tertia.

Prima pos-
silio de signi-
ficare aliqd
t aliquia.

C Notandum est primo, q̄ circa diffinitiones significare aliquid / significare aliqua quod significare aliqd t aliquia.

tum in plurali numero reperi in mente vel non primū: quia eius oppositū ipse concedit: atq; etiā suam ratione suadet: nec scdm. Sequitur enim q̄ iste ppositiones essent synonime: isti hoīes currunt: p̄ ly/ isti oīes hoīes possibiles demonstrando/ et hoīes currunt: et iste etiā isti hoīes currunt: (per ly isti demonstrando decē hoīes) et isti hoīes currunt: (p̄ ly isti, demonstrando ceterū) postq; cide propositione mentali subordinant. qd esse fallit nullus est qui ambigat. Item sequit q̄ hec esset vera/ isti hoīes currunt: p̄ ly isti decē hoīes demonstrando: quorum precise duo currant: quia subordinabitur isti: iste homo / et iste homo: vel iste homo: et iste homo. t̄c. currut.

Ratio op-
nionis.

C Ratio cui hāc opinio innititur est hāc. Terminus metalis cui vocalis terminus pluralis numeri subordinat significat aliqd t q̄libet illoꝝ: inimagineabile enim est intellectus aliqua cognoscere: nullus illoꝝ intelligendo: non q̄libet significat de significazione totali: nā tūc talis terminus p̄ illo posset supponere: ergo de partiali t nō ratione viuis partis: ergo ratione plurū: ille partes nō faceret vnu concep̄tum/ nisi vniuersit. iḡst vniuersit. t sic faciūt vnu terminum complexū distante. Hec ratio vt patet: non p̄clu dit potiꝝ terminū pluralis numeri subordinari vnu disfunctō ex copulatis: q̄ copulato ex disfunctis: nisi addatur in ratione: t non recipit pertinētis inter terminū vocalē pluralis numeri t concep̄tū: nisi concep̄tus disfunctū sit cōpositū ex infinitis copulatis. Hac ratione probab̄it: q̄ quilibet terminū collectū subordinat disfunctō ex infinitis copulatis: t iste author (vt consequēter loqueret) disfuncti hos terminos significare aliqd: t significare aliqua isto modo. Si significare aliqua est significare aliquas res mediare conceptu cōplexu distanti: quarū vna ratione viuis partis: t alia rōne alterius significet. Significare vero aliqd: est significare aliquā rem non mediante tali conceptu completo.

Quid signi-
ficare aliqd.

C Ex quo sequit, q̄ quilibet terminus significās aliqua est terminū complexus: nō tamē quicunq; significans aliqd est incomplexus. **C** Secundo sequit, q̄ nullus terminus significans aliqua significat aliqd: t nullus significās aliqd significat aliqua: licet q̄libet significans aliqua aliqd significet: t quilibet significans aliqd. si est terminus cōmūnis aliqua significat.

Scdm coro-
larium.

C Cōtra quā positionem eiusdem author adducit aliqua inconueniētā: quorū p̄m̄ est. **C** Seq-
tūr q̄ nullus intellectus creatus posset formare concep̄tū adequate: correspondētē termino pluralis nu-
meri: vel singularis collectivo. **C** Secundo q̄ q̄libet terminus pluralis numeri: aut singularis collectivū est terminū equivoicus: nā eo auditō intellectus ma-
ioris capacitatē disfunctū ex plurib; partibus cōpo-
sitū formabit q̄ intellectus minoris. **C** Tertius sequi-
tur q̄ nullus talis terminū ponit in pdicamēto: cū q̄li-
bet talis sit terminū complexus. **C** Ad hec inconue-
nientia responderet ipse duo prima concedendo: tertii vero negādo. Nā non quicunq; complexio tollit possi-
tionē in pdicamēto: vt patet de ly/quātū discretā: t
cum querit ab eo q̄ complexio impedit t q̄ non. Re-
spondet q̄ hoc pendet ex voluntate authoris sic vicen-
tium. Et si concedere quodcūq; illorū inconuenientium in ppato ostendat falsitatem opinionis: gra-
tia tamen exercitū contra eam sic arguo.

Primum in-
conueniens.

Secundum.

Tertium.

Ad incon-
uenientia.

Primum ar.

C Primo quāero vel pronomen demōstra-
tum in p̄urali numero reperi in mente vel non primū: quia eius oppositū ipse concedit: atq; etiā suam ratione suadet: nec scdm. Sequitur enim q̄ iste ppositiones essent synonime: isti hoīes currunt: p̄ ly/ isti oīes hoīes possibiles demonstrando/ et hoīes currunt: et iste etiā isti hoīes currunt: (per ly isti demonstrando decē hoīes) et isti hoīes currunt: (p̄ ly isti, demonstrando ceterū) postq; cide propositione mentali subordinant. qd esse fallit nullus est qui ambigat. Item sequit q̄ hec esset vera/ isti hoīes currunt: p̄ ly isti decē hoīes demonstrando: quorum precise duo currant: quia subordinabitur isti: iste homo / et iste homo: vel iste homo: et iste homo. t̄c. currut.

C Secundo sequit, q̄ hāc est falsa. Omnes Scdm ars apostoli dei sunt duodecim/ capitulo ly/ omnis collective ḡmētūm, q̄ subordinabit huic oīs aplūs: t oīs aplūs t̄c. Et si forte dicas (vt ipse dicit) ly omnis in plurali numero reperi es et tunc ab eo querēda ratiōnde est q̄ cōcedat ly/ oīs in plurali numero reperi es t non ly/ isti.

C Tertio, ipse motus est debili ratione. Nā si alicuius vigoris esset probare termini cōmūnem singularis numeri nō reperi in mente: t q̄ termino vocali singularis n̄fieri in mente vnu disfunctū ex singulis p̄tib; p̄tib; cōpositū correspōderet: qd deducō sic. Terminū mentalis cui vocalis cōis singularis n̄fieri subordinat significat plura simili. si de partiali habet intentū: si de totali ergo p̄ plurib; simul ille terminus supponet. Si mihi neges consequētā: quia t̄si ille conceptus plura simul significet ppter suū modū si significādī grāmaticalem non potest p̄ pluralibus simili supponere. Simili causa ego tuam inficiabor.

C Quarto sequitur, q̄ isti termini essent synonimi populus: et homines: et hec esset vera: populus est populi: quia hi quatuor termini cide conceptū subordinantur.

C Quinto ex suis diffinitionib; desificare aliquid t aliqua: sequit hunc terminū pure diuisiū. Gabriel v̄l Raphaēl: significare aliqua. Forte dices (vt quidam) q̄ diffinitioni addēda est hec particula copulativū: sed hoc nihil est: nā hoc conditionatum gabriel si est raphaēl: significat aliqua ei tamen non conueniret diffinitio.

C Quidam alius tenet hāc conclusionem, Secunda opinio.

q̄ tam terminū pluralis numeri q̄ singularis in mente reperi: sed p̄ terminū pluralis numeri intelligit aggregatū ex conceptu significāti aliquat quodlibet illoꝝ de se non significāte singulariter aut pluraliter. et ex quodā actu syncathēgozematico (quē articulum vocat) restringētē conceptum ad standū p̄ suis significatis pluraliter: et per terminū singularē intelligit aggregatū ex codē conceptu t actu conceptū restrīngente p̄ suis significatis singulū. **C** Ex quo sequitur q̄ termini pluralis t singularis numeri correspondētes sunt termini synonimi significatiōē essentiali seu logica: differunt in significatiōē accidentalī seu grāmaticali. **C** Secundo sequit, q̄ quilibet terminū significans aliqua significat aliqd: et quilibet significans aliqd si habeat numerū pluralē significat aliqua. **C** Tertio sequit: q̄ nullus terminus cōis incōplex est singularis aut pluralis n̄fieri. **C** Quarto sequit q̄ significare aliqd: t significare aliqd disfunctiūntur sicut. Significare aliqua est significare aliquas res nō facientes vnu: et significare aliqd: est significare aliquā rem. Rationes quib; hec opinio fulcit sunt hec.

Prima ratio

De actib^z syncathegoreumaticis. Fol. ix.

Prima rō. **C** Prima ratio. Audita ista voce homo aut ista voce hoīes intellectus audiētis: non solū intelligit quācūq; hominē diuīsim vix omnes simul: ergo ille concept^z de se/nec singulariter aut pluraliter significat. Oportet igit̄ intellectum addere ei aliquē actū quo pluraliter aut singulariter accipiatur.

Secunda ratio **C** Secūda: termini vocales singul^r aut pluraliter significat/rōne terminatio[n]is: aut ratio[n]e quo-rundā articulo[r]: quos ad id cognoscendū addim^z: vt in nōbus indeclinabilib^r p[er]tinet. Sed cū p[re]cepto nō possint singul^r aut pluralr significare rōne terminatio[n]is: q[ui] ipsi nulli idiomatis sunt: ergo ipsi ad sic significandum oportet quosdam articulos addere.

Primum argumentum. **C** Cōtra hāc opinionem arguitur. Primo sequit: q[ui] alijs termini restrīgit q[ui] ad significatiō[n]em. nam p[re]cepto non posito articulo nec singul^r aut pluraliter significabat: ipso vix posito singul^r sicut. ergo.

Responsio. **C** Ad hoc dicendū est, q[ui] cōcepto nō aliter significat posito articulo q[ui] eo nō posito: licet talis cōceptus alijs accipi dicat: et aggregatum ex actu et concep[ti]o[n]i aliter significet q[ui] p[re]cepto. Ex quo sequit: q[ui] cōceptus articulo determinat non dicit sicut singul^r aut pluraliter: sed aggregatum ex articulo et conceptu.

Sedm arg. **C** Scđo seq[ue]ret, q[ui] nū t[em]p[er]e esset debita correspondētia huius vocis hō ad suū p[re]ceptū: nisi ille p[re]cepto teneat respectu copule v[er]balis, nā op[er]e p[re]ceptū accipi singul^r et t[em]p[er]e nō accipit: nisi respectu copule teneat.

Tertius arg. **C** Tertio arguit. Sequit: q[ui] quilibet terminus cōmuni[s] esset complexus: quia quicq[ue] talis termino complexo subordinatur.

Quartus. **C** Quarto terminis singularis aut pluralis numeri correspōndet varijs termini ex diversis actib[us] cōpositi. q[ui] nō sūt termini synonimi essentialib[us]: v[er]o isti es sent synonimi essentialiter qdā homo: et omnis homo.

Quinto ar. **C** Quinto, rationes sue parus p[ro]pteris sūt. Ad quarū p[ri]mā r[ati]onē negando p[ri]mā p[ar]iam: immo concept^z singul^r aut pluraliter a natura sua significant: dato q[ui] plura et quolibet illorū significat. Et ad secundā respondeat: q[ui] nō est simile in terminis significantib[us] naturalib[us] et significantib[us] ad placitū termini em qui ad placitū sicut rōne terminatio[n]is: aut rōne articuli singul^r aut pluralr sicut et t[em]p[er]e q[ui] significat naturalia a sua natura. **C** Sexto seq[ue]ret: q[ui] p[ro] quoq[ue] accidentē grammaticalī repto i mete oportet addi vnu articulus: qdā ipse ingenue fatet. nec miror em qui cū si dei articulo[r] fuerit amissimus: p[ro] quoq[ue] significare aliqualiter termini vnum reperit articulum.

Cōmuni[s] opinio. **C** Opinio cōmuni[s] affirmat terminū pluralis et singularis nūci rep[re]sentari mēte et tales terminos esse synonimos de signatione essentiali: q[ui] qdā et q[ui]cūq[ue] sicut vnu significat alter tu[n]de de accidentali. Hā vnu pluralr sicut: alle vix singul^r. Et sūt hāc opinionē sicut aliqd et aliqd diffiniunt sic. Significare aliqd est sicut alijs res p[ro] qdā et si nō faciat vnu talis terminū potest supponere. Significare aliqd est sicut aliquā rem: p[ro] qua talis terminus potest supponere.

Corolaris. **C** Ex quo seq[ue]ret, q[ui] se habet vt superior significare aliquas res ad significare aliquā: et significare aliquam rem ad significare aliiquid.

Secundū. **C** Secūdo sequitur, q[ui] stat aliquem terminū scđm eandē significationem significare aliiquid et aliqua: vt ly entia.

C Tertio seq[ue]ret, q[ui] alijs termini pluralis nūci t[em]p[er]ent Tertium. nō sicut aliqd cui t[em]p[er]e singul^r p[ro] plurib[us] diuisim potest supponere: vt ly hoīes: si t[em]p[er]e de p[ri]mib[us] hoīib[us] dicat.

C Cōtra has diffinitiones solet abīsci cōter iste terminū chimera: aut hoīes irrationales sicut aliqua: et sibi non conuenit diffinītio cum non possit supponere, ergo diffinītio mala.

C Ad hoc argumentū est respōsio cōts, q[ui] Responsio, diffinītio assignata est p[ro] terminis potētib[us] suppōdere: sed p[ro] terminis nō potētib[us] suppōdere et sufficit q[ui] significat equivalēter cū uno diffinītio cōposito ex infinitis copulatis: vt imaginabat p[ri]ma opinio. **C** Aer hec solutione non mihi satisfacit. Primo istud copulatiū ista chimera: et alia chimera sicut aliqd non p[re]uenit ei talis diffinītio. Scđo falso ascribit prime opinioni q[ui] sicut aliqd subordinari vni diffinītio cōposito ex infinitis copulatis: vt p[er] dicitur. **C** Ite si illib[us] opinio assereret: istud copulatiū sortes et plato sicut aliqd et nō subordinata diffinītio. **C** Tertio p[re]cedere t[em]p[er]e nō potētē suppōdere sicut aliqd subordinare diffinītio et cōsidere est in errore p[ri]me op[er]ie: et ita erit ultimū error peior p[er]ori.

C Alia responsio est, q[ui] diffinitioni adderet Alia r[ati]o. da est hec particula q[ui]tū est ex p[re]te sua signationis: et tunc ly chimera q[ui]tū est ex p[re]te sue signationis potest suppōdere p[ro] plurib[us] simul: et si non q[ui]tū est ex p[re]te rerum significatarū. Sz hoc non caret impugnatione.

C Primo q[ui] d[icitur] ex parte sue significationis: aut intelligit de signatione essentiali aut accidentali. aut devraq[ue] indifferenter aut copulativi. Si p[ri]mū aut tertiu iste terminū hō significaret aliqd: si scđm aut quartū iste terminus populus non significaret aliqua.

C Secūdo quero qd intelligas p[ro] hoc q[ui] ali cū termino quantū est ex p[re]te sue significationis non repugnat simul suppōdere. Dices fore (vi Georgi) q[ui] si tales res essent terminū p[er] illis suppōneret. Sed data ista intelligēta sequit: q[ui] iste terminus sortes significaret aliqua: q[ui] quantū est ex parte sue significationis non repugnat suppōdere p[ro] Platone. qd probatur. Huic p[ro]positioni sortes est plato nō repugnat: q[ui]tū est ex p[re]te sue signationis sicut ita esse sicut est. nā si sortes essent plato ita cēt sicut illa sicut. q[ui] extremitas eiusdē nō repugnat suppōdere p[ro] codēt sic habet intētū: qdā dicit q[ui] p[ro] tuto ly chimera sicut aliqd: q[ui] equalet in p[er]fecto diffinītio illi ex infinitis copulatis. Que istarū solutionum sanior sit iudicio lectoris relinquitur.

C Circa hanc materiā moueo aliquas difficultates. **C** Prima est. Utrū quilibet terminū pluralis inservi significet aliqd. **C** Secunda vnu iste terminū angelī diffinītio p[er] angelos significet q[ui] quilib[us] illorū.

C Ad primū respondeat, q[ui] q[ui]libet terminū pluralis numeri et cōis sicut aliqd: et cōis p[ro]pter hos terminos thebe et athene et cōs filiae. et si obijicias iste terminū nō entia est p[er] his inservi: nō sicut aliqd: cum q[ui]tū est ex p[re]te sue significationis repugnet suppōdere p[ro] plurib[us]. Ad hoc dices q[ui] si ly nō entia i sūt singulare geminatis resoluat nō ens nō ens ē p[er] his inservi sicut aliqd: nō em videbis q[ui] potiū huic termino chimera nō repugnet q[ui]tū est ex p[re]te sue significationis p[ro] plurib[us] suppōdere q[ui] ly nō entia. si h[oc] resoluat in hoc p[er]plexū ens nō entia nō sicut aliquā: nec est pluralis numeri scđm inflexionē.

C Ad scđm r[ati]onē qdā p[ro] iste terminū angelī diffinītio angelos sicut: et quēcūq[ue] illorū p[ro]fuse: ex eo em q[ui] qdā angelus est p[er] illi: qd immediate representat.

Dubia.

Pri[mo] du
biū.

Pri[mo] du
biū.

Questio tertia.

Primum argumentum.

Contra quē sic arguit. Iste terminus angelus in significādo angelos q̄ in significādo angelū est terminū cōis, ergo in significādo pīmū non significat distincte; t̄ in significando secundū confuse.

Secundum.

Cecūdo eadē significatiōe qua significat angelos significat angelū immo ppterā q̄ istum t̄ illum angelū significat/ significat angelos; ergo non vnum distincte t̄ aliud confuse.

Tertium.

Certio conuenientia essentialis a qua abstracus est ille conceptus angelū ita bene conuenit vni angelo/ sicut pluribus, ergo eque īmediate vnu sicut reliquum significat.

Quartum.

Cuarto sequit, q̄ iste terminus angelū quoscūq̄ finitos angelos p̄fusū rep̄sentaret, cū q̄cūq̄ tales pars significati q̄ īmediate significat sint, n̄s est falso, cū pro quibuscūq̄ pluribus ly angelū supponat; ideo securior est pars negativa.

Sedm notabile.

Cedō notandum est, q̄ significare aliqualiter a multis diversimode diffinit; quidam sic diffinit. **C** significare aliqualiter est exercere officiū supra aliquem terminū in p̄positione, s. distribuere; cōfundere; exempliare; t̄ restringere.

Primum argumentum.

Contra istā diffinitionē solet interfiri, q̄ p̄positio de totalit̄ adequata signatione nō signet aliqua liter; qd̄ est contra mentī authoris. **A**d hoc dicit; q̄ diffinitionē intelligēda est de significare aliqualiter incomplexo, quo modo p̄positio non significat aliqualiter.

Sedz argumentum.

Cedō contra eandē fortē arguit. Sequit, q̄ quilibet terminū cathegoreūmaticū signet aliqualiter cū quicunq̄ talis supra alii terminū possit exercere officium adīm̄ restringendo; vt ly homo in istā animal homo currat, t̄ sic de ceteris.

Allia opinio.

Cuidam altius aīr diffinit sic significare aliqualiter est denotare res vel rē taliter se habere; vel rē vel res non taliter se habere pīmā particulā ponit ppter propositiones affirmatiuas; t̄ ppter synacathēgoreūmata incomplexa; secundā autem ponit ppter negatiuas propositiones.

Argumentum.

Contra quā arguitur. Sequtur q̄ quilibet terminus significans aliqualiter est p̄positio cum quicunq̄ talis significet rē taliter se habere vel rē non taliter se habere; qd̄ est significare proportionaliter.

Responsio.

Cad hoc dices, q̄ significare rē taliter se habere v̄l rē nō taliter se habere; qñ hoc in signatione terminū includit; est signe p̄positionali; qd̄ tamē non in quicunq̄ termino significante aliqualiter reperit.

Sedm arg.

Cecūdo arguit. Ly oīs nō significat rē, ergo non significat rē taliter se habere. t̄ ex consequenti ly omnis non significat aliqualiter.

Ad secundū.

Cad hoc dices negādo pīmā cōseqūtiā. Arguit enim cū p̄tūla distrahēte quēadmodū nō valer, ly est nō signat hoīs nec alīa, ḡ nō signat vniuersale alīa in ordine ad hoīes, relinquō igit̄ diffinitionē hāc non lōge abesse a veritate quicquid alīi censuerint.

Allia opinio.

Caliter & plenī diffinit cōiter. Terminū signis aliqualiter est synacathēgoreūma signatione exercēs officiū supra aliquē terminū; vel denotās rē aliqualiter se habere. Prima p̄tūla ponit ppter simplicia synacathēgoreūmata. Scđa hō ppter p̄pones. Exerce- re officiū supra aliquem terminū est facere q̄ intellectus intelligat res significatas per terminū cui ad-

iungitur; aliter q̄ sine ipso intelligeret.

Circa hoc mouent̄ duæ difficultates. Prī **Duo dubia.** ma est de signatione aliqualiter signi p̄ticularis. Scđa quid sit significare aliqualiter signi vniuersalis.

Ad pīmū rēdetur p̄ p̄pones. Prīa p̄positio. Significare aliqualiter signi p̄ticularis non est mutare speciē suppositionis terminū; nec q̄tificare p̄ positionē; nec terminū cui adīsigit restrigere. Pīmū p̄z p̄cō dicit; signū p̄ticularē eod modo dimittit terminū q̄ ad suppositionē scītū pīmū inuenit; scđm t̄ terū facile p̄babil in ista sortes est aliquid animal.

Cecūda p̄positio significare aliqualiter signi p̄ticularis est facere terminū cui adīngitur acipi ab intellectu p̄ suis significatis disjunctive; id est q̄ mediante intellectus intelligit diffinitionē res significatas per terminū ab eo determinatum. Et si queras qualiter igit̄ intellectus accipit ly homo/ in ista propositione homo est animal. **A**d hoc descendū est; q̄ intellectus accipit illū terminū homo p̄ suis significatis inconiunctū; nam intellectus nunq̄ capitaliē terminū p̄ suis significatis coniunctū/nisi mediāte aliquo signo. Unde sensus hūiū hō est aīl explicabili per plures singulares inconiunctū sumptas. Sensus vero particularis hūiū aliquis homo est animal/ explicabitur per plures singulares disjunctive sumptas. Et per hoc patet differentia inter propositionem indifferitiam et particularē.

Cad secundū dubium respondeſ per p̄positiones. **P**rima p̄positio: significare aliqualiter signi vniuersalis (scītū nec alicuius alterius synacathēgoreūmatis) nō est mutare suppositionem termini quem determinat. Nam alias terminū mentalis per aduentum synacathēgoreūmatis caderet a significatione naturali.

Cecūda p̄positio. Significare aliqualiter signi vniuersalis (scītū nec alicuius alterius synacathēgoreūmatis) nō est mutare suppositionem termini sic q̄ terminū cui signū vniuersale adīngitur ex non supponēte fiat supponens/vel econtra; quod patet in ista: omnis chimera currit.

Ctertia p̄positio. Significare aliqualiter signi vniuersalis nō est facere terminū; cui adīngitur accipi p̄ suis significatis copulatiue. Si accipi p̄ suis significatis copulatiue sit terminū alteri vniū p̄ quolibet suo significato, qd̄ patet. Hā ita bene ly homo/ in ista p̄positio homo est animal/ accipit pro quolibet suo significato; scītū ly homo in ista oīs homo est animal; nā ly homo in illa p̄ aliquo accipitur; t̄ nullus est homo quin pro illo accipiat, ergo accipitur p̄ quolibet.

Cuartā p̄positio. Significare aliqualiter signi vniuersalis nō est facere terminū cui adīngit accipi p̄ suis signis copulatiue; si accipi terminū p̄ suis significatis copulatiue sit q̄ ad p̄pones xītate in q̄ta le signū vniuersale ponit; xītas cuiuslibet singula ris sub termino ab eo determinato requiratur, alias ista esset falsa/omnis homo est animal.

C Quinta p̄positio. Significare aliqualiter signi vniuersalis est facere terminū cui adīngitur accipi p̄ suis suppositis copulatiue; taliter q̄ ad veritatem propositionis in qua signum vniuersale ponitur; requiritur t̄ sufficit veritas cuiuscūq̄ ascēdētis

De actib' syncathegoreumaticis.

Fol. x.

sub termino ab eodē determinato; ita q̄ si nō quelli-
bet ascendens sub termino distributo sit vera / talis
propositio non est vera.

Primi co-
tolarium.

Ex quo sequit̄, q̄ nō valet terminus de-
terminatus signo vniuersali non supponit, ergo non
accipit, p̄ suis suppositis copulatiue; vt p̄t, aspicienti
conditionalē q̄ quā exponit consequēt̄; etiā dato op-
posito oportet p̄cedere q̄ per hoc q̄ terminū quē
determinat ly omnis desineret supponere; ly omnis
caderet a sua significacione.

Secundum.

Secundo sequit̄, q̄ non valet iste termi-
nus; accipitur p̄ suis suppositis copulatiue, ergo ac-
cipitur copulatiue pro suppositis que sunt vel erunt
vel possunt esse.

Secundus Articulus.

In questione praeſenti reperio duas op-
niones omnino oppositas: quarū p̄ima t̄ cōmuniſ
asserit sequentē conclusionem. **D**atur notitia natu-
raliter p̄prie significans aliqualiter nihil nec aliqua
naturaliter p̄prie representans. Et hec cū notitia est
quā vulgus actū syncathegoreumatici vocat. Ratio-
nes quib' hec positio innuit̄ sicut in oppositā: contra
istam tamen conclusionem tutor opinionis opposite
arguit sequentibus rationibus.

Primi ar-
gumentum.

Primo sic arguit̄, aut actus est vitalis in-
mutatio aut non. Si p̄imū eo mediante intellectus
aliquid cognoscit̄; q̄ nil aliud est vitaliter immutari
intellectus q̄ ipsum rēdere in aliquid obiectū. Si se-
cundum intellectus non habebit notitiam intuitivam
actus q̄ nihil inexistens intellectus cognoscit̄ intuitivam
nisi per illud vitaliter ipse immutet̄. t̄ ex consequenti
eos actus non expimir/ nec est aliqua ratio q̄ cogat
eos ponere; ergo tales non suunt ponendi.

Confirmatio

Confirmatur primo, actus est notitia. et
go significat aliqd, consequentia patet; q̄ si quis ha-
bet notitiam aliqd cognoscit̄. t̄ aīs p̄batur. Aliā no-
titiam habet sores cū format hanc mentalem, oīs ho-
mo est animal; q̄ cum format istam quidā homo est
animal; quod non esset nisi ly quidam t̄ ly omnis es-
sent notitiae. ergo.

Subconfir-
matio.

Confirmatur secūdo, vel actus causatur
precise a potētia, vel a potentia t̄ aliquo alio; non p̄i-
mū; q̄ tunc actū non potētia hos terminos determi-
naret q̄ illos; t̄ ita quoscunq; si scđm; quicqd id sit il-
lud actus significabit, ergo conclusio est falsa.

Ad argumē-
tum.

Hoc argumentū magis contēdit de no-
mine q̄ de re; q̄ si per vitale immutationem intelli-
gimus terminū mentalem significantem aliquid vel
aliqua vel aliqualiter; tunc do primā partem dissi-
ctue; t̄ nego consequentia. Si tñ per vitale immutatio-
nem intelligimus terminū mentalem significantem
aliquid vel aliquia; t̄ tunc do secundā partē; t̄ nego
etiam consequēt̄. Hā quecūq; vitalis immutatio-
nam primi q̄ secundi modi sufficit ad hoc q̄ intel-
lectus habeat illius notitiam intuitivam; t̄ mediātē noti-
tia intuitiva etiā assensum euidentē.

Ad hoc dices; negando sequelam. Hā no-
titia intuitiva alsciuus rei non sufficit ad p̄ducēdos
assensus euidentē omnium veritatis euiderēci. Su-
ficit tñ ad causandū assensum euidentē de existentia;
t̄ ita notitia intuitiva quā meus intellectus haberet; isti
actus q̄is sufficit ad causandū assensum euidentē isti
propositionis iste actū est; vel istius, intellectus ali-

qualiter cognoscit̄; si simili distinctione vtaris circa
istum terminū notitia; prime confirmationis solu-
tio facile patebit.

Ad primas
confirmationes

Ad secundam confirmationem do scđm,
dam partem; nam ex communi doctrina habetur q̄
actus causantur a notitiis quas determinat; t̄ nego
consequentia. Hā nō oportet notitiam representare
omnia ea a quib' talia notitia causatur; vt patet.
Hā actus causatur ab habitu t̄ nō representat ipsum;
nec etiam intellectus t̄ si ab intellectu causetur. Suffi-
cit tamen q̄ ratione illius actus aliqualiter per pro-
positionem intelligat res significatas per terminum
cui adiligatur taliter qualiter sine ipso non intellige-
ret. **E**t si queras utrū notitia dicant̄ obiecta actus
postq̄ ad eorum productionē cōcurrunt. **A**d hoc
dices; q̄ si per obiectū intelligatur res que per noti-
tiā significat nullo modo, notitia obiecta acris di-
cuntur. Si vero per obiectū intelligatur res que ad
productionem notitiae concurredit. Hoc modo concedē-
dum est notitias actuum esse obiecta.

Scđm.

Secundo arguitur ex opinione ista signi-
ficare aliqualit̄ de ly oīs/ est denotare terminū quē
determinat accipi, p̄ suis suppositis copulatiue; sed
denotare idest q̄ significare, ergo ly omnis significat
terminū, t̄ ex consequenti aliqd.

Confirmat̄. Sequeretur q̄ nunq̄ intelle-
ctus format istā mentale oīs homo est aīal/ quin for-
met conceptū reflexum / cuius oppositū experimur.
Sequela p̄bat, ly oīs denotat p̄ceptū oīum homī ac
cipi ab intellectu, p̄ suis suppositis copulatiue; q̄ deno-
tat intellectus intelligere p̄ceptū siquidē intellectū ali-
quid accipere; id est q̄ intellectus aliqd intelligere.

Confirmatio

Ad argumentū respondeo negando mi-
norem; imo denotare p̄ceptū in illa definitione; capi-
tur p̄ eo; q̄ est, q̄ ratione actus intelligat res signifi-
catas p̄ coceptū qualit̄ sine eo nō intelligeret; et hoc
mediante ipsa ppōne; t̄ hoc est q̄ veteres in hoc di-
cto sentiebant. Syncathegoreuma facit terminū cui
adiungit̄ accipi in rōne signi t̄ nō in rōne signati. Un-
de terminū accipi ab intellectu p̄tingit̄ dupl̄. sūn ra-
tionē signi t̄ i rōne signati. **T**erminū accipi ab intel-
lectu in rationē signi/ est terminū vñiri mediate copu-
la atq; eo mediante intellectu intelligere. **T**erminū
nū vero accipi in rōne signati est terminū vñiri me-
diante copula; atq; ipsum ab intellectu intelligi.

Ad scđm.

Ex quo sequitur, q̄ terminū accipi ab
intellectu, p̄ suis signis copulatiue nō est terminū ab
intellectu cōcipi; nec per signū vñiuerſale significari.

Secūdo.

Secūdo sequitur, q̄ ppri 9dicitur, ly oīs
facit intelligere res signis p̄ terminū quē determi-
nat copulatiue q̄ dicere ly oīs facit terminū cui adi-
git accipi, p̄ suis signis copulatiue. Hā accipi in ra-
tionē signi imprōprius mod⁹ acceptiōnis est. Et per
hoc patet solutio ad confirmationem.

Argumētū.

Tertio arguit̄, sequeret̄ q̄ ly oīs in men-
te / t̄ ly oīs in voce; non essent termini synonimi; q̄d
est falsum. Sequela p̄batur. ly omnis in voce deno-
tāt terminū vocalem cui adiungit̄ accipi, p̄ suis
significatis copulatiue; t̄ ly omnis in mente denotāt
conceptum accipi, p̄ suis significatis copulatiue, ergo
vñis significat conceptum; et reliquias vocem / et
ex consequenti non significant ideiā; t̄ ita non erunt
termini synonimi.

Quid tñi-
nū accipi ra-
tionē signi.
Quid rōne
signati.

Questio tertia.

Confirmatio.

Confirmat, ly omnis significat aliqualiter, ergo aliqualiter significat per ly omnis; consequētia patet, per Aristo, libro p̄dicamentorum cap. de actione: vbi dicit actionē inferre passionē, et antecedēs est verū/ergo et p̄sequēs, ergo ly aliqualiter qd est subiectum consequētis, p̄ aliquo supponit, et ex consequētī ly omnis aliquid significat.

Ad tertium.

Ad argumentum respōdeo, q̄ vtriusq; eadē est significatio: sc̄z facere cognoscere omnes homines copulati. ly omnis in mēte formaliter. ly omnis vero in voce instrumentaliter.

Ad confirmationem.

Ad confirmationem respondeō, q̄ illud aggregatū non est cōsequētia: sic nec nego: nec cōcedo: nec dubito: q̄ hoc totū aliqualiter significatur per ly omnis nō est consequētis cum nō sit p̄positio/ nec complexus p̄ponale: nam terminus syncathēgo-reumaticus tentus significatiue nō potest reddere sup̄ positum v̄bo. **H**oc dices illi actiue correspondet aliqua passiva/ et nō nisi signata: ergo. **A**d hoc dices negādo maiore sed soli actiue cuiusvis verbī trāsit in terminum cathēgoreūmaticum.

Obiectio.

Contra istā opinionem arguo. Et primo ratione quā contra se istius opinionis inuictor adducit. Sequeret q̄ ly omnis et ly hō in ista mentali oīs homo est animal/ essent termini synonimi: quod est fallū. Sequela p̄batur significat idem et codēmo- do ergo sunt synonimi. Tñs p̄batur: ly omnis significat homines vniuersaliter: et ly hō etiā significat homines vniuersaliter. ergo minor p̄batur. ly hō hominem significat: et nullū est hō quin illum significet, ergo ly homo significat homines vniuersaliter.

Corolaris.

Contra istā opinionem arguo. Et primo ratione quā contra se istius opinionis inuictor adducit. Sequeret q̄ ly omnis et ly hō in ista mentali oīs homo est animal/ essent termini synonimi: quod est fallū. Sequela p̄batur significat idem et codēmo- do ergo sunt synonimi. Tñs p̄batur: ly omnis significat homines vniuersaliter: et ly hō etiā significat homines vniuersaliter. ergo minor p̄batur. ly hō hominem significat: et nullū est hō quin illum significet, ergo ly homo significat homines vniuersaliter.

Prima p̄-
positio.

Prima p̄positio, quilibet terminū significans naturaliter p̄prie aliqualiter: aliquid vel aliqua naturaliter p̄prie significat, vnde imaginatur iste q̄ quicq; actus significat id qd perceptus quos determinat significat: et aliqualiter qualiter perceptus non significat: vt ly/est in hac mētālī homo est sīal: si significat hoīes et animalia vniūtū. Fortius argumentum: qd p̄ sua parte hec opinio posset adducere est illud dictum Aristo, cap. de verbo. s. Nec si ipsū est per se dixeris nudū ipsum enim nihil est. Significat aut̄ insuper cōpositionē quandā que quidē sine compositionis intelligi nequit. Ex hoc clare elicit q̄ mēs Aris stoteliſ fuit et ly est in p̄positione significabat aliqd. Alias nō p̄cīe dicere et extra p̄positionē nō significat, si in p̄positione et extra nihil significaret.

Scda p̄pō

Secunda p̄positio, quilibet terminus significans ad placitum p̄prie aliqualiter significat ad placitum p̄prie aliquid vel aliqua. Censet iste tales terminos fuisse impositos ad significandū impositiōne dependēti omne id qd per terminos quos determinant significatur quēadmodum et relatiuum, quod significatur per suum antecedens.

Corolaris.

Contra istam vero opinionē infero non nulla inconvenientia: q̄ omnia simili via dilui possint. **P**rimū sequitur, q̄ totū hoc omnis hō posset aliquem terminū distribuere. sequela patet. Nam ly omnis/ potest aliquē terminū determinare et distribuere, ergo et ly oīs homo, p̄sequētia patet, nam vterq; homines et vniuersaliter significat.

Obiectio.

Responsio.

Contra istam vero opinionē infero non nulla inconvenientia: q̄ omnia simili via dilui possint. **P**rimū sequitur, q̄ totū hoc omnis hō posset aliquem terminū distribuere. sequela patet. Nam ly omnis/ potest aliquē terminū determinare et distribuere, ergo et ly oīs homo, p̄sequētia patet, nam vterq; homines et vniuersaliter significat.

Ex quo sequit̄, q̄ secundum istum syn̄ Corolaris. cathegoreūma sic diffiniat: est terminū q̄ per se sumptus nō significabit vel terminū cui subordinat̄ terminus: qui si per se ponatur nihil significabit.

Alister posset respōderi, vt qdā dicit: Inse- quendo istū modū dicendū: q̄ pro rāto hi termini sin- cathegoreūmata dicuntur: q̄ significant aliqualiter.

Contra istā opinionem arguo. Et primo ratione quā contra se istius opinionis inuictor adducit. Sequeret q̄ ly omnis et ly hō in ista mentali oīs homo est animal/ essent termini synonimi: quod est fallū. Sequela p̄batur significat idem et codēmo- do ergo sunt synonimi. Tñs p̄batur: ly omnis significat homines vniuersaliter: et ly hō etiā significat homines vniuersaliter. ergo minor p̄batur. ly hō hominem significat: et nullū est hō quin illum significet, ergo ly homo significat homines vniuersaliter.

Ad hoc argumentū respōdet, q̄ ly oīs et ly homo non codēmodo vniuersaliter homines si significant: nā ly omnis significat hoīes vniuersaliter vniuersalitate significatiois et verificationis: et ly homo significat hoīes vniuersaliter precise vniuersalitate si gificationis etis terminus significat vniuersalit̄ vniuersalitate vñificationis: quādo in p̄positione in qua ponitur denotat fieri verificatione p̄ quolibet p̄talem terminū cognito. Quid aut̄ sit significare vniuersalit̄ vniuersalitate significatiois ex processu argumen- tiliquet.

Ex quo sequit̄, q̄ stat vñum terminū significare vniuersaliter et particulariter: et singulariter et vniuersaliter: vt patet de p̄nomine demonstratiuo/ et signo particulari.

Contra solutionē arguitur. Sequitur q̄ ly omnis/ et ly oīs homo: in hac p̄positione sortes est omnis homo essent termini synonimi. vñusquisq; em̄ corum significat hoīes vniuersaliter vniuersalitate si gificationis et verificationis. **A**d hoc dices q̄ alio modo adhuc ly oīs homo: significat homines. s. abso- lute, quo non significat ly omnis/ sed dependenter qd sufficit ad tollendā synonimitatem: vt patet de ly ip̄cēmer: et de ly ip̄scīt̄ homo.

Contra istam vero opinionē infero non nulla inconvenientia: q̄ omnia simili via dilui possint.

Primū sequitur, q̄ totū hoc omnis hō posset aliquem terminū distribuere. sequela patet. Nam ly omnis/ potest aliquē terminū determinare et distribuere, ergo et ly oīs homo, p̄sequētia patet, nam vterq; homines et vniuersaliter significat.

Secondū sequit̄, q̄ est licitus ascensus disjunctiu⁹ sub ly oīs/ in ista p̄positione oīs homo est animal. nā ly omnis significat hoīes: et nō determina- tur aliquo signo, ergo licet ascendere disjunctiu⁹. Fortius dicas: q̄ non licet ascendere sub illo termino: et eo q̄ significat aliqualiter: sed hoc nihil est, nam sub predicato iſtū sortes est oīs hō: licet ascendere: et si aliqualiter significat. Si hō dicas: q̄ nō licet ascendere quia nō potest esse totale extremit̄, hoc etiā minime valet, nā sub obliquo bñ faciū ascensum. Si dicas q̄ non valet p̄pterēa q̄ non supponit, hoc videt falsum cuī ly omnis habet significatiū correspondens in ordine ad copulam sue propositionis.

Tertium sequitur, q̄ aliquis terminus si- Tertiū.

De actib' sincathegoreumaticis. Fol. xi.

gnificaret hoīes genere & specificē; et ita distinctius & minus distincte. Sequela probat de ly oīs: in ista pōsitione oīs homo est animal qui cū determinet ly homo & ly animal: hoīes specificē & generice sīgbit.

Quartū.

¶ Quartum sequit̄, q̄ aliquid conceptus significaret aliqua q̄ minus conuenient̄ non significādo ea q̄ magis: qd̄ est admittere equiuocationem in mente ultimata: sequela p̄batur de ly omnīs: in ista mentali omnis homo est lapis.

Ad inconuenientia.

¶ Ad primū horum respondeſ negando sequelā: neq̄ est simile de ly oīs & de ly omnīs homo: nam ly oīs: vt dictum est: aī: homines significat dēpēdēt: & propterea aliis terminis potest determinare: prius cīm (vt ita dicā) est syncathegoreuma determinare termini q̄ significare illud qd̄ per termini significat. Et posset simile adduci in isto relatiuo ip̄met in ista pōsitione ipfemēt hō currat: qd̄ & si hoīes significet aliū tamen terminum determinat.

Ad secundū.

¶ Ad secundū negando sequelā: quia sub termino habētē significationem dependentem non licet ascendere aut descendere.

Ad tertīū.

¶ Ad tertium respondeſ concedendo sequelā: nec illud inconuenit quādō terminus sic significat medianibus diuersis significationib' dēpendib', secus esset si mediante vna illo modo significaret. Ex quo sequitur aliquē terminū mētalem habere plures significationes naturaliter proprias.

Ad quartū.

¶ Ad quartum respōdetur concedēdo ilatū: & hoc cōcedere nō est admittere equiuocationem: quia iste p̄ceptus cū dēpēdēt significet; nec sumit̄ a conuenientia essentiali aut accidentalī.

Secundū.

¶ Secundo arguitur contra eandē pōsitionem si actus significat id quod p̄ terminū quem dēterminat sīgbit: sequit̄ q̄ ista negatio nō: infinitāter capta in hac pōsitione non hō est animal: p̄cise significaret hoīes. Consequens est falsum. Sequela p̄batur. Nam p̄cise negatio illū terminū homo dēterminat. Minor tñ probatur: ly non hō significat aliquid aliud ab hoīe: q̄ p̄ eo potest supponere: et idē significat. ly non. ergo hec negatio: non p̄cise homines significat. Minor probatur: quia significat hoīes & significat negative. Simili modo posses procedere de ista nota sc̄m hoc conditionato sortes si est sortes.

Ad secundū.

¶ Ad argumentū respondeo, q̄ actus nō p̄cise significat id qd̄ per terminū cui adiungit̄ significatur: sed significat omne illud de quo terminū complexus ex eodē termino quē dēterminat potest verificari. nō tamē volo negare quin illa negatio nō: affirmative p̄cise significet quod terminus quem dēterminat.

¶ Quo fit, q̄ quālībet negatio infinitāter capta est terminus transcendentis.

Tertium ar
gumentū.

¶ Tertio & difficultius arguit̄. Sequeret̄ q̄ ly est in hac pōsitione mētali homo est animal c̄ſet p̄positio. consequēs est falsum. Sequela probat. Ly est vnit̄ aīalīa in ordīne ad homines sīgbit: et hoc modo significare: est sīgare p̄positionaliter: ergo est p̄positio. Minor tñ probatur. ly est/est verbū. ergo non est p̄positio. antecedēs est notum ex Aristote. & cō sequentia p̄batur. quia si est verbū erit terminus incomplexus: & si p̄positio terminus complexus.

Ad tertīū.

¶ Ad argumentum respondeſ eiusdē op̄z-

nionis authōr concedēdo sequelā: & negando minorē. Et ad p̄bationem concedit eundē terminū esse p̄positionem & verbum & terminū complexū significationē dēpendēti: & negat istam consequētiem est verbū. ergo non est terminus complexus. Bene tamē valeret est verbū. ergo non est terminus complexus si significatione absolute. Et hoc voluit sentire Aristote. in distinctione verbū: cum dixit cuīs nulla pars separata aliquid significat. Vel dic aliter ad argumētū q̄ ly est/est verbū & p̄positio complexus: & incomplexus fm̄ in variis eiusdem termini significationes. Secundū significationē qua vnit̄ significat, verbum est: & terminus incomplexus. sc̄m vero significationem qua significat vnit̄ aīalīa in ordīne ad homines est p̄positio & terminus complexus: nec hoc includit repugnantiam.

¶ Contra hoc arguitur, Inquirēdo aut p̄ Replīca. positio mētalis est vna simplex qualitas/aut composita: non sc̄m quia ly est/est p̄positio: et simplex qualitas & nō est potior ratio de vna p̄positione mētali q̄ de alia ergo quelibet: nec primū: p̄ opinantem actus dēterminat concept̄ a quib⁹ causatur. ergo ly est vnit̄ conceptū hoīum & animalium in ista mētali homo est aīal. Et ita ex his trib⁹ conficitur vna p̄positio. & cum non sit potior ratio de vna mētali q̄ de alia. ergo quelibet mētalis est composita: hic loqui mur de propositione mētali ultimata.

¶ Ad hoc respondeſ, cōcedendo primā partem disjunctiue: & ad p̄bationem negat hāc consequētiā. ly est/ significat vnit̄ circa hos terminos homo & animal. ergo ex illis conficitur p̄positio. Responsio.

¶ Ex quo sequit̄, q̄ totum hoc homo est Corolaris, animal in mēte: non est p̄positio sed p̄cise ly est/ si mīliter hoc totū in voce hō est animal. Et si queras igit̄ si ly est in voce significat hoīem est/ aīal quorū ponunt̄ illi termini homo est aīal. ¶ Ad hoc respondeſ & addūct̄ illi copule est: vt ly est illam significationem habeat alias nullā haberet. ratio qua iste mouet̄ addicēdū istud aggregatū: homo est animal: non esse propositionē fōsilā est hec: quia per illud intellectus inepit̄ intelligit̄ hoc modo: sc̄z homo homo est animal animal.

¶ Aliter posset responderi ad replīcam non Alia r̄sio. deniendo a principijs huius positionis ne videamur tam audacter principia negare: qd̄ p̄positio mētalis ultimata q̄ non est indicū signifīcas absolute p̄positionaliter cōposita est ex plurib⁹ norūtūs. p̄positio tamē que dēpendēti significatione p̄positionaliter signifīcat simplex qualitas est. Et si dicas omitt̄ nūgatio in ista homo est aīal. ergo non est p̄positio. ans patet. nā ponit̄ bis terminus signifīcas homines & ponit̄ bis terminus signifīcas animalia. ergo in illa est manifesta nūgatio. ¶ Ad hoc respondebis: q̄ et si ponit̄ bis terminus signifīcas homines: nā sequit̄ q̄ cōmittatur nūgatio. nā alio modo vñ illorum homines significat q̄ alio. ¶ Et quēadmodū dicti est de copula p̄positionis cathegorice eodē modo dicendum est de copula propositionis hypothetice.

¶ Verum contra hoc adhuc arguit̄, ly est Replīca. in mētali ista homo est aīal/est p̄positio. ergo nō potest hos terminos homo aīal/ dēterminare. Aut sequit̄ q̄ tota etiā ista hō est animal/ posset aliquis terminos dēterminare: & si ly est/illos non dēterminat non significat p̄positionaliter. Et sic dicta posi-

Questio tertia.

tionis non coherent.

Responsio. **C** Ad hoc dices, q̄ dato q̄ ly est p̄positio sit potest vniuersi alios terminos: quia prius est ly esti terminos vniuersi q̄ significare p̄positio aliter. Nam ex eo q̄ ly est illos terminos determinat illo modo si gnificat. Et ita nō est simile de ly est/et de ista homo est animal.

Replica. **C** Sed adhuc arguitur, sequitur q̄ ly om̄nis: r̄ ly est in ista om̄nis homo est animal/essent termini synonymi post q̄ ly om̄nis significat om̄nis hominem esse animal: r̄ ly est etiam.

Responsio. **C** Ad hoc respondet iste, concedendo se quelam: r̄ q̄ ly est nō habet p̄priam subordinationē distinctam a ly om̄nis: salua pace huius dixerim: nō videtur p̄sequenter respōdere, ipse tenet q̄ actus causatur a p̄ceptib⁹ quos determinat et q̄ significat: qd̄ per conceptus quos determinat significatur. ex hoc infero: q̄ ly est p̄cise hominem esse animal significat: r̄ ly om̄nis omnem hominem esse animal significat: ex consequenti nō sunt synonymi: ideo vt patet neganda est sequela.

Replica. **C** Sed adhuc arguitur. Sequit̄ ex opinione: q̄ totū r̄ pars eidem subordinarentur: r̄ idēctiam toti r̄ parti. Primit̄ patet de ly est/in ista p̄positione homo est animal, et de toto hoc homo est aīal subordinatur enim ly est in mētālī ista/homo est animal. Secundū patet de ly est q̄ subordinatur toti illi mētali: r̄ ly est qd̄ est cī pars. **C** Ad hoc dices negādo sequelā: sūmo ly est subordinat̄ p̄cise/ly est r̄ totū hoc hō est aīal. huic totū hō est aīal; ita q̄ p̄positio subordinat̄ p̄poni r̄ nō p̄positio non p̄positioni. **C** Forte inquires coformiter huic modo dicēdi. Utrum ly est in p̄positione negatiua quēadmodū ly est in p̄positione affirmatiua est p̄positio affirmatiua. **C** Ad qd̄ responderet iste q̄ nō: sed potius aggregatum ex negatione r̄ copula: vt̄ iusta hō est non aīal. Hoc totū non est/est p̄positio negatiua. **C** Sed cōtra hoc arguere insolubiliter: ly non est vna p̄positio: vt patet ex predictis: determinat enī ly est/ r̄ ly est significat p̄positionaliter: et ly est etiā est vna alia p̄positio/ r̄ nō coniungunt̄: ergo nō sunt vna p̄positio nec vna terminus. **C** Ideo aliter respōdeo: q̄ ly est nō est p̄positio negatiua: nec aggregatum ex negatione r̄ ly est: p̄cise illa negatio: illa enim sīḡt hominem non esse animal.

Obiectio. **C** Finaliter cōtra hanc opinionē obiectio. Sequit̄ q̄ per istud aggregatum oīs homo non est animal/non significatur vniuersaliter negatiue r̄ p̄positionaliter: quia nō per ly om̄nis/ci non causest a ly non/nec per ly est cum nō causest a ly non: nec a ly om̄nis: nec pl̄y non/cum non causest a ly om̄nis. hoc necessario fateri iste debet: qd̄ q̄ absurdum sit cuiuslibet est satis notum. Et ita opinio hec ab om̄ni scho- la communiter reicitur.

Tertius Articulus,

Dubia. **C** In hoc vltimo articulo quattuor mouē bunt dubia p̄ maiori huius materie intelligētia. **C** P̄i misi vtrum act⁹ causetur p̄cise a potētia: an simul a potentia r̄ concepib⁹. **C** Secundū vtrū act⁹ causetur naturaliter an libere. **C** Tertiū quid requirat r̄ sufficiat ad idētātē specificam actus r̄ ad eorum synonimitatem. **C** Ultimū que accidentia grāmatica lia in mente reperiuntur.

C Circa primitū reperūtur duæ positiones: quarum prima r̄ cōmuni stat in his p̄positionib⁹.

C Prima p̄positio, actus causatur a notitīs: **P**rima p̄ probat, nā si actus a solo intellectu causaret, sequere probatur ipsum non potius debere determinare vniū terminū q̄ alium, et ex hoc sequit̄: q̄ intellectus p̄ sūmū placitum ex p̄positione necessaria posset facere impossibilem: vt patet de ista/ oīs homo possibiliter est substantia: in qua si intellectus faciat ly om̄nis determinare illū terminū homo illa est necessaria. Si autē faciat determinare ly substantia illa est impossibilis.

C Secunda p̄positio, actus depēdet in conseruari a p̄ceptibus quod patet. **H**ā opposito cī dāto sequitur terminū mentalē posse cadere a sua significatione naturali, qd̄ probat. Nam si actus esset cūz conceptibus significaret, si tamē esset absq̄ conceptibus non significaret: q̄ si ly est purum dixeris ipsum quidē nihil est, nō significat. **H**ec p̄batio potest ad aptari propositioni p̄cedenti: nam si non depēdet in p̄duci nec in conseruari.

C Tertia p̄positio, actus determinat p̄cise conceptus a quib⁹ causatnr, quod patet. Si enī aliquos alios determinaret ex uno r̄ eodem actu de ly est in mente: et quibuscīz conceptibus in eadē existentib⁹ efficerentur varie propositiones.

C Ex his p̄positionib⁹ & earū probatio nibus non sequit̄ q̄ conceptus effectiue concurrant ad p̄ductionem actū: sed solum q̄ ab eisdē causant̄: ideo stando in opinione cōmuni poteris tenere q̄ conceptus respectu actū sunt causa effectiua aut instrumentalis/aut causa sine qua non/et si probabit̄ inus sit primum.

C Secunda opinio tenet, q̄ actus causant̄ p̄cise ab ipsa potētia, nam post q̄ actus nihil nec aliqua significat: intellectus sufficiēt causa erit ad producendum eō.

C Contra hanc opinionē currunt ratiōes facie ip̄probād̄, p̄pōlb⁹ p̄cedētis opinionis. Ad quas facile est respondere ad primā: dicendo q̄ intellect⁹ actus diuerse nature p̄ducit, r̄ ita a natura sua habet actus, hos terminos: r̄ non alios determinare.

C Ad secundā respōdeo, q̄ & si actus quādo est cū conceptibus exercet sūmū significare aliquā liter: quādō vero est absq̄ conceptibus nō exercet, nō perinde sequit̄ q̄ cadit a sua significatione. **H**ā significare actus non est actualiter exercere: sed esse ap̄iū natū ad exercendū. **C** Ad tertīā ex responsione dāta ad primā p̄positionem patet solutio.

C Sed adhuc cōtra istum modum dicēndi possit instari. Actus determinat cōcept⁹, q̄ causatur ab eis. **H**ā nō ob aliud notitia sortis locē representat.

C Præterea sequeret̄, q̄ darentur actus cōmunes specifice r̄ generice, nō est falsum, seq̄la patet. Nam post q̄ actus non causatur a conceptibus: poterit determinare hos et illos. Mino: probatur, batur, nā tunc ista p̄positio esset falsa: om̄nis homo est homo: qd̄ patet, ly om̄nis est terminus cōmuni. ergo determinab̄ tam subiectū q̄ predicatu. Item sequitur illatū adductum in probatione prime p̄positionis.

C Ad has rationes facile respōdebitur. Ad **A**d primū.

Opīsio.

Ad primā.

Ad tertīā.

Instatū primo.

Secundo.

Ad primū.

De actib' sincathegoreumaticis. Folij.

Dubium. **P**rima negando consequentia; quā instabis faciliter in ista obliquus determinat rectū, ergo causaſ a recto, etiā hec causalitatis quā assumit in probatione falsa est, s. notitia sortis representat sortē; qz causatur a sorte; vt patet in notitia abstractua, sed hec est non notitia representat sortē; qz illū representare habet a sua natura. **S**ed forte inq̄res, t̄ non vulgariter, unde est q̄ obliquus vñſ rectum determinat, t̄ nō alius siquidem ab eo quē determinat non causat. Ad hoc dices recurrente ad potentie libertatem.

Ad secundam. **A**d secundam respondeo dupliciter, primo negando sequela; cuius iam assignata est ratio. Et si queraturende est q̄ intellectus potest formare conceptus cōmunes cathegoreumaticos; et non syn-cathegoreūnaticos. **A**d hoc dices; q̄ nulla alia ē causa q̄ natura rei. Scđo posset dici non ita, p̄babile q̄ intellectus potest formare actus cōmunes specificos non tamē genericos. Et ad huius improbationem dico q̄ ille actus omnis habet a natura sua distribuere subiectū, et confundere p̄dicatum in illis terminis, qui in eoz synonimis t̄ non in quibuslibet. Joānes dox̄ tenet circa hāc materiam; q̄ actus p̄cise causat a potentia, t̄ q̄ dātur actus genericū et specifici cui nō suffragari possum: nam sequitur q̄ eadem p̄positio mentalis est vera et falsa. Et ita daretur equiuocatio in mente.

Ad secundam. **P**rima propositio. **A**d secundū respondendo per propositiones. **P**rima p̄positio quilibet actus finitū vel sibi sy-nōnum p̄ducil liber, qd̄ patet. Nam ad cuiuslibet actus vel sibi synonimū productionem voluntas p̄t̄ concurrere effectiue.

Scđa ppō. **S**ecunda p̄positio, quilibet actus secundum se vel sibi synonimū p̄t̄ produci naturaliter, qd̄ patet; ad cuiuslibet actus productionē vel sibi synonimū sufficiens causa est intellectus et conceptus cu- aliquo motu extinseco, s. voce vel scriptura.

Tertia ppō. **C**terta p̄positio, nō oportet q̄ quilibet conceptus scđm se vel sibi simile in specie producat naturaliter; nec q̄ quilibet conceptus scđm se vel sibi simile in specie p̄ducatur liber, qd̄ patet. Nam si actus productus est liber sibi similis in specie nō p̄ducitur naturaliter, et econtra.

Quarta p̄positio. **P**rimus actus qui in intellectui aduenit liber causatur et non naturaliter, quod patet; quia vel ad illius actus p̄ductionē sufficiunt intellectus et conceptus, t̄ hoc non; qz tunc intellectus semper esset in actu producēti similes ac t̄ vel sufficiunt intellectus et conceptus cu- aliquo motu extinseco ut voceret scriptura, t̄ hoc non; qz tunc ille actus non esset p̄m̄; vox enim non incitat ad p̄ductio-nem conceptus illi; qd̄ proprie significat; nisi eiusdem prīus habuisset conceptus; vel sufficit intellectus cum adhertentia respectu conceptus, t̄ tunc inquiraz vel talis aduertentia apponitur naturaliter vel liber. **D**ato primo; oportet incidere in inconvenientē illatū; puta; q̄ semper esset in actu p̄ducēti illos actus. **D**ato vero secundo habet q̄ primus actus voluntarie produc-tur. Et ita conclusio vera.

Argumēti. **C**ontra hanc ultimam cōclūsionem sic arguo. **P**rimus actus q̄ aduenit intellectui p̄ducitur liber, ergo voluntas vult intellectum producere il-lum actum, t̄ vt habetur ex Augustino. Nihil est vo-lutum quin pre cognitū, ergo illius actus p̄cessit co-

gnitio, ergo ille non fuit primus actus.

CPro solutione huius rationis aduerte, q̄ vt colligitur ex libro de libero arbitrio. Voluntas vñ-tur ceteris alijs potētis duplicitate. Uno modo me-diatante sui operatione. Alio modo ab alijs operatiōe ali-qua; quod est dictu; q̄ nōnumq̄ voluntas effectiue co-currit cu ceteris potētis mediante sua operatione; nōnumq̄ vero per solā applicationē potētis. **Q**uo Ad argume-
nento respōdeo ad argumentū concedendo antecē-
dēs t̄ negando m̄nam; qz in producendo illi p̄mū
actum voluntas non vñt intellectu sua opatione, quē-
admodum nō valet voluntas libere vult, ergo ipso
lito est volita. **H**oc em̄ concessu oportet p̄cedere p̄
cessum in infinitum in actib' voluntatis. **S**i dicas Obiectio.
quomodo docunq̄ sit voluntas imperat intellectui, sine
mediante actu, sine non; vt ipse p̄ducat talē actum,
ergo intellectus ipsum actu p̄mū nouit, in imaginabi-
le em̄ videtur voluntatem determinare intellectum
in productione huius actus, quem intellectus p̄mū
non nouerit. **C**ad hoc dices; q̄ quēadmodū volun-tas vñt se in p̄ducenda volitione quā non nouit;
ita cū voluntas poterit vt ipso intellectu in p̄ducē-
do actum quēnon nouit. **V**erū aduerte q̄ circa intel-
ligentiā huius dicti nihil est voluntū nisi pre cognitiō;
quidā opinātur illud esse sic intelligendum, nihil est
volutum quin cognoscat, vel eo mediante formaliter
intelligat vel intellectu sit, ita q̄ si voluntas vult Intel-
lectum, p̄ducere notitiam alicuius rei non oportet no-
litiam reflexā p̄cessisse. Sufficit tamē eiusdem ob-
iecti intellectū habuisse notitiam, hoc t̄ si reputē fal-
sum; vix tamen mihi se offert ratio qua illud possim
sufficienter invalidare; sunt em̄ (vt ait Aristoteles) Aristoteles
quidā falsa quibusdam veris probabilitiora.

CAd tertium dubitū respondeo p̄ duas Ad dubius
propositiones. **P**rima p̄positio ad actū synoni-mitatem; sufficit et requirit q̄ significet aliqualiter eo
dem modo et adequate, i.e. q̄ consimilia possint exerce-re officia; vt ly omnis in ista p̄positione omnis hō est
animal, t̄ ly omnis in ista omnis animalis est animal.
Prima p̄-
positio.

Secunda p̄positio ad identitatem specifici Scđa ppō
cam actuum; sufficit et requiritur q̄ sint synonimi; t̄ q̄
causent a potentis eiusdem rationis, t̄ q̄ termini in
quos feruntur sint eiusdem speciei.

CEx quo sequitur, q̄ dātur duæ proposi-tiones eiusdem speciei; quarū una est vera, et reliqua
falsa, quod patet de his: omnis albedo est ens; et omne
ens est albedo, albū erit animal; t̄ animal erit albū.
Hoc quidā concederet afferit omnia hec ad iden-titatem specificā actuum requiri, puta q̄ sint synonimi; t̄ q̄ potentie a quib⁹ causantur sint eiusdem ratio-nies; t̄ q̄ eodem modo denotent; et q̄ supra similes ter-minos consimilia exercant officia. Defectu primi ly
oīs; t̄ ly nullus nō sūt eiusdem speciei. Defectu seti-di actus de ly omnis causatus ab hoc differt specie
ab actu de ly omnis causato ab angelō. Defectu terri-
ly erit in ista animal erit albū differt specie a ly erit
in ista animal erit animal. Defectu ultimi ly omnis in
hac omni ens est albedo differt specie a ly omnis;
in ista omnis albedo est ens.

CEx quo sequitur, q̄ identitas specifica Corolaris,
plus dicit in actibus sincathegoreumaticis q̄ syno-nimitas; cuius oppositum in terminis cathegoreu-maticis reperiit. **S**eclido sequit; q̄ ab intellectu t̄

Questio tertia.

eisdem conceptibus possunt produci actus diversarum species hunc tamē impugno unica ratione & re infolubili. Sequit ex suis dictis: qd ly erit in hac pōsitione animal erit albus; et ly erit in hac albus erit animal esset actus synonimi, p̄n̄ est falsum; qd sic darent due pōsitiones synonime; quarsū vna esset vera & reliqua falsa; et ita eadē mentalis esset vera & falsa. Forte dices; qd si iste due animal erit albus; & albus erit animal/ sūt composite ex terminis synonimiis non tamē sunt synonimi. hoc nihil est nā tunc haberes cōcedere qd partes vnius pōsitionis partibus alteri subordinantur & non tota torto; hoc semper mihi vīsum est illos duos actus non esse synonimōs; et diversimode aliqualiter significare postq; diversimode denotāt; hoc qd dictū est de idētate specifīca actuum poteris asserere siue teneas actus solū a potentijs causari; siue a potentijs sūmū cū p̄ceptib⁹.

Ad quartū dubium.
Prima p = position.

C Ad vltimū dubium respondeo ex mente venerabilis inceptoris p̄ has duas propositiones. **P**rima est accidētia nominū/variātia veritatem vel falsitatem, pōsitionis reperiunt in mente. i. termini ratione hōz̄ accidentiū varijs conceptib⁹ subordinantur qualia sunt accidentia nominum cōmūnia vt numerus:casus: & compatio. Hec enim accidentia habent voces; et scripture: & concepius non vltimati ratione terminationis: aut ratione quoq; sūdam articulosit: & hoc totum pendet ex placo grāmaticorum. Conceptus vō vltimati habet hēc accidentia a natura sua p̄pria. Hec p̄positio p̄baꝝ oppositio eiusdem concessio, p̄positio vera & p̄positio falsa eidem metā subordinatur: vt patet de his: brunellus est homo: brunell⁹ est hominis: gabriel est ens: gabriel est entia.

Sedē p̄pō.

C Secūda p̄positio. Accidentia nominū non variātia veritatem/aut falsitatē propositionis nō reperiuntur in mente. i. termini ratione hōz̄ accidentiū non diversis conceptib⁹ subordinantur & talia sunt accidentia nominis propria: vt gen⁹ & figura. Que p̄positio sic probab̄: hi termini lapis & petra eidē conceptui subordinantur postq; quicq; & qualitercū signifīcat vnuis significat alter, & nō sunt diversi generis.

Primum ar-
gumentum.

C Contra has p̄positiōes duabus p̄cīse rationib⁹ arguam. **P**rimo sequit: qd non p̄positio subordinat p̄positioni, quod patet de ista: petrus est alba: que non est p̄positio: quia verum & falsum p̄ supponunt congruum: & tamen subordinatur eidem cui hec: petrus est albus.

Secundum:

C Secundo sequitur, qd p̄positio vera & p̄positio falsa eidē mentali subordinantur, qd patet de istis: homo albus currit: & hō alba currit. Tertera sequit: qd iste contradiceret om̄is homo currit: & quidā homo non currit. sequela pater, cū mentales quibus se subordinantur contradicant.

Ad primum.

C Ad primā respondet, qd petrus est alba: est p̄positio, qd & sūt incongrua hoc est incongruitate grāmatici. i. quo ad accidentia qd respiciunt ornatum de qbus dissicit grāmaticus: que incongruitas non tollit esse p̄positionem: est tamē congrua & grāuitate logica qd sufficit. i. km accidentia qd miniat veritatem & falsitatem p̄positionis: de qbus logic⁹ considerat.

Ad secundum.

C Ad secundum respondet quidam, qd illæ due propositiones eidē mentali subordinantur, & ita si vna est vera reliqua est vā: & ly homo in virtutib⁹ iliarum / tā p̄o masculis qd p̄o feminis supponit; cū

concedit has contradicere ois homo currit: & quidā homo non currit. Concedere hoc quantū sit deminare a cōmuni intelligētia satis notū est. **A**lius responderet aliter dicēdo: qd ille p̄positiones diversis subordinantur mentalibus, nā ly albus subordinat vnuis conceptui p̄cīse significati masculos; & ly alba alteri p̄cīse significanti feminas. Et cū dixeris ergo genus in conceptib⁹ p̄cepisti, siquidē ratione generis ly albus: et ly alba diversis p̄ceptibus subordinantur. **A**d hoc iste responderet: qd si ratione generis aliud & aliud dat intelligi: vt in ly alba: ly alba, sūc genus tollit synonimitatem: & ita reperiſt in mente. Sin vero non datur aliud & aliud intelligi ratione ḡnis: vt in ly lapis: & ly petra, tunc genus non tollit synonimitatē nec reperiſt in mente: sed eidē conceptui subordinantur.

C Contra hanc solutionē ego sic replico. **R**eplīca. nihil dat intelligere ly alba: quin det intelligere ly alba: ergo solutio nulla. Antecedēs patet, quicq; vnuis significat de materiali & de formalī significat alter. & pro quoq; potest supponere vnuis etiā & alter: ly alba enim p̄ masculo potest supponere: qd hēc est vā hec est alba sorte demonstrato et ly alba pro feminā: quia ista est vera iste binarius est albus: binario ex partib⁹ essentialibus vnuis feminē demonstrato.

C Cōmuniis responsio ad argumētū est **R**esponsio positionis cōmuniis.

qd ille p̄positiones non sunt synonimē nec subordinantur eidē mentali: qd ly albus subordinat vnuis conceptui significati om̄is id quod potest esse album & ali qualiter restrictive p̄ masculis, et ly alba alteri conceptui significati om̄is id quod potest esse album & ali qualiter restrictive p̄ feminis. Et si inferas ergo genus reperiſt in mente, ad hoc dicit negando p̄sequentiā: quia ly albus & ly alba diversis p̄ceptibus subordinantur: hoc non est ratione generis: sed ratione restrictionis. Hec solutio nunq; mihi placuit. Nā non alia causa qd ḡnis ly albus restrīgit p̄ masculis: et ly alba p̄ feminis, ergo ratione generis: ly albus & ly alba diversimode significat & diversis conceptibus subordinantur. **I**deo vīsus est securior me⁹ mod⁹ respondendi. s. qd reperiſt genus in mente in terminis qd possunt alios terminos restrīgere & determinare, qd ex eo qd vnuis vel alteri generis sunt hoc vel illo modo aliqualiter restrictive significat. **E**t si dicas sequitur qd ly alba non possit significari de sorte si restrictive p̄ feminis significat: qd est falsum: vt iam p̄bam est. Ad hoc dices negādo sequelā: nam ly alba cum verificatur de sorte non restrīgit p̄ feminis: securus est in ista alba homo currit.

C Ex quo sequit, qd vnuis & idem terminus existens in vna p̄positione alteri conceptui subordinatur qd in alia: & hoc non inconuenit, vt patet de ly alba: in ista alba homo currit qd in ista ista res est alba: nā alio modo aliqualiter significat. Et p̄ hoc dices ad primā rationem qd ille p̄positiones eidē subordinantur: nam ista petrus est alba: et ista petr⁹ est albus: ly alba: et ly albus idē & codem modo significant nec vnuis nec aliis restrictive significat.

C Ad argumenta in oppositum questio- **A**rgumētū. nis facta respondeo. Ad primum p̄ parte negativa negādo p̄nam. Et ad pbationē dico qd illa causalit̄ est falsa: vt i solutione cuiusdā argumentū tā dictū est: nō etiā est sūle de obiecto notitie cathegorūmaticē: & synecdotē: primū em̄ est obiectū quod: secundum vero obiectum quo. **C** Etiā queras cum actus causest effectiū a p̄ceptu tā ab obiecto: quē admodum

De futurorum contingentia. Folij.

Admodum notitia sortis a sorte, unde est quod notitia sortis sortem representat, et actus non significat concepsum.
Responso. **C**ad hoc dices (vt dictum est) quod non eo deinde modo est obiectum. Ad aliud dices negando consequentiam ista tamen valeret hoc significat, ergo hoc significatum vel aliquiliter significat.

Ad autoritatem Aristoteli. **C**ad dictum Aristotelis adductum pro parte affirmativa, scilicet omnis enim non significat universalis predicationis est nota dices duplicit tenendo opinionem secundum de significacione syncathugorematum quod ly omnis absolute non significat aliquid sed soli aliquiliter, vel alio modo et melius dices quod voluit innuere ly omnis esse terminum. Syncathugoramaticum et non cathegorematicum; et hoc idem sensit quod est in capitulo de verbo cuius dixit neque si ipsum quod est per se dixeris nullum tam, hec in generali de actibus collegi: quia in particulari nullus non de illis prolixè tractauit.

Textus.

Nhis igitur que sunt et fuerunt necessaria sunt et affirmationem aut negationem veram vel falsam esse. Atque harum quidem quae universaliter sunt sunt semper necessaria est altera vera alteram falsam esse: & singularium etiam ut diximus. Nam earum que dicte sunt non universaliter sunt universaliter non necessaria est altera veram alteram falsam esse. Atque de his ante diximus. In singularibus autem atque futuris non similiter res sese habet, nam si omnis affirmationem vel negationem est aut falsa: & omnia necessaria est esse: aut non esse.

Quarta questio logica.

Trum contradictoriarum singularium de futuro contingentium una est determinata vera: altera vero determinata falsa, pro parte affirmativa arguitur, contradictoriarum de presenti contingentium: et de futuro: de eisdem ensuant, sed contradictorium singularium de presenti contingentium una est determinata vera: et altera determinata falsa; ut ex te pater, ergo contradictoriarum singularium de futuro contingentium una est determinata vera: altera determinata falsa, probat consequentia: nam quemadmodum propositio arcere de qua ensuant (ut habet ex Aristotele, capitulo de substantia) sumit esse verum et falsum: ita et determinata verum et determinata falsum, parte negativa asservatur Aristotele, in textu positivo, non quantum ad hoc inter-

dictorias de presenti contingentium aut de praeteritorum contradictoriarum de futuro contingenti discrimen assignat.

Checuestio tribus articulis enucleabitur, primus terminos questionis aperiet, in secundo ad questionem respondebitur, in tertio vero mouebo dubia: que communiter in hac parte moveri solent: et ad argumentum in oppositum respondebitur.

Primus articulus.

Primus terminus qui declarandus se offerit: est propositio de futuro contingentio pro quo nota: quod hi termini necessarium: contingens: impossibile: et possibile: (ut inquit Paulus Venetus in sua magna logica) multipliciter dicuntur.

Primo tamen necessario capitulum dupliciter primo.

Et secunde intentionaliter primo vero intentionaliter: Multiplex ter: cathegoreticarum et syncathegoreticarum, vero du-

plexiter primo modo pro re que nec potest: nec posse possunt: nec poterit non esse, quoniam modo solus de rebus necessariis dicitur, secundo modo est res quae per potentiam naturalē nec potest nec poterit non esse, hoc modo anima rationalis dicitur res necessaria, quod senserit Aristoteles, de immortalitate anime non est presentis examinationis nec usquequa est nobis certum, syncathegoreticarum: prime intentionaliter tot modis dicitur quod capitulum secunde intentionaliter pro propositione necessaria: postquam propositioni modalis diuisa modalis corporis correspondet, secunde vero intentionaliter, dupliciter primo accipitur, scilicet pro propositione necessaria simpliciter et secundum quod. **C**hroppositio necessaria simpliciter est, propositio in qua nec potest: nec potuit: nec poterit esse aliter quam per eam significatur, ut ly potest indifferenter quamvis potentia dicat: sive naturalem: sive supernaturalem: ut ista deus est.

Propositio vero necessaria secundum quid est multiplex, quedam est: in qua nec potest nec poterit: esse aliter quam per eam significatur: bene tamen potuit, quia acceptio capienda propositione necessaria a neotericis ponitur hec regula.

Omnis propositio de praeterito affirmativa Regula, una, vera est necessaria, que nonnullas patitur instantias. **C**ontra: quando in ea ponitur aliqua distinctione: ut patet: de ista Adā fuit omnis homo, tenendo tamquam illa propositio nunc sit falsa, et de istis: sortes fuit tantus quamvis fuit Plato, sortes fuit maior platonis. **S**econdum: quidam ponitur signum collectivum captiuri in ista: Adā et Euā fuerūt omnes homines.

Certum: quidam ponitur negatio infinitater capti, si quidam est virtualiter negativa: ut ista: sortes fuit non albus. **Q**uartum: quidam est propositio dependens ex una de futuro contingentio: ut ista: hec fuit vera: quidam antichristus erit demonstratus: quidam non tamen propositione aliquam dependere ex una de futuro contingentio in secundo articulo inferius disputabitur. **Q**uintum: quidam ponitur aliqua restrictio ad copulam: ut patet de ista: sortes fuit in B. instanti quod est: teneo tamquam pro nesciis instanti reproducere: minime implicare contradictionem. **S**extum est: quidam ad alterum extremitatem restrictio aliqua ponitur: ut sortes quod est in B. instanti: fuit plures alias possem aducere: quas ingenioso lectori relinquimus.

Alta est propositio necessaria secundum quid est in qua non potest esse aliter quam per eam significatur: bene tamen potuit: et poterit: et modo propositio

Quarta questio.

contingentes vere de presenti: et negative de preterito sunt necessarie, ut patet in tertio articulo ad meum Scham.

Cilia est propositio necessaria secundum quid: cuius veritas per potentiam naturalem impediri non potest, ut ista sortes mouebitur, et talem propositionem in processu vocabimur necessaria phisice.

Et quemadmodum alii termini multipliciter capiuntur et ly contingens dupliciter, scilicet prime et secunda intentionaliter: prime intentionaliter cathegoreticamente et syncathego, cathego, vero large et stricte: large pro re quod potest esse, sive possit esse, et possit non esse, sive non: stricte vero capit: pro re que potest esse, et potest non esse, et secundum quod potest potentiam naturalem, aut supra naturale dicet: adhuc contingens stricte capti multiplicitate dicetur, syncathegoreticamente etiam dupliciter: large et stricte; et large tot modis capit: quod accipitur contingens secunda intentionaliter et large: quot modis aut capiatur propositionem contingens large cum agemus de acceptione possibilis secunda intentionaliter capti dicetur, nam contingens large captum convertitur ei possibili large capto: et capti stricte: cum possibili capto stricte, contingens vero: prime intentionaliter syncathego, et stricte: tot modis dicitur quod ly contingens secunda intentionaliter et stricte: propositio autem contingens stricte est duplex: simpliciter et secundum quid.

Propositio contingens simpliciter est propositio in qua potest, et potuit, et poterit esse ita: et alterius quam per eam significatur, ut ista antichristus erit.

Propositio contingens secundum quid est multiplex, quedam in qua potest, et potuit, et poterit: ita esse et alterius quam per eam significatur, ut ly potest indifferenter unam vel aliam potentiam dicat, ut ista: hec anima erit.

Demonstrata anima sortis / que nunc est: et ista sortes erit sorte existente: et si non ponamus ultimum esse rei permanentis, alia est in qua potest, vel potuit, vel poterit: ita esse / et alterius, quam per eam significatur, ut ista Adam non fuit, alia est contingens eius veritas et falsitas per potentiam naturalem impediri, vel potuit, vel poterit.

Corolariss.

Ex quo sequitur quod stat sit eadem propositio: quod necessaria et contingens, non tam stat eadem propositionem esse necessariam simpliciter et contingenter aliquo modo: aut contingenter simpliciter, et necessariam aliquo modo.

Secundo sequitur quod stat durior contradictioniarum una esse contingenter et reliqua esse necessaria, hec ex supradictis sunt satis manifesta.

Impossibile capti duplicitate: prime intentionaliter: et secunda intentionaliter: prime intentione cathego, et syncathego, cathego, autem est res quod non potest esse: et syncathego, tot modis capiatur, et impossibile secunda intentionaliter: propositio autem impossibilis est duplex: impossibilis simpliciter et secundum quid.

Propositio impossibilis simpliciter est in qua nec potest, nec potuit, nec poterit esse: ita sicut illa significatur, ut ista deus non est.

Impossibilis vero secundum quid est multiplex, quedam in qua non potest nec poterit: bene tamen potuit esse, ita sicut illa significatur, ut ista Adam non fuit: alia est in qua non potest: bene tamen potuit et poterit: ita esse sicut illa significatur, ut sunt propositiones contingentes false de presenti et preterito affirmatiue.

Alia est propositio impossibilis: que dicitur impossibilis phisice: et est cuius falsitas per potentiam naturalem impediri non potest, ut ista sortes non morietur.

Possibile autem cipitur duplicitate: sicut ly impossibile: prime et secunda intentionaliter: prime intentionaliter cathegoreticamente et syncathegoreticamente, cathegoreticamente: sive syncathego, large et stricte, large vero et syncathegoreticamente tot modis: quod possibile secunda intentionaliter: et large capiatur, possibile vero secunda intentionaliter large accepit duplicitate simpliciter: scilicet et secundum quid.

Propositio possibilis simpliciter est propositio in qua potest, et potuit, et poterit esse: ita sicut illa significatur, ut ly potest precise: naturalem potentiam dicat.

Propositio possibilis secundum quid est multiplex, quedam in qua potest, et potuit, et poterit: ita esse sicut illa significatur: alia est in qua potest, vel potuit, vel poterit: ita esse sicut illa significatur: alia est cuis falsitas per potentiam naturalem potest impedi.

Corolariss.

His succincte notatis circa distinctionem propositionis de futuro contingenti reperio aliquos futuros modos dicendi quidam in suo libro Peripher, tenet:

quod propositio de futuro contingenti est.

Propositio de futuro et contingente: ut contingens opponatur: propositioni necessarie et impossibili simpliciter: et secundum quid in prima acceptione: cuius de preterito enunciants illam fuisse veram: postquam vera non est in posterum falsificabilis.

Ratio fortis

Huic tamen opinioni non possum fauere: et si eidem communis scholastica fauereat: hac ratione motus precipue: in casu quod sortes cucurisset ante: et nunc quiescat, sequeretur:

quod ista sortes mouebitur non esset de futuro contingenti, nam eius de preterito enunciants eam fuisse veram non est in posterum falsificabilis, adeo enim necessaria est: hec fuit vera: sicut hec sortes fuit motus.

Preterea sequitur quod in casu quod sortes nunc non moueat, nec mouebitur, nec ante fuisse motus: ista propositio sortes mouebitur non esset de futuro contingenti: falsum enim est dicere quod propositio de preterito enunciants eam fuisse veram postquam vera est in posterum falsificabilis: si quidem ista propositio: hec fuit vera: que illam demonstrat, nec est, nec fuit, nec erit vera.

Si forte dixeris quod illa distinctione datur in hoc sensu: quod si de preterito enunciants eam fuisse veram: sit vera: est in posterum falsificabilis.

Hec solutio nulla est: quia aut ly falsificabilis dicit potentiam naturalem, aut supra naturalem: si secundum in ultimo non esse motus sortis: ista propositio sortes mouebitur esset: de futuro contingente quod non est locum Aristotelice.

Si primum: sequitur quod ista sortes mouebitur casu quod nunc non moueat: non esset de futuro contingente: quia ista est mala consequentia: si de preterito enunciants eam fuisse veram: est vera ipsa est falsificabilis.

Facili enim in causa datur antecedens verum: et consequens falsum.

Item sequeretur: quod ista propositio chimera erit: esset de futuro contingente, nam ista conditio nalis est bona consequentia: si de preterito enunciants eam fuisse veram: est vera: ipsa est falsificabilis.

Et consimiliter de alijs propositionibus de futuro impossibilibus, ut facile est adducere,

De futuro contingentia, Fol. ciiij.

Alia opinio.

Cqidā alius in suo rosario tenet: quod propositio de futuro contingenti est propositio de futuro: et contingens cuius veritas potest impediri, hec etiam diffiniri, nō est bona nisi bene intelligatur. qd probatur sic: quia aut per potest dicit potentiam naturalem: aut supra naturalem. si secundis: ista sortes mouebitur in instanti quo mouetur, esset de futuro contingenti. si primis: sequitur: qd ista sortes nō mouebitur in eodem casu esset de futuro contingenti, nam eius veritas per potentiam naturalem impeditur.

Propria opinio.

Chis autē opinionibus dimissis, pro tanto dicitur propositio de futuro contingenti: quia est propositio de futuro et contingens ut contingens opponatur propositio necessarie simpliciter: et secundis quid in prima acceptione, aut hoc modo est propositio de futuro contingens phisice, i.e. cuius veritas: et falsitas per potentiam naturalem impediri potest, qd sere est idem dictu propositio contingens simpliciter. **E**x quo sequitur, qd non valit ista consequentia: ista propositio est de futuro: et contingens ut contingens opponatur propositio necessarie simpliciter: et secundis quid in prima acceptione, ergo est de futuro contingenti: et si quidā videatur cōcedere illā in principio sue questionis. **I**6. **S**ecundo, qd stat aliquam propositio nem est de futuro contingenti respectu potentie diuisione; qd non est de futuro contingenti. **T**ertio sequitur, qd per solam circūstantiā casus propositio definit esse de futuro contingenti. **Q**uarto, qd stat propositio per solam additionem aut remotionem particule incipere aut definire esse de futuro contingenti. **Q**uinto, qd non oportet propositio de futuro contingenti per positionem rei in esse de finire esse de futuro contingenti, ut patet de ista sorte erit perpetuandus. **S**exto sequitur, qd aliqua propositio: nūc non est de futuro contingenti: sicut tamē de futurū contingenti: cuius tamē de presenti nō existenti vera, ut patet de ista sortes mouebitur ultimo non esse motus sortis, et de ista: iste lapis mouebitur in instanti vel tempore in quo in puto reflexio nis quiescit.

Quid propositio determinante vera.

Secondū terminus declaratus est propositio determinante vera: circa cuius diffinitionem: quid Aristoteles sentiat: inter philosophos nō mediocris est contencio: quidā dicunt Aristotele intellexisse per propositio determinante verā: propositionē verā cui cui dēter possumus assentire, et per propositio determinante falsam: propositionē falsam cui euider possumus dissenire, hāc fuisse Aristoteles ex illo passus textus presentis cognatur deducere, vbi secundū traductionē Boenii sic inquit. **E**sse quidē vel nō esse omne necesse est: et futurū esse vel non: non tamē diuidenter dicere: alterū necessariū, quem passum Argirophilus sic interpretatus est. **O**mne namq; ne esse est: esse/aut non esse, et iterū fore/aut non fore: non tamē necesse est: distinet alterum fore, vbi igitur Argirophilus dicit distinet/hoc est determinante: dicit Boenius diuidenter dicere: alterum necessariū, ergo per propositio determinante veram id qd dictum est intellexit.

Impugnatio.

Contra hanc opinionē arguitur sic: sequeretur qd ista propositio. **A**gnis calcfaciet. **B**. aquā, casu qd nūc. **A**. ignis. **B**. aquam calcfaciat nō esset determinante vera/sequella probatur, nam de nullius rei operatione euidentia possumus habere: vt satis late ostendemus in libris posterioribz. **G**e-

cido, sic arguitur, ista propositio astra sunt paria: aut ista. **A**lbedo est induplico intensio. **B**. albedine, est determinante vera: tamen eidem non possumus cui denter assentire: cū nullus numerū gradus in intē sione agnoscat. **A**d hoc argumentū quidā respōdet dupliciter. **P**rimo, quod addenda est diffinitioni hec particulari: quātū est ex parte significatioonis propositio, et ita huic. **A**. albedo est ī duplo in r̄isic: **B**. albedine possumus assentire quantum est ex parte eius significatioonis defectus: tamen est ex pte nostri intellectus, in propositionibz vero de futuro contingenti oppositus accidit. **S**ecundo dicit qd propositio determinante vera/sic habet diffiniri, propositio cui contingit euider assentire, et sic unus angelus illi propositioni potest euider assentire, licet nos nō possumus quod sufficit. **P**rimā solutionē primo: sic impugno: si noster intellectus separatus esset a materia: euider assentire huic. **A**. albedo est in duplo intensio. **B**albedine: ergo qd nūc eidem nō assentiamus: non est ex defectu nostri intellectus. **S**ecundo deus et beatus euider assentire huic antichristus erit ergo qd nos illi nō assentiamus cui denter non est ex defectu significatioonis propositio, preterea si ex defectu significatioonis propositio de futuro contingenti non possemus euider assentire: hoc esset ex eo quia futuritiae illa significaret: sed ex hoc sequit: qd nulla propositio de futuro esset determinante vera. **P**reterea sc̄qrēt/qd propositio de futuro contingenti non posset effici determinante vera, nam si est de futuro contingenti: ex deficie eti significationis eius non possumus illi euider assentire: manēre igitur eadē significatione: semper manebit idem defectus. **C**ontra secundā res Impugnacionem sic arguitur, sequeretur qd ista (antichristio secundus erit) esset determinante vera: postquam eidem deo/ solutio, et intellectus beati euider assentire. **T**ertio ista propositio sortes mouebitur est de futuro contingenti nūc: et eidē possum euider assentire, nā si sortes nunc moueatur: stat qd euider assentire ei assentiam.

Alti dicunt qd propositio determinante vera est propositio: cui quātū est ex pte rei significante diffiniendi, possumus euider assentire. **S**ed contra hūc modi dicendi arguit, in ultimo nō esse motus sortis ista est determinante vera sortes mouebitur, tamē quantum est ex pte rei significante: nō possumus illi euider assentire: ergo opinio nulla probatur minorante hoc instans quātū est ex parte rei significante nō poteramus illi euider assentiri: per opinantē, ergo nec nūc, cōsequēta appet bona: quia nihil de quo enīciat propositio magis est nūc quam ante hoc instans. **S**ecundo quecumq; res est apta nata vi de ea habeatur assensus et: ita deus euider assentit hūc dies iudicē erit: ergo quod nos nō possumus euider assentire defectus potius erit ex parte nostri: quā ex parte rei significante. **T**ertio de eadem re enūciat propositio de presenti / et de futuro: ergo si non possumus secunde euider assentire: et prime sic hic defectus erit ex parte significationis propositio.

Opinto cōmuni tenet: quod propositio determinante vera est propositio: vera cuius de nūc cōis. prēterito enūcians eam fuisse veram: postquam vera non est in posterum falsificabilis: propositio determinante falsa est propositio falsa cuius de prēterito enūcians illam fuisse falsam postquam vera nō est in posterū falsificabilis/dicitur vera in diffini-

Quarta questio.

tione: quia ista cōsequētia nō valet: huius de preterito enūcians eam fuisse verā non est in posterū falsificabilis, ergo est determinate vera: dicitur postq̄ vera nā nō oportet q̄ si aliqua sit determinate vera: q̄ de preterito enūcians eam fuisse verā sit vera, vt patet d̄ ista: hoc instās est: instāt p̄senti dēmōstrato.

Cōtra istam opinionē arguitur. primo sic aut ly falsificabilis in diffinitione dicit potentiam naturalē p̄cīse: aut potentiam super naturalē: si secundum: sequitur q̄ ista sortes mouebit: in vītimo nō esse motū nō esset determinate vera: postq̄ de p̄tēt facere sortēnō moueri. si primū: sequitur q̄ ista dies iudicū erit: esset determinate vera, vt patet intuiti.

Solutio.

Duplex p-
positio d̄ter-
minate ha.

Secūdū ar-
gumentū.

Opinio H̄re
go. et Ochā

Corolarīs.

Causa de-
ceptionis
Gregorii.

Cad hoc argumentū facilis est solutio: primo dicēdo q̄ ly falsificabilis dicit potentiam naturalē: conformatiter ad Aristotelē: nec ip̄s̄ obuiat replica facta c̄t̄ de illo aduentu nullā habuerit notitiam, et si dicas loquere catholice. **A**d hoc respondeo dupliciter, primo q̄ duplex est p̄positio determinate vera, qdā respectu potentie increata, alia est respectu potentie create: et secundū q̄ hoc vel illo modo p̄positio determinate vera accipitur, ita ly falsificabilis potentiam naturalē: aut supra naturalē dicit. **S**ecundo modo poterit respōderi: q̄ ly falsificabilis dicit potentiam super naturalē: et sic concedo illatis in argumento, et proporcionabiliter diffimis; istū terminū p̄positio de futuro contingentī.

Cecūdō cōtra eandē opinionē fere in solumbile arguitur, ista p̄positio, sortes mouebit in casu q̄ antea fuisset motus: et nūc nō mouetur: sed aliquādō mouebit, est de futuro contingentī: et non determinate vera: tamē eius de preterito enūcians eam fuisse verā nō est in posterū falsificabilis, ergo opinio nulla. **O**pinio Gregorii in primo sentētia rum distin: 38, qstio, prima, et Ocham in tractatu de hypotheticis est: q̄ secundū Aristot. **P**ropositiō d̄terminata vera vel determinata falsa: est p̄positio veravel falsa determinatione singularitatis: taliter q̄ quacunq̄ p̄positione demonstrata: de qua verū est dicere: hec est vera: verū etiam erit dicere: hec est determinata vera. similiter dicitur de falsa: et determinata falsa. **E**x quo sequitur: q̄ quemadmodū p̄positione de futuro contingentī dēmōstrata falsum est dicere: hec est determinata vera: aut determinata falsa, ita falsum est dicere: hec est vera: aut hec est falsa. Iuxta istā sentētia textū Gregorius exponit: vt in eodem loco allegato poteris inspicere.

Coccasio deceptionis fuit: nā cū Aristot. intendis set probare: q̄ contradictoriarū de futuro contingentī vna nō est determinata vera: neq̄ alia determinata falsa, inquit: loquens de eis in calce capitū: horū enim necesse est alterā partē contradictionis esse verā vel falsam: non tamē hanc vel illā, etiam in principio eiusdem inquit: in vniuersalib⁹ quidē vniuersaliter semper hāc quidē veram: illā vero falsam esse tē, et subiungit: in singularib⁹ vero et futuri nō similiter, ex quib⁹ dictis appetit sequi qd̄ isti p̄terēdit. **E**x quo sequitur: q̄ in sequendo hanc doctrinā: incidentū est in alterā partē huius difficiet: aut q̄ hi termini nō sunt cōvertibiles versū et determinata verū: falsum et determinata falsum: postq̄ conceditur in textu harū altera pars est vera vel falsa: non tamē ista concedetur: harū altera pars est determinata vera aut determinata falsa: aut q̄ loco vñi⁹ termini cōvertibilis non licet ponere reliqui, sed sufficit q̄ de quocunq̄ vñius verificetur/verificetur et alter.

Contra ista sic arguitur, primo probando: q̄ hec **I**mpugnat doctrinā sit obvia veritati: seq̄retur enim q̄ aliqua opio H̄ego. difficietū esset vera cui⁹ nulla pars esset ha, et copula latua impossibilis cui⁹ nulla pars esset falsa, vt patet de ista antichristus erit vel antichristus non erit, et de eiusdē contradictionia. **P**reterea seq̄retur: q̄ aliqua p̄sicularis esset vera cui⁹ quelibet singularis esset falsa, et aliquāvni uerbalis falsa cui⁹ q̄libet singularis vera, vt patet de ista horū altera pars est vera vel falsa, et de contradictionia eiusdē. **P**reterea da retur aliqua cōsequentia bona: cui⁹ antecedēs esset verū, et cōsequens esset nō verū, vt patet de ista: hec non est vera (demonstrando istā antichristus erit,) ergo antichrist⁹ nō erit. **P**reterea aut antichrist⁹ erit: aut nō erit: si primū: ista est vera antichristus erit c̄t̄ significet taliter fore qualiter erit: si secundū: ilia est falsa: c̄t̄ significet taliter fore qualiter non erit. **S**ecundo probō: q̄ hec doctrinā lōge abest amēte Aristotelē, nam dato q̄ Aristoteles non cōcessisset istā propositionē: hec est vera: aut hec est falsa, dēmō strādo aliquādō de futuro contingentī, vt ex cortice lītere patet: quis cū tam īfansi Aristotelē fuisse cēset, vt accepisset verū pro ita esse, et falsum pro aliter esse, deo mea sentētia quantū ex processu textus coligere possum.

Propositio determinata vera: est propo
nō qd̄ p̄po
sitione vera determinatione de necessario, i.e. est proposi
tio aliquo modo necessaria, et p̄positio determinata te vera,
falsa: est aliquo modo impossibilis, qd̄ patet: omnes
interpretes hui⁹ textus aūunt q̄ Aristotelē, cepit ve
rum pro determinata vero, et falsum pro determinata
falso, et sepe ex p̄positione: vbi ponitur ly versū in
fert p̄positionē: vbi ponitur ly necessario, ergo philo
sophus verū pro p̄positione necessaria aliquo mo
do cepit, huic nostrae sentētiae astipulatur Jacob⁹ Sa
ber in suis annotationib⁹. **E**x quo sequitur q̄ nō
valet: ista p̄positio est determinata vera, ergo nō po
test falsificari: et est determinata falsa: ergo nō potest
verificari: nūc ponitūr due regule. **P**rima regu
la in bona cōsequētia: si antecedēs est determinata
versū: cōsequens est determinata versū: dato ei⁹ oppo
sito antecedēs haberet magis de necessitate quā cō
sequens. **S**econdā in bona cōsequētia: si cōsequēs
est determinata falsum: antecedēs est determinata
falsum: dato eius opposito consequens magis habe
ret de impossibilitate quam antecedens.

Secundus articulus.

Ad questionē p̄positā respondeo per
duas cōclusions. **P**rima: contradictioni de pre
senti aut preterito contingentī: vna est determinata
vera altera determinata falsa: hec patet ex diffinitio
nibus p̄positionis determinata vere et determinata
falso: nec simulabo tamen id qd̄ quidā in suo rosa
rio asserit, s. q̄ p̄positio de preterito mutabiliter ve
ra: nō est determinata vera: vt ista Adam fuit omnīs
homo, et similes: q̄ esse falsum ex diffinitione p̄posi
tionis determinata vere quā ipse assignat: poterit fa
ciliter ostendī. **S**econdā contradictioni de fu
to contingentī, vna pars nō est determinata vera: nec
reliqua determinata falsa: ista ex diffinitionib⁹ pro
positionis de futuro contingentī: et p̄positionis deter
minata vere: et false plane deducitur.

Circa istam conclusionē moueo hoc du
biū virū illa habeat, verū in quib⁹ vis contradictioni
ris de futuro contingentī an precise in contradictioni

Propriā op̄i
sitione vera determinatione de necessario, i.e. est proposi
tio aliquo modo necessaria, et p̄positio determinata te vera,

Corolarīs.

Dueregule

Prima con
clusio.

Sedā cōclu
sio.

De futurorum contingentia. Sol. xv.

singularibus. Ad hoc respōdet id ē in suo rosario: q̄ p̄cise cōclusio habet versū in dicitoriis singularib⁹ de futuro cōtingēti: cui⁹ ratio est hec: nā datur p̄positio v̄lis vel in definita de futuro cōtingēti determinate vera: aut determinate falsa: vt patet de ista omni s homo erit niger; q̄ est determinate falsa: t de futuro cōtingēti: t ista omnis homo erit mortu⁹ est de determinate vera: t de futuro cōtingēti: sed salua pace huius dixerim hoc non videtur probabile. Primo q̄a non apparet: quare potius in cōtradicitorib⁹ vniuersalib⁹ defuturo cōtingēti: vna sit determinate falsa: t altera determinate vera: quā in cōtradicitorib⁹ singularibus. Secundo implicat q̄ sit de futuro cōtingēti t determinate vera: nā si de futuro cōtingēti nullo modo necessaria: t si determinate vera aliquo modo est necessaria: t sic est repugnans: ideo dicēdū est vera vniuersaliter: t si q̄ras quare Aristoteles dixit in singularib⁹ de futuro: t nō vniuersaliter: ad hoc respōdeo: q̄ fuit ex eo quia materia cōtingens singularib⁹ est accōmodatio: contra istas conclusiones aliquibus medijs arguitur.

Quare ari
sto: dicit in
textu in sin-
gularibus.

Primi ar-
gumēti p̄n-
cipale.

Primo & principaliter sic: ista proposi-
tio hec fuit vera: que demōstrat ista antichristus erit
est de preterito vera: t nō est determinate vera: ergo
prima cōclusio nulla: minor: pbatur: tāta cōtingēti
est in ista: hec fuit vera: quāta in ista antichrist⁹ erit.
sed secunda nō est determinate vera: ergo nec prima:
pbatur maior: nam dato ita esse secunde: datur ita es-
se prime t remoto remouetur. Cōfirmatur ista ra-
tio de ista p̄positio: hec est vera: que demonstrat
istam antichristus erit: que est vera t de presenti: t
non est determinate vera: ergo conclusio nulla.

Responsio.

Ad hoc argumentū respōdetur, cōcēde
do antecedens: et negādo cōsequētiā: nam cōclusio
est intelligenda extra p̄positiones dependentes ex
p̄positionib⁹ de futuro cōtingēti: t per hec ad con-
firmationē respōdebitur. Et si dicas ex necessita-
te istius: hec fuit vera demōstrantis p̄positionem de
futuro cōtingēti: Aristoteles probat in textu necessi-
tatem futuro: ergo maledicti⁹ est: q̄ illa non est de-
terminata vera antecedens probatur: vbi inquit.
Quare semp̄: fuit versi dicere: quodlibet corū q̄
facta sunt: quoniam est vel erit: si autē semper fuit ve-
rum dicere: nō potest hoc nō esservel nō futurū esse:
ex qua pte textus id q̄d dicit⁹ est apparent. Ad hoc
dices negādo antecedēs: immo in illo passu Aristo.
ex hoc q̄ p̄positio de futuro sit determinata vera: ne-
cessitatem futurorum t preteritorum ostendit.

Dubium.

Circa materiā huius argumenti inquiri-
tur hoc dubi⁹: quid sit propositionē aliquā depen-
dere ex vna de futuro cōtingēti: in quo versantur aliq
opiniones: antiqui dicebat. vt Paulus Venetus: t
ali⁹ coplures: q̄ pro tanto p̄positio dicit⁹ depēdere
ex vna de futuro cōtingēti: quia per locū intrinsecum:
vnam de futuro contingentē inferit: quem modū
dicendi etiā inseguitur Petrus de Aliaco in
suo primo. Cōtra quē multipliciter arguo: primo
seq̄retur: q̄ ista p̄positio sortes est: aut ista sortes q̄
est: erit: depēderet ex vna de futuro cōtingēti: conse-
quens est falsum: maior patet precipue tenēdo: q̄ rei
permanētis nō datur ultimū instans esse: minor ve-
ro probatur q̄a vnaq̄s illarū est determinata vera:
aut determinata falsa. Secundo ista p̄positio hec
fuit vera: q̄ demonstrat ista antichristus erit: depen-
det ab eadē tamē non valet: hec fuit vera: ergo anti-

Propo spē
dēs ex de fu-
turo conti-
genti.

Argumēti.

christus erit: post mortē enim: antichristi antecedens
datur verū t consequē falsum. Ob hoc argumen-
tum dicit⁹ isti⁹ addēda est illi diffinitioni: hec parti-
cula cū negatiū de presenti: t de preterito cū eadē
de futuro in extremis p̄cipitāb⁹: dicit⁹ negatiū
de presenti: t de preterito: q̄a neutrā instans consequē
tarū valet: hec fuit vera: t antichristus nō est: q̄ anti-
christ⁹ erit: hoc instans fuit futurū: hoc istas nō fuit:
q̄. hoc istas erit. Cōtra istā solutionē sicēplico: post
mortem enī antichristii: posita possibili reproduc-
tione eiusdē: illi p̄positioni: hec fuit vera conuenit dissi-
nitio: t non diffinitio: ppter hoc argumentū dicit⁹ su-
peraddēda est diffinitioni hec particula veris: dicē
veris q̄d non sufficeret: dicere cum negatiū de pre-
sentī vera patet: nam isti⁹ hec fuit vera conueniret dissi-
nitio: t non diffinitio: in casu dato: nec sufficeret dice-
re cū negatiū de preterito vera: nā huic hoc instans
fuit futurū (demonstrando instans presens) conueni-
ret diffinitio: t non diffinitio: possibili posita reproduc-
tione instans. Contra istā solutionē sicē arguitur.
ista p̄positio hec est v̄a: q̄ demōstrat istā antichrist⁹:
erit dato q̄ antichristus fuisse: t nūc nō sit: sed erit:
depēderet ab eadē: tamē negatiū de preterito est fal-
sa forte dices: q̄ illa diffinitio data est precise de p̄po-
sitionibus de preterito depēderibus. Sed contra

Replica.

hoc arguitur: primo ad min⁹ habeo q̄ non das: diffi-
nitio adequatā huius termino: p̄posito dependens
ex vna de futuro cōtingēti. Secundo casu q̄ antichri-
stus fuisse: t ista p̄positio: antichristus erit fuisse:
non tēpor antichristi: sed post eius obitū: et post hoc
aliquātū antichristus erit: ista p̄positio hec fuit ve-
ra: que illā antichristus erit demōstrat depēderet ab
eadem: et tamē negatiū de preterito est falsa: maior
pbatur: nā si antichristus erit: illa est vera si autē
illa est falsa. Ex pbatione hui⁹ argumēti: sequi-
tur q̄ stat duas p̄positiones demōstrare duas syno-
nimas: et vna depēdere ex vna de futuro cōtingēti:
reliquā vero nō. Tertio ista p̄positio: hec fuit v̄a:
q̄ demōstrat istā sortes erit p̄petuandus: depēderet ab
eadē tamē non oportet q̄ ista de preterito: sortes nō
fuit p̄petuāndis: aut ista de presenti sortes nō est p̄
petuandus sit vera. Quarto se q̄retur: q̄ starēt: q̄
vna p̄positio depēderet ab vna de futuro cōtingēti:
et eius cōtradicitoria nō depēderet ab ea: q̄ patet de
contradicitoria istius hec fuit vera: que demonstrat
istā antichristus erit: ista enī cōsequētia non valet:
hec nō fuit vera: t antichristus nō est: nec fuit: ergo
erit. Quinto ista p̄positio hec fuit vera q̄ demon-
strat istā antichristus nō erit: depēderet ab eadem ca-
su q̄ antichristus fuisse: in ista p̄positio de preterito
est falsa: antichristus nō fuit. Ultimo dato q̄ anti-
christus fuisse: t ista p̄positio antichristus erit: nūc
primo sit: ista p̄positio hec fuit vera demōstrās istā
antichristus erit: depēderet ab ea: t negatiū de pre-
terito est falsa. Gregor. tenet: q̄ pro tanto p̄positio
dicit⁹ depēdere ex vna de futuro cōtingēti: pro quā
to ad eius veritatē: veritas p̄positionis de futuro cō-
tingēti requiritur: et istū inseguitus est: quidā pos-
titūs dialecticus in suis problematib⁹: versu hic mo-
dus dicēdi coincidit cū precedentī: nā nihil aliud est
dicere: ad veritatē. B. requiri veritatē. B. q̄ si. A.
est vera. B. est v̄a: et hoc est dicere q̄ A. inferat B.

Opio Greg.

Opinio cōmuniſ aſſerit: q̄ ex eo propo-
ſitio dicit⁹ depēdere: ex vna de futuro cōtingēti: q̄a
per locū intrinsecū ab vna de futuro cōtingēti infer-
tur: hic modus dicendi nō est magis probabilis quā

Questio quarta.

precedensq; cognabor deducere aliquibus rationib; **C**um sic sequeretur q; ista sortes est de penderet ex vna de futuro contingenti: postquam inferatur ex ista de futuro contingenti sortes qui est: erit ad hoc argumentum quidam in suo libro *Proferhermenias* dupliciter respondet primo. qd; ista ppositio sortes q; est: erit: non est de futuro contingenti: quia aut sortes est: aut non: si prius illa est determinate vera: saltem tenendo qd; rei permanentis no datur ultim; esse: si secund; illa est determinate falsa: hec solutio est nisi facit: quia no habebit locum si fiat argumentum de ista sortes qui est: erit albus: qd; est de futuro contingenti.

C Secundo respondet. qd; t; si inferatur ex vna de futuro contingenti: no dependet ab ea: quia est ipsa in extremis non participar: qd; requiritur: hec solutio est peior prior: nam ad hoc qd; aliqua ppositio a ppositione de futuro contingenti dependet: no requiritur qcum ea in extremis participet: patet de: ista hec fuit vera que demonstrat ista antichristus erit. **C** Secunda sic ista ppositio: hec fuit vera demonstrans istam antichristus erit dependet ab eadem t tam: non valet: antichristus erit: ergo hec fuit vera: casu em qd; illa ppositio antichristus erit nuc prius sit antecedens datur veris t cotequens falsum. **C** Forte dices. qd; ponenda est hec ppositio loco constantie ex parte antecedentis: et hec fuit. **C** Sed contra hoc sic arguitur primo: illa constat no requirit: pro omnib; propositionib; dependentibus: vt patet de ista: deus scit antichristus fore: t de ista hec est vera: t similibus: et sic no datur sufficiens disjunctio. **C** Secundo casu positio: illa ppositio hec fuit vera no dependet ex illa de futuro contingenti: si quidem est determinate falsa: et tam insertur cu illa constat ex vna de futuro contingenti. **C** Forte dices qd; requiritur q illa constatia sit vera: corra hoc sic arguitur: post mortem antichristi: ista ppositio antichristus fuit futurus no dependet ex vna de futuro contingenti: tam insertur ex vna de futuro contingenti: ergo solutio nulla: ad hoc isti dicunt: qd; oportet addere istam particulam disjunctio: cu negatiua de presenti t de pterito veris t no sufficeret dicere cu negatiua de presenti vera: aut negatiua de pterito vera: propter causam assignata in impugnatione prime opinionis. **C** Tertia ista solutione militant fecerunt: omnia argumenta que hoc punctu contra primam opinionem sunt sequita. **C** Tertia sic ista ppositio sortes fuit: futurus albus dependet ab ista: sortes erit: si quidem posita huius sortes fuit futurus albus: ponitur veritas illius de futuro: et non posita veritate illius de futuro no ponitur veritas illius de pterito: et tam ista cotequens no valer sortes erit: ergo sortes fuit: futurus albus. **A**d hoc forte dices: vt dicendum est: quod disjunctio data est de ppositio ne dependere ab vna de futuro contingente complete.

Replica.

Eustacio.
Replica.

Hieronymus
Pardo.

H Hieronymus Pardo tenet: q ppositio dependet ex vna de futuro contingenti est: ppositio in se includens vna de futuro contingenti. Hac vero opinionem no bene pcpso: qd; aut intelligit includere inesse reali: t hoc no: quia tunc ista sortes vult antichristus fore dependet: ex vna de futuro contingenti qd; est falsum: aut intelligit quo ad esse veri: sic qd; ad veritatem vni: veritas alterius regatur: et hoc est labi in secundam opinionem: t certe quomodo cu illud explicetur: semp latebit anguis. **C** Quidam nostrae schole vir profecto no vulgaris eruditio inquit: qd; ppositio dependet ab vna de futuro contingenti est duplex: quedam est sufficienter depedens. Et est

propositio vera quia de futuro contingenti est vera. **D**uplex est et si ppositio de futuro contingente non est vera ipsa ppō depen no est vera. **C** Alia est ppositio depedens insufficiens. ter: t non est vera: qd; ppositio de futuro contingenti non est vera: ipsa est vera: vt ista sortes fuit futurus albus ab ista sortes erit: insufficiens depedet: et si auto: huius positionis / sit mihi no parsi obseruadus: cu veritas amittit preferenda sit teste Aristoteles ethicos pmo. **I**mpugnat **C** Ontra eam sic arguo. **P**rimo sequeret q casu: opino: qd; antichristus nunq; erit ista ppositio antichristus fuit futurus no dependeret ab vna de futuro contingenti: qd; est falsum sequela patet: ista enim causalitatis est falsa: qd; ista de futuro est vera: ista de pterito est vera: postq; antecedens causalitatis est falsum. **C** Se cuido ista conditionalis est falsa si ista de futuro non est vera illa de pterito non est: in facilis casu datur antecedens veri t consequens falsum. **C** Tertio popinante ly quia in illa causalitatis dicit causalitatē cause si ne qua no: quemadmodum t in ista: quia fenestra est aperta lumen est ingressum: t ita sensus illius erit iste: ista dependens no potest esse vera sine veritate istius de futuro: quo fit vt ista sortes fuit futurus no dependeret ab ista sortes erit: vt manifestum est: immo nulla de pterito dependeret ab aliqua de futuro. **P**reterea videtur ista opinio coincidere cum opinione Gregorii ut pater ex dictis. **C** Quarto ad min: secundum Scotum qui tenet qd; voluntas diuina est prima causa futurorum contingentium: ista ppositio deus vult antichristus fore dependet ab ista antichristus erit: alias esset determinate vera: tam ista causalitatis est falsa: quia ista de futuro est vera: illa de presenti est vera. **C** Quinto ista ppositio hec non fuit verade monstrans ista antichristus erit depedet ab eadem: tam illa causalitatis est falsa: simile poterit probari de ista: hec fuit falsa: que illa de futuro demonstrat.

H His opinionib; dimissis pro facili intellegentia mee opinionis notandis est: qd; dupliciter dicuntur aliqua ppositio depedere ab vna de futuro contingenti: aut in veritate: aut absolute: t adhuc in veritate dupliciter dicitur vna ppositio dependere ab alia de futuro contingenti. **C** Primo quando ppositio est vera: quia ppositio de futuro contingenti est vera: t ly quia capitur illatue: denotata veritatem propositionis quas vnit: quomodo sole ppositio vere dicitur depedere: vt ista ppositio: hec fuit vera: ab ista antichristus erit. **C** Secundo modo quando ppositio contingens phisice est: vel fuit: vel erit vera: qd; ppositio de futuro contingenti est vel fuit: vel erit vera: vel quando est: vel fuit: vel erit falsa: quia ppositio de futuro est vel fuit: vel erit falsa capitur ly quia illatue: et denotat veritatem antecedentis et consequentis: et non denotat propriam causalitatem: sed ac si dicere a priori quomodo tam ppositio vere quam falsa depedent. **C** Ex quo sequit qd; ista ppositio: hec no fuit vera demonstrans ista antichristus erit: hoc modo in veritate ab ea no depedet: pro tanto vero: ppositio dicit depedere ab solute ab vna de futuro contingenti: pro quanto est pro ppositio contingens phisice: qd; est: vel fuit: vel erit vera: vel falsa: quia ppositio de futuro contingenti est: vel fuit: vel erit vera: vel falsa ly: quia capitur vt in precedenti. **C** Et si dicas sequeat q no magis ista: hec fuit vera depedet ab ista antichristus erit quā ecōtra. **C** Ad hoc respondeat negando consequentiam: hac solutio: enim ratione ponit ly: quia vt denotet prioritatem quā

De futurorum contingentia. Sol. vi.

dam, et sic ista causalis est falsa: quia ista est vel fui
vera vel falsa (demonstrando illa de preterito) ista est
vel fuit vel erit vera vel falsa demonstrando illam
de futuro. Restat nunc respondere ad quartam ratio-
nem factam in opinionem precedentem postquam etiam
militat contra istam: ad quam responderet quod si prima
causa futurorum contingentium voluntas divina sit: stat
est hoc quod hec causalis sit vera: quia ista antichristus
erit: est vera: ista deus vult antichristum fore est vera:
eo quod ista propositione deus vult antichristum fore: in-
cludit istam propositionem: hec est vera: equivalet enim
huius copulativa: deus vult antichristum fore: et hec est
vera: per ly hec illa de futuro demonstrando.

Dubia.

erit falsa: non oportet tamquam quod si est vera in eternum sit
vera: aut ens significans non esse veram propositionem: que si
est vera: in eternum erit vera: non potest destinare dependere
in falsitate: bene quidem in veritate. Exemplum
primum de ista: hec fuit vera: que est demonstrans istam
antichristum erit. Exemplum secundum de ista: hec fuit fal-
sa: que demonstrat istam antichristum non erit. Ex his
dictis sequitur aliqua corollaria: primum quod stat
aliquam propositionem destinare dependere ex una de
futuro contingenti in veritate: ipsa vero de futuro con-
tingenti existente vera. Secundum stat quod duarum
propositionum dependentium ab eadem de futuro
contingenti: una destinat dependere reliqua vero non:
ut patet de istis: hec fuit vera: et hec est vera: que istam
hoc instans erit demonstrans. Tertium stat quod aliqua
propositio possit destinare dependere et non incipere: et aliqua
incipere et destinare: intelligo semper supposita ex-
istentia propositionis ut facile est exemplificare.

Corollarium.

Pro maiori huius materie intelligentia
moueo aliqua dubia. Primum utrum stat quod aliqua
propositio sit dependens ab una de futuro contingenti:
et sit determinata vera vel determinata falsa: ad quod
respondeo negatiue: ut patet ex distinctionibꝫ: quas
de dicti propositionis determinatae vere: et determinatae
falsa: et propositio dependens ex una de futuro con-
tingenti. Hoc si tamen terminos distinctiones comu-
nes insequendo: respondeo per duas propositiones.
Primum propositio est: stat quod eadem propositio sit:
determinate vera: aut determinata falsa: et sit depen-
dens ex una de futuro contingenti: ut patet de ista: hec
fuit vera demonstrans istam antichristum erit. Si illa de
futuro nunc primo sit: que dependet ab eadem: tamen
est determinata falsa: includit enim in se istam: hec
fuit: quod est determinata falsa: et de ista hec fuit vera:
que demonstrat istam antichristum non erit in primo non
esse antichristum. Secunda propositio non stat quod
eadem propositio sit determinata falsa: et dependens
in falsitate: aut determinata vera: et dependens in ve-
ritate. Hec extermnis est nota.

Secundum principaliter arguitur: ista pro-
positio antichristus erit est de futuro contingenti: et de
terminata falsa: ergo secunda conclusio nulla: minor
probatur. est invenitabiliter falsa: ergo est determinata
falsa: probatur antecedens: est immutabiliter falsa.
ergo invenitabiliter falsa: antecedens probatur: ista pro-
positio non potest esse vera: postquam fuit falsa: ergo est
immutabiliter falsa: simili modo probabatur eisdem
contradictoriis esse determinata vera. Confirmatur
hec ratio: propositiones de preterito affirmatiue
sunt mutabiliter falsae: et earum contradictoriae sunt mu-
tabiliter vere: ergo non oportet contradictriarum de pre-
terito unam esse determinata veram: et alteram deter-
minata falsam: et ex consequenti prima conclusio falsa.

Secundum
principaliter,

Dubium.

Secundum dubium utrum quilibet pro-
positio possit destinare dependere ab una de futuro
contingenti. Ad quod respondetur: quod non quilibet propositio
dependens potest destinare dependere ab una de fu-
turo contingenti: quod non quilibet potest effici determinatae
vera vel determinatae falsa: ut patet de ista: hec fuit
vera que demonstrat istam sortes erit perpetuanda:
pro quo ponitur talis regula. Propositio de-
pendens ab aliqua de futuro contingenti: per pos-
itionem rei inesse definit dependere: hec non est vni-
uersaliter vera: ut patet de ista: hec fuit vera demon-
strante haec sortes fuit perpetuanda. Ex quo sequi-
tur: quod non oportet propositio de preterito affirmatiua
vera dependere: posita re inesse non amplius fore
dependet: ut dixit quodam. Ad uerte tamen quod proponit
dependedit quodam possunt destinare dependere in verita-
te: et non in falsitate: et effici determinatae vere: et non fal-
se quedam possunt destinare dependere in falsitate: et non
in veritate: et effici determinatae falsae: et non determi-
natae vere: quedam in veritate: et in falsitate quedam/
ne in veritate: nec in falsitate. ut notis est visciatur.
enim quod propositio in veritate: et non in falsitate: aut
eo contrario ponitur aliqua regule. Prima regula
propositio dependens: ens significans, propositio esse vera:
que si est vera in eternum erit vera: aut ens significans pro-
positio esse falsam: que si est falsa in eternum erit fal-
sam: non potest destinare dependere in veritate: bene tamen
in falsitate. Exemplum primum de ista: hec fuit vera: quod
demonstrat istam antichristum non erit. Exemplum se-
cundum de ista: hec fuit falsa demonstrans istam antichri-
stum erit. Secunda regula propositio dependens: ens
significans propositio esse veram: que si est falsa in eternum

Ad argumentum & ad eius affirmationem
respondeatur: quod nulla istarum consequentiarum valeret:
hec est immutabiliter falsa: ergo est invenitabiliter
falsa: est immutabiliter vera: ergo est invenitabiliter
vera: nec aliqua istarum est immutabiliter vera: ergo
est vera: est immutabiliter falsa: ergo est falsa. Unde
est notandum quod propositio immutabiliter vera est:
propositio que non potest esse falsa postquam fuit vera.
Propositio immutabiliter falsa est propositio: quod non
potest esse vera: postquam fuit falsa: et opposito modo
distinxit hos terminos propositio mutabiliter vera: et
mutabiliter falsa. Propositio autem invenitabiliter ve-
ra est propositio cuius veritas non potest evitari: pro-
positio in invenitabiliter falsa: est propositio cuius falsitas non
potest evitari: et secundum quod ly potest: in his distinc-
tionibus potentia naturalis: aut supra naturalem di-
cunt: illi termini diversimode accipiuntur: in hoc
argumento inquiritur que propositio contingentes
sunt mutabiliter vere et mutabiliter falsae: aut immu-
tabiliter vere: aut immutabiliter falsae.

Pro quo ponio aliquot conclusiones. Prima co-
clusio: propositio de presenti contingenti pure pre-
sentia significans: est mutabiliter vera: et muta-
biliter falsa dicitur pure presentia significans.
Propter istam et similes sortes est preteritus: que ali-
quo modo preteritiue significant. ex quo sequitur quod
talis propositio potest incipere esse vera et falsa.

Prima co-
clusio.

Secunda co-
clusio.

Sextum de
futuro contingens est mutabiliter vera: et immu-
tabiliter falsa. Prima pars huius propositio pars pa-
ter: et secunda probatur: si enim est propositio falsa nun-
quam eius de presenti erit vera: et ita non potest post
quam fuit falsa: esse vera: ex quo sequitur quod talis pro-

Questio quarta.

positio non potest incipere esse vera; potest tamen incipere esse falsa. primum enim non esse antichristi est primum esse false huius propositionis antichristus erit conclusio hec quo ad virum eius parte patitur instantias: scilicet partis. **C**ontra instantia est: quando in tali propositione ponitur distributio, ut in ista sortes erit omnis albus sortes erit tantus; quantum erit plato sortes erit maior platonem, et sic de similibus. **C**ontra instantia est: quia restrictio ponitur ad alterum extremonum, ut in ista sortes qui est in B. instantia erit.

Contra est: quando ponitur restrictio ad copulam, ut in ista sortes erit in B. instantia quod est. Supposta possibili reproductione instantis. **C**ontra est: quando in ea ponitur signum collectivum, ut in ista sortes et plato: erit omnes homines. **C**ontra est: quando ponitur negatio infinitanter capita, ut in ista sortes erit non albus, prime vero partis instantie: sunt in istis: hec anima erit sortes erit reprobibus sortes erit perpetuadus et similibus: que minime sunt mutabiliter vere. **C**ontra corolarium predicti conclusionis sic arguitur, bene sequitur: hec nisi potest esse vera: demonstro per ly: hec ista antichristus erit, et hec potest non immediate ante hoc fuisse vera: aut hec potest non esse vera: et immediate post hoc potest fore vera: ergo hec potest incipere esse vera: et antecedens est verius ergo et consequens maior, patet quia illa consequentia tenet ab exponente ad exponebilem. **A**d hoc argumentum respondet Gregorius et Petrus de Aliaco: negando maiorem, nec tenet illa consequentia ab exponentibus ad exponebilem: quod ly potest in antecedente pluribus determinationibus copulas exponentium determinat: in consequente vero easdem determinat unica determinatione: si quidem supra signum exponebile fertur, sed hoc modo venit exponenda dictum isti. Possibile est quod hec non sit vera, et immediate post hoc erit vera: aut quod hec sit vera: et non immediate ante hoc fuisse vera, istorum solutionem sicut impugno: aut ly potest in hac propositione: hec potest incipere esse vera: constituit modaliter compositionem: aut diversam: si secundum non esset illo modo exponenda, exponibilis enim esset impossibilis, exponens vero contingens. Sorte dabis primum et quod ly potest dictum determinat, et est doctrina antiquorum et quando ly potest determinat dictum denotat possibiliter propositionis illi dicto correspondentis. **A**dhuc hoc dato sic arguo. Primum postquam est modalis composta per officiam est esset cognoscenda veritas eius. **S**econdum sequitur: quod ista pars esset bona sortes potest incipere esse: et possibile est quod sortes nisi non sit: et immediate post hoc erit: quod est manifeste falsum. **T**ertio in ista consequentia: possibile est: et hec non sit vera: et immediate post hoc non erit vera: ergo hec potest incipere esse vera. antecedens est contingens et consequens est impossibile: ergo non valet. **A**d argumentum igitur respondeo: negando consequentiam eo quod ista propositione: hec potest incipere esse vera, ratione primi signi: et non ratione de ly incipit est probanda, et si constitutum modaliter diuisam per possibiliter eum de inesse: sicut vero modaliter compositionem per veritatem sue officianis.

Contra conclusio propositione contingens de futuro negativa est immutabiliter vera et mutabiliter falsa. Hee conclusio cum eiusdem instantiis ex predictis est satis manifesta. Ex quo sequitur quod talis propositione non potest incipere esse falsa, bene tamen incipere esse vera.

Contra conclusio propositione de preterito

to affirmativa, contingens est mutabiliter falsa et immutabiliter vera, prima huius pars est nota, secunda vero pars sic deducitur, talis propositione est vera: ergo eius de presenti fuit vera, et semper versus erit dicere quod fuit vera: ergo non potest esse falsa postquam fuit vera, et ita est immutabiliter vera, instantie huius conclusionis in primo articulo sunt posite. Ex quo sequitur quod talis propositione potest incipere esse vera, non tamen falsa.

Contra conclusio propositione de preterito contingens negativa, est mutabiliter vera: et immutabiliter falsa. Hec cum eiusdem instantiis ex predicti immutabiliter fuit, hinc est quod talis propositione potest incipere esse falsa et non vera. Aduerte tamen quod conclusiones sunt intelligende supposita existentia predictionis.

Contra principaliter arguitur, ista propositio Tertiū articulo antichristus non erit, est de futuro contingenti, et gumentum, determinate vera: ergo conclusio falsa, minor probatur: antichristus non potest fore, ergo ista: antichristus non erit est determinate vera, probatur antecedens dato eius opposito, bene sequitur: antichristus potest fore: et antichristus non erit ergo antichristus potest fore qui non erit, et consequens est impossibile, ut ex impossibilitate eiusdem de inesse constat: ergo et antecedens non minor: ergo maior.

Contra conclusio propositione de destructione cum destructione vni partis ad positionem alterius minor: tamen pro minori constat: et maior: probatur, de pretorio ensimam eam fuisse veram vel falsam, non est in posteris falsificabilis, et est determinate vera vel falsa.

Contra argumentum respondet negando minorem: et ad probationem nego consequentiam: variatur enim appellatio in antecedente denotatur possibilis huius: antichristus erit: in consequente vero possibilis huius antichristus erit: qui non erit. **E**x quo sequitur quod licet iste sint coecidendi deus potest facere antichristum qui erit non fore: et deus potest facere antichristum qui non esse iste tamen sunt negationes: deus potest facere antichristum qui non erit fore: et deus potest facere antichristum qui non est esse. **C**ontra secundum sequitur quod si iste sint negationes: deus potest facere rem: que erit non fore: et deus potest facere rem que est non esse, iste tamen sunt concedende rem: que erit deus potest facere non fore, et rem que est deus potest facere non esse, capio ly que erit: et quod est restrictio. Si dicas ista deus potest facere rem que erit non fore: ergo corolarium falso, antecedens probatur de inesse eius est vera: quod si probatur, deus facit ista rem que erit non fore, demonstrando rem que nunquam erit, ergo deus facit rem quod erit non fore. Simili hunc argumento virtus quidam coedit istam in suo libro, pueriliter, deus potest facere rem quod fuit non fuisse verum, et pueriliter sit argumentum unusquisque noscit: qui mediocriter parvam logicam intellexit, sub illo termino rem que erit demonstrat id: pro quo ille terminus non supponit.

Contra confirmationem respondet: distinctionem ista propositionem: hec propositione antichristus erit est determinate vera vel falsa: aut ly determinata

Corolarium.

Gregorius.

Corolarium.

De futurorum contingentia.

Fo. xvii.

te determinat totum disiunctum: aut partes disiuncti. si primū. nego maiorem ut ex materia de disiunctis patet. in simili enim non valeret. de necessario est creas/ vel non creans: sed non necessario est non creas: ergo deus necessario est creans. si secundū: nego minorem pro maiori neque illa potest valere. ut manifestum est.

Quartum
argumentum

Cuarto principaliter arguitur. ista propositio hec anima erit: demonstrando anima quod erit anti christi est de futuro contingens/ et determinata vera: & conclusio falsa. minor probatur. bene sequitur: hec anima necessario erit: ergo hec anima erit: antecedens est versus et de necessario: sicutur consequens est determinata versus. minor probatur: hec anima in hoc instanti necessario erit. demonstrando primū instantis esse huius animae: ergo hec anima necessario erit: antecedens probatur. bene sequitur: hec anima in hoc instanti erit: et in eodem per potentiam naturalem non poterit corripiri: ergo hec anima in hoc instanti necessario erit: antecedens est versus ut constat: ergo et consequens. maior probatur. quia consequentia tenet ab exponentibus ad positam postquam est necessario phisice capitur.

Confirmatur hec ratio. ista consequentia est bona. A. necessario corruptetur et conuertatur. B. cum hoc complexo tempus maximū. in cuius nullo instanti antichristus erit: exponendo ly maxime negatiue. et nullum. A. corrompetur nisi antichristus erit: ergo antichristus necessario erit. et antecedens est versus: ergo et consequens: et ex consequenti ista. propositio antichristus est determinata vera. minor probatur. primo maior illius antecedentis est vera. bene sequitur hoc necessario corruptetur per ly hoc demonstratio aliquod tempus pro quo ly. A. supponat. et sit gratia exempli certū annos: et hoc est vel erit. A. ergo a necessario corruptetur. nunc vero probatur minor. ista repugnat. A. corruptetur. et antichristus non erit. ergo ista consequentia est bona nullum. A. corruptetur. nisi antichristus erit. probabat antecedens antichristus non erit: ergo infinitum tempus erit. A. sed nullum infinitum potest corripiri. per corripiri idem intelligo quod finiri: et suppono tēp̄ fore p̄cipuum a ḡte post & nullum. A. corruptetur: et ita ex una sequitur oppositū alterius.

Solutio.

Impugna-
tio.

Opio cōsis.

Opinio communis tenet illam propositionem falsam: et ad argumentum respondet Paulus Venetus negando minorē: et ad probationē negat minorē: ad probationē cōcedit antecedens: et negat consequentiam: quia arguitur ab inferiori ad suū superiorū cū distributione superioris ex parte tēp̄is importati per copulam. **C**ontra istā solutionē sic arguo. Primo adducendo argumenta facta in positionē precedētē. quibus improbabilitate veritas huius: hec anima in hoc instanti necessario erit: sive in hoc instanti subiectū

sive copulam determinet. **S**ecundo si ly necessario. habaret vim distribuendi tempus importatum per copulam in his duabus contradictionib⁹. hec anima necessario erit: et hec anima possibiliter non erit. maneret eadem vniuersalitas.

Ad argumentū igitur respōdeo. negādo **S**olutio: ista hec anima in isto instātū necessario erit: et ad eis probationem nego consequantiam. neque arguitur ab exponentibus ad expositā. sed exponēda est isto modo: hec anima in isto instātū erit: et nullus agens naturale poterit impediri quin: hec anima in isto instātū erit. et quādmodū exponibilis est falsa: ita et eius. secunda exponens. nesciō vero persuadeo veritatem huius: hec anima necessario erit aliquibus modis. **P**rimo in primo esse anima ista de presenti esset vera: hec anima necessario est: et cuiuscō de presenti vere correspondet de futuro vera: enunciatis futuris id quod alia presentialiter enunciat. et illi nulla videtur alia correspondere nisi ista: hec anima necessario erit. ergo illa est vera. hoc argumento motus Hieronymus Pardo tenet suā positionem. **S**ecundo ista propositio. hec anima necessario erit: est vna de futuro cuius de presenti in aliquo instanti erit vera ergo illa nunc est vera. **C**ertio illa propositio in primo esse anima erit vera: ergo et nunc consequentia probatur. quia modalis vniuersa vera: est necessaria & falsa: est impossibilis extra communis instantias. **A**d primum istorum respōdetur: quod non oportet quod cuiuscō de presenti vere correspondat vna de futuro vera in propria forma. ut in multis poterit s̄ exemplificare. **A**d secundū respōdet: quod veritas illius propositionis nō est cognoscēda penes suā de presenti rōne copule de futuro. sed penes suā de īnscratione modi. **A**d ultimum vero dico: quod quād modū capiat phisice reddit modalē diuīsa contingēt. ut magis ex dicēdū inscrip̄ patebit.

Ad confirmationē respōdet. negādo maiorem: et in simili etiā non valeret. primū instantē esse antichristi necessario corruptēt. et primū instantē esse antichristi non corruptēt. nisi antichristus erit. ergo antichristus necessario erit. **C**ontra hāc solutionē. sic replico. bene sequitur. hoc necessario corruptetur demonstratio. A. et hoc non corruptēt. nisi antichristus erit. quod antichristus necessario erit. et couerit cū prima. & prima erat bona. maior est nota: quod illius consequentie minorē est impossibilis. minorē vero probat. omne. A. est hoc. A. et nihil aliud ab hoc. A. p̄t esse. A. & isti termini. hoc A. et a couertūtū: et ex p̄cipiū. p̄cipiū date. et antecedens est versus. & et p̄cipiū. **E**t ad hāc replicā respōdeo. negādo minorē: et ad probationē nego minorē: quod hoc p̄t esse a demonstrādo tēp̄us infinitū. et hoc p̄t esse aliud ab hoc. A. & aliud ab hoc. A. p̄t esse. A. **E**x quo sequitur. quod hec copulativa est vna possibile est quod a corruptēt: et nullum. A. p̄t corruptēt. subiectū emi seconde p̄cipiū precise pro infinito supponit. **S**ecundo sequitur. quod non valeret iste p̄cipit hoc corruptēt: & A. corruptēt: hoc corruptēt: ergo antichristus erit. bene tamen ista A. corruptēt: ergo antichristus erit.

Quartito principiū arguit. ista ppō. A. Quarto p̄t erit est de futuro contingēt: sit. A. effectū naturaliter cōpaliūt. p̄ducēdū. et est deteriate vera: & conclusio falsa. et suppono. quod ante esse cuiuscō effectū naturalē p̄cipēdi ppter nimia approximationē agentis ad actionē: sit versus dicere quod ille effectus necessario erit: nesciō probatur minor in casu quod. B. instantis sit primū esse.

Quarta questio.

A. et qd in. L. instanti ante. B. sit ita qd. A. necessario erit; et postquam in. L. est causa productiva. A. in D. ante. L. erit ita qd illa causa erit; et si in. D. sit causa illius cause; ante. D. erit ita quod illa causa necessario erit; et sic procedo per causas causarum; et instantia inter media vsq ad instantis presens: sicut igitur inter hoc instantis; et instantis. B. duo instantia inter media; et precise tres cause, tunc bene sequitur secunda causa erit; ergo tertia erit; tercera erit; ergo. A. erit de primo igitur ad ultimum secunda causa erit; ergo. A. erit: antecedens est determinate verbi. ut constat ex supposito; ergo et consequens probatur prima consequentia; et sic quelibet alia erit nota in. D. instanti illa consequentia est bona, postquam tunc consequens esset necessarium naturaliter; ergo et nunc.

Confirmatio

Confirmatur conuertatur. D. cum hoc complexo causa sufficiens productiva. L. et. L. cum hoc causa sufficiens productiva. B. et. B. cum hoc causa sufficiens productiva. A. sic bene sequitur. D. est; ergo. L. erit. L. erit ergo. B. erit. B. erit ergo. A. erit de primo ad ultimum. D. est ergo. A. erit; et ante cedens est determinate verbi; ergo et consequens; qd tamquam quelibet illarum consequentiarum: sit bona probatur per illud principium in phisica: posito agenti naturali sufficienti pro aliquo effectu non impedito necessario: sequitur effectus.

Ad quinti principali.

Cad argumentum respondere breuster: qd nulla illarum consequentiarum inter mediari est bona; et ad probationem dico: quod et si in. D. instanti illa consequentia sit bona ut sic: eo qd consequens esset necessarium, tunc enim secunda causa in productione: tertie per nullum agens naturale impediri posset, quia nimis parum distat. D. instantis a. L. instanti: nunc vero si instantis presens ab instanti. L. in duplo plus distet quam instantis. D. causa productiva: tertie in sua actione poterit impediri; et sic consequens nunc non est necessarium nec consequentia, ut nunc bona.

Ad 2. firma.

Cad confirmationem respondet Gaetanus Emmerici commentator negando qualibet illarum consequentiarum: et ad probationem dicit qd virtute illius principii physici ista consequentia est bona. D. est ergo. L. necessario erit contra istam solutionem sic arguo, bene se quid. D. est ergo. L. necessario erit. L. necessario erit ergo. L. erit ergo de primo ad ultimum. D. est ergo. L. erit; et sic male coexistit una: et negavit alia. secundo ista consequentia non est bona. D. est ergo. L. necessario erit, adeo enim contingens est huius consequens sicut ista. L. erit.

Alia solutio

Calter ego respondere negando qualibet illarum consequentiarum: et ad probationem dico: qd virtute illius sufficit haec consequentia esse bonam. D. est ergo hoc erit: effectus illius cause demonstrando. **C**ex quo sequitur: qd non valit. L. necessario erit ergo necessario. L. erit; nec ista L. necessario erit; qd necesse est. L. fore. **C**secundo sequitur: qd non valeat est propositio vera de necessario qd est determinata vera, ut patet de ista. L. necessario erit.

Ultimus p. n.

Cvltimo principaliter sic arguit. ista propositio. A. erit est de futuro contingenti, et determinata vera ergo propositum probatur minor, dato enim ei qd oppositio sequitur qd. A. contingenter erit: tunc sic. B. contingenter erit; ergo. A. in plurimi instanti quolibet potest produci, falsitas consequentis probatur, quia illo dato idem effectus numero a quolibet plurimum agenti possit produci, si quidem in alio: et alio instanti: est aliud: et aliud agens: quia aliud: et aliud zent: et ita alia: et alia influentia: quod consequens: sit fal-

sum probatur, nam non ex alio quam ex diversitate numeri causalium in effectum de per se influentium diversitas numeralis effectuum est sumenda.

Confirmatur: vel ista propositio. A. erit **C**onfirmatio est impossibilis vel necessaria: non primiti ut constat: ergo secundum: et ex consequenti talis propositio est determinata vera, maior probatur, sit ita quod capiantur ex una parte omnes causae qd ad productionem. A. possumus invenire: et alia ex parte: cause eiusdem productionis impeditive aut productiva sunt fortiora impeditivis: aut econtrario: aut eque fortia. si primum illa propositio est necessaria: veritas enim illius qd potest naturalem non potest impediti, si secundum aut tertium illa est impossibilis: et per consequens maior habetur vera.

Cad argumentum respondeo: qd ista consequentia est neganda. A. contingenter erit ergo. A. in principali, quolibet plurimum instanti potest produci, ut ex processu argumenti liquet, unde cum eruditissimo Philo M. ponitur hec conclusio. **C**onclusio idem effectus numero non potest a quolibet plurimi agentium de per se non simul concurrenti produci. **C**uius ratio posset esse hec: sequeretur oppositio dato quod idem effectus numero bis produceretur, sequela probatur effectus per te productus abyna causa potest produci ab alia: et nulla potentia est frustra, ergo alii quando ponentur in actu: et per consequens propositum, hinc sit quod cuiuscum effectui producendo determinatum est instantis aut tempus, ante quod nec post quod produci potest.

Cad confirmationem dicit Emmerici: qd ille casus non est admittendus: quia quibuscumq datis que possunt ad productionem. A. concurrentre sunt dubia plura, huius tamquam casus possibilis probata est supra illud sophisma, omnes anime creabiles possunt sicut create, ideo respondeo admittendo causum: et dato quod productiva impeditivis sunt fortiora non oportet illam propositionem esse necessaria: quia impeditiva fortificari possunt per meliorem eorum applicationem ad passum, productiva autem debilitari per peioram applicationem: dato tamquam productiva et impeditiva meliori modo possibili sunt applicata, et productiva impeditivis fortiora sunt, dicere quod ista propositio. A. erit est necessaria non est periculum.

Tertius articulus.

Cin hoc tertio articulo breuistati estudo tres difficultates huic materie anexas: que a nris neotericis solent moueri declarabo. Prima an praescientia dei rebus futuris necessitatē aliquam imponat. Secunda an quādō est: an quādō non est res sit contingēs. Tertia an ad preteritū sit potētia, in primo dubio vniū presupponitur: et aliud inquiritur presupponitur: qd deus sit praescientia futurozī, inquitur autem an esti tali praescientia sit futurozī contingētia. Pro primo pūcti enucleatione notādī est: qd de dei cognitione antiqui philosophi varia opinati sunt: mens Aristotelis stat in sequentib conclusionibus, ut ex octauo cap. sui duodecimi metaphysice innotescit.

Conclusio prima: deus est substantia intellectus: semper actu intelligens: quam ipse sic probat: intelligere est perfectio simpliciter: ergo deus est perfectissimo non est neganda.

Conclusio secunda: substantia deit: est sua intellectio:

De futurorum contingentia. Fo. xviii.

quam sic probat. opposito enim dato: deus non esset
ens perfectissimum quū per aliud a se perficeretur.

Tertia de⁹ nihil aliud a se intelligit: qđ sic
dudicit: opposito dato aliqd esset eo pfectius, nā ob-
iectū/vt mouens perfectius est intellectu vt moto.
Guxta istam tertiam conclusionem est contentio in
ter fidos philosophi interpres Sanctus Tho, le-
ctione octava duodecimi methaphysice, dicit quod
inten⁹ philosophi non fuit: qđ deus nihil aliud a
se intelligeret; sed quod nihil aliud a se intelligeret
quod ipsum perficeret, taliter quod respectu intelle-
ctus diuini nullum est obiectum motiuū, sed in co-
gnoscendo suā essentiā: omnia alia a se cognoscit, cū
in ipsa essentia virtualiter eminenter vt in causa cō-
tineantur. et quod hoc sit verum ex probatione phi-
losophi eiusdem conclusionis apparet. Commentator
vero Aberrois/r Gregorius, et complures alii op-
positum affirmant, determinare autem que istarū
opinionē: sit verior speculationis methaphysice,
est Aquicena censuit quod omnia alia a se in parti-
culari cognoscit, non tamen sub aliqua differentia
temporis. Commentator vero Aberrois dixit: quod
alia a se deus intelligit in vniuersali, vt non in parti-
culari, istorum errorum fundamenta non adducor;
quia parui aut nullius momenti sunt: eorum au-
tem impugnationes sufficiētes ex probationibus
conclusionum philosophi possunt colligi. Intra or-
todoxam veritatē: pono aliquas propositiones que
an eidēntes sunt: aut eidēnter demonstrabiles nō
curo suffici mihi tamen quod in lumine naturalira-
tionibus efficacissimis deducantur.

Prima ppositio: due prime proposi-
tiones philosophi sunt vere & catholice; hec ex pba-
tionibus a philosopho adductis patet.

Secunda ppositio: deus aliud a se cognos-
cit, hec pba& dupli ratione. Prima ab eodē: pnci-
pio: sum⁹ quo et pbatōnes philosophi. ex dei. pfe-
ctione, sic cognoscere plura est pfectio, nā protanto
sensus visus ceteris sensib⁹ exteriorib⁹ perfectior di-
citur, pro quanto plures rerum differentias ostendit:
ergo illud deo est concedendum. Secunda sic
ignis a natura sua in determinatus est: in productio-
ne hui⁹ aut illi⁹ caloris: oportet igitur dare: causam
liberam: ignem determinantem in sua actione aut
non erubet processus in infinitum.

Tertia ppositio: deus cognoscit om-
nia possibilia: que sic deducitur, deus aliquod possi-
ble cognoscit, et respectu eiusdem non est potior ra-
tio de uno quam de alio: ergo.

Quarta ppositio: intellectus diuino nul-
la est ratio cognoscendi se: aut alia a se, que pro-
batur sic, nam aut esset essentia diuina: aut aliquid
aliud: non primum: quia essentia diuina ab intel-
lectu diuino nullo modo est distincta / nec secun-
dum, nam tunc intellectus diuinus in intelligendo
ab alio a se dependeret / quod est impium. **E**x
quo sequitur: qđ nō proprie dicitur qđ essentia intel-
lectus diuino representat: aut quod intellectus diuini
nus representet essentia. **S**ecundo sequitur: quod
hoc dictum cōmune, in essentia diuina velut inspeciu-
lo: relucet omnia, est intelligendum respectu intel-
lectus creati: aut quod essentia omnium rerum est
notitia: et nō quod deus immediate essentiam: et me-
diata in ea representata cognoscat.

Quinta deus omnia possibilia intuti-
ue cognoscit.

Sexta deus omnia possibilia distingue:
et non confuse cognoscit. **E**x quo sequitur, quen-
dam in suis posterioribus irruerenter asseruisse.
deum esse notitiam confusam; ac si idem esset dicere
notitiam cōmūnem / et notitiam confusam. **S**ecū-
do sequitur: qđ cuiuslibet rei possibilis de⁹ necessario
est notitia intuitiva & distincta, qđ sic cognoscere est
perfectio simpliciter: et ita null⁹ recipit incipere aut
desinere esse notitia intuitiva & distincta, nec hoc mo-
do cognoscere plura aut pauciora / qđ nūc cognoscit.

Septima omniū propositionū possibi-
lium: deus est notitia apprehēnsua. **E**x quo sequi-
tur: quod deus propositionē / affirmativa / negativa /
vera / falsa: et sic de aliis dicitur.

Octava omniū propositionū que sunt
vere deus est assensus, propositionē autem que sunt
false deus est disensus, probationes harū quatuor
conclusionū ex Aristotelis principio clare elici pos-
sunt. **H**inc est illa regula vulgaris theologorum Regula,
qualis est modus se habendi rei: talis est modus
cognoscendi in deo iudicative, vnde si propositionē est
necessaria: deus necessario ei assentit, si autem sit cō-
tingens: ei contingenter assentit, nam quemadmo-
dum deus non potest/non assentire vero: ita nō po-
test assentire falso. **Q**uo fit: qđ deus aliquā pro-
positionē potest incipere et desinere scire, non tamen
incipere aut desinere scire aliquam. **S**ecundo se
quitur: qđ deus nō potest plura aut pauciora scire/
quā scit vel scūit, eo qđ tot sunt, propositiones vere &
false, et si vna incipit esse falsa eius contradictoria/
incipit esse ha. **P**rescientia dei in pposito nihil aliud
est qđ deus assentire propositionē de futuro cōtingēti.

Vltima ppositio: propositionē de fu-
turo contingentē deus est assensus certus & infalibi-
lis, versi quomodo cum euenu variabilī futuro
contingentē sit certitudo & infallibilitas sciētē dei
corundē ardua / et per difficultis q̄stio est: Sanctus Tho, Sācti tho,
in prima parte questione .14, articulo.9, et. 15, in-
quit qđ per hoc: qđ totū tēpus: et ea que sunt in tēpo
re presentia. S. instans eternitatis: imaginatur enim an-
gelicus doctoz & instans eternitatis se haber, et cen-
tris circuli fluxus vero tēpus, vt circifētia. **S**cor Scotus,
tenet in primo distinc. .9, qđ est ex eo qđ intellectus
diuin⁹ vidit determinationē voluntatis: qđ scit esse im-
mutabiliē & nō spēdibiliē, aut ex eo qđ in tertio instā
ti nature essentia diuina est ratio cognoscēdi intelle-
ctui diuino illa vera cōtingentia. **W**cham autē tenet Wcham,
in suo primo / qđ quemadmodū, et nos corū qđ prospic-
cū / veritates cōtingētes: cui dēter cognoscim⁹, ita &
intellect⁹ diuin⁹ / cū futura clare in tēpus: eosī verita-
tes certe & infalibiliē cognoscit. **I**has opinones
examinare nō curor: qđ hoc esset multū a nō institu-
to recrēdere, nūc ad qđstis respēdet qđ istā p̄clusiōnē.

Prescientia dei reb⁹ futuris nō impont
necessitatē, qđ probat sic primo, ppositio necessaria
nō repugnat ppositiōnē cōtingēti ergo iste stant: de⁹
scit antichristi fore: et antichrist⁹ p̄t nō fore. Scđo
seclusa p̄ imaginationē dei cognitione futurosi anti-
christ⁹ cōtingēter erit: & p̄ posita: antixps cōtingēter
erit, quia cognitio dei nō variat rerū cōditionē. **T**er-
tio dato opposito nostri actus / nec essent boni/nec
mali; et sic frusta leges essent ordinate; et san-

Quarta questio.

Dicitū cōe.

Tullius.

Laurēvala

Boetius.

Prima rō.

Secunda rō.

cite. **C**Etiam ad hoc est illud dictū cōmune: fatū et signum magne ignorantiae est: proper futorū cōtingentiam: negare priscientiā dei: Tullius libro de diuinatione affirmat: quod necessario incidentiū est in alterā partem huius disiunctiue: aut negare dei sciētiā aliorū a se: aut nostrū liberum arbitriū. ipse tam cōcedēs liberū arbitriū negauit dei cognitionē. **E**t Laurenius Gallia concedens cognitionē dei: liberum arbitriū negauit: vt ex suo dialogo sup hac materia composto constat. **C**ontra quos Boetius quinto de cōsolatione prola sexta inquit: quid postulas: vt necessario fiant: que diuino lumine lustrant: qui nec homines quidē necessaria faciant es se que vident: nō enim que presentia cernis: aliquam eis necessitatē addit intuitus. Et subdit paulo post. ita igitur clara respiciens diuinus intuitus qualitatem rerū minime perturbat: apud se quidem presertim: ad conditionē vero tēporis futurū. in quo dicto innuit Boetius: quod quemadmodū visio sortis qua videt platonē disputat: nō inducit necessitatē platonī: ad disputandum ita dei visio qua videt anti christum fore nō inducit necessitatē ad fore antichristi. **E**x quo sequitur: quod ista ppositio est distinguēda necesse est antichristum fore: si deus scit antichristum fore: quia aut ly necesse facit modalem compositionem: aut diuisam: si secundū illa est falsa. Si primū aut dicit necessitatē cōsequētiā aut cōfēquentiā. si pri- mū: illa ppositio est vera. si secundū: illa propo- sitio est falsa. simili modo dicetur de ista. impossibile est antichristū non fore: si deus scit antichristū fore. **C**ecido sequitur: quod etiam ista ppositio est di- singuēda. deo scientie antichristū fore. antichristus potest nō fore: nam aut capitūr in sensu cathegorico: et sic illa ppositio est vera. nam bene sequitur: deo existente antichristus potest nō fore: et deus existens est: deus sciens antichristū fore: ergo deo scientie an- tichristū fore antichristus potest nō fore. antecedēs est verū: ergo et cōsequēs: aut in sensu hypotetico. et tunc aut insensu causalī. et sic illa est falsa: aut in sensu cōditionali: aut temporali: tunc illa est vera.

Contra conclusionē positā aliquibus rationibus arguo. Prima: si conclusio esset vera seque- retur: quod deus posset decipi: cōsequens est impisi. sequela probatur. bene sequitur: deus scit antichristū fore: et antichristū potest nō fore: ergo deus potest decipi: et antecedens est versū vt constat: ergo et conse- quens. probatur maior ista consequentiā est bona: deus scit antichristū fore: et antichristus nō crit: ergo deus decipitur. ergo et illa cōsequentiā est bona. probatur cōsequentiā. nā quemadmodū ex duabus de inesse: infertur vna de inesse: ita ex vna de inesse: et altera de possibili infertur vna de possibili.

Ad istam rationem respondetur: negādo sequelā: et ad probationē nego maiore. et ad probationē nego consequentiā. quia non est simile de vna et de alia. in cōsequentiā prime denotatur: quod deus iudicat/ aliter esse quā est: et hoc infertur et illo ante- cedente: in cōsequentiā vero secūde. denotatur pos- sibilitas huius propositionis deus iudicat aliter esse quā est: et hec non infertur ex illo antecedente.

Secunda ratio esto quod deus scit antichristū fore: et antichristus potest nō fore: ponatur inesse. i. deitur veritas huius antichristus non crit. sic bene sequitur: deus scit antichristū fore: et antichristus nō crit: ergo deus decipitur. et antecedens est cōceden-

dum cum quelibet pars eiusdē antecedentis sit possita: et ad missa: ergo cōsequens est cōcedendi. **A**d hoc argumentū respōdeo dupliciter. Primo no ad- mittēdo positionē huius inesse antichristus nō crit. quia ista ppositio repugnat isti. deus scit antichri- stum fore posse: et admisse. et illud dictū Aristoteles. in primo priorū: possibile posse inesse nullū: sequitur incohētē: hac limitatione est intelligendum. **C**ecido respōdetur admissa positione huius anti- christus nō crit inesse. ad argumentū negando mi- nozem: nam et si quelibet pars antecedentis sit possita: et admissa: hoc tamē est in diversis tēporib⁹ obli- gationis. vt patet ex regula artis obligatorie: positiō enīs propositionis: est depositio sue repugnantis.

Tertia simus tēpore medio inter tēpus negationis Petri: et tēpus in quo christus predixit Petru antequā gallus cantet ter me negabis. bēne sequitur: Christus predixit Petru ter me negabis: et petrus non negat: nec negauit christum: ergo petrus negabit christū. et antecedens est determinante versū. ergo et cōsequēs: et ita non stant: christus predixit petru ter me negabis: et petrus potest nō ne- gare christū. quod est intentū minor probatur: ista ppositio christus produxit Adā: aut ista Iōānes dixit petru ter me negabis. casu: quod ita fuerit est deter- minate vera: ergo et assumpta. **A**d istam rationē respōdetur. negando maiore. ista vero cōsequentia estet bona: christus predixit petru ter me negabis: et assertorice: et cū intentione illud manifestādi. et petru nō negat: nec negauit christū. ergo negabit: et tunc ne- go minorē. immo dato antecedente vero: ista ppositio. christus predixit petru ter me negabis depen- der: ab ista de futuro cōtingentepetr⁹ negabit christū. et non est simile de ista: Iōānes dixit petru ter me negabis. nam in prima includitur ista ppositio: hec est vera illam de futuro demonstrat: nō in se- cunda eo quod deus/nec decipi/nec decipere potest. be- ne quidē Iōānes. **E**x quo sequitur: quod stat ppo- sitionem in dependentē ab vna de futuro cōtingen- ti effici dependentem per solā circumstātiā casus.

Cecido sequitur quod stat: quod aliqua ppositio exi- stens vera ab vna de futuro contingentē dependeat. ipsa tamen existens falsa minime depēdat. **C**erto sequitur: quod stat aliquā propositionem includere vna propositionē per solā circumstantiā casus: qua semota non includeret. **Q**uarto sequitur: quod non oportet istam propositionē: (christus predixit petru assertive ter me negabis. et cū intentione ma- nifestādi illud:) dependere ab ista de futuro contin- genti petrus negabit christum.

Quarta sequeretur: quod ad preteritū esset potentia cōsequens est falsum. sequela probatur. be- ne sequitur deus scivit antichristū fore: et antichristus potest nō fore: et antichristus nō est: nec fuit: ergo deus scivit antichristū fore: et deus potest illud non scivisse. et antecedens est versū: ergo et cōsequēs: et per cōsequens propositioni. maior probatur: ex pri- ma parte antecedentis infertur prima pars conse- quētiā: et ex de inesse secūde partis antecedētis cum constatāsi infertur. de inesse secūde partis cōsequen- tis: ergo illa cōsequentiā est bona. **I**sta ratio est sophistica. nam secūla dei scītia: que bene. peccē- re sī: hec fuit vera antichristus erit: et antichristus potest nō fore possitī constatātīs: ergo hec fuit vera: et hec potest nō fuisse vera. et ad eam respondeo: quod solī concludit quod ad preteritū dependens sit poten-

De futuorum contingentia. Fol. fit.

tia. quod est dictu ad futuri contingens. et hoc concedo. Ex quo sequitur qd non magis ex scientia dei habetur. futuoru necessitas: quam ex veritate istius ppositionis de preterito: hec fuit vera: istam propositionem de futuro antichristus erit demonstrans aut similium.

Quinta sequeretur: qd scientia dei subiecta potestio sortis: consequens est falsum. sequela probatur. bene sequitur: sortes peccabit in crastino: ergo deus scit sortem peccaturu in crastino: et antecedens subiacet potestio: sortis ergo et consequens: consequela probatur. nā data bona cōsequencia: in cuius potestate est antecedens in eiusdem potestate est cōsequens alias non. esset bona cōsequencia. Ad istam rationē respōderur. distinguendo sequelam: quia aut sensus est eius est: qd illa res qd est dei scientia: scilicet deus: subiacet potestio sortis. et sic nego illam. aut sensus eius est: qd subiacet potestio sortis. i. qd aliquis terminus significans dei scientiam verificetur de eo: et sic concedo. ut patet de isto sciens sortem peccaturum in crastino.

Sexta sit ita qd deus reuelasset interiō sorti diem iudicis fore. nolo tamē te ad hoc obligare: et cum illo stat: qd antichristus potest non fore: ponatur inesse: quo posito: et admisso: proponitur tibi ista: dies iudicis: nec est: nec fuit: que quia vera: et in pertinens est cōcedenda: sic proponitur tibi ista deus produxit assensum istius dies iudicis erit. aut concides illam: aut negas: si primū concedis repugnans posito: et admisso. nam ex illa ch. concessis: sequitur oppositiū admissis. si secundū negas necessarium. et ppter nullū possibile tibi positiū est negandi necesse sariū. aut concedendi impossibile. Pro solutione istius rationis aduertere: qd reuelatio est duplex: interior scilicet et exterior. Reuelatio interior est assensus verus a deo immediate causatus in intellectu creature rationalis. reuelatio vero exterior. Est aliquid signis exteriō factū a deo causatiū assensus veri in intellectu creature rōnalis. vt de reuelatione facta petro qd ipse christi esset negaturus. nūc ad rationē respōdetur. negando qd ista ppositio. sit necessaria deus produxit assensum istius dies iudicis erit. quia et si sit ppositio de preterito vera. est tamen de pēdens ab ista de futuro contingēti dies iudicis erit.

Contra istam solutionem sic arguo. deus produxit assensum alicuius propositionis: et non nisi istius dies iudicis erit ergo. Secundo ista propositione deus produxit assensum istius dies iudicis erit adēquate componitur ex istis duabus. deus produxit assensum. et iste fuit huius propositionis. dies iudicis erit: et nulla illarī est dependens ab una de futuro contingēti. ergo nec illa. probatur minor. de prima nō est questio. de secula probatur: ista propositione iste assensus fuit huius dies iudicis erit per ly iste demōstro assensum a me productū illius ppositionis nō est depēdens. ergo nec illa: disparitas rationis non appetit. Ad primum istorum respondetur. concedendo maiorem quia vera: et impertinens. et negando minorem: quia cum concessis repugnat posito: et admisso. et si queras cuius igitur: nō habeo te certificare propone: et ad illud respōdebo seculū sui qualitatē. Ad seculū respōdeo cōcedendo: qd aliqua ppositio est depēdens ab una de futuro contingēti: quāvis nulla propositioni ex quib⁹ componitur: sit depēdens. Contra istū sic arguo. sequetur qd ista ppositio dies iudicis erit: esset determinata vera. sequela probatur. bene sequitur: deus produxit isti assensum. et iste assensus fuit: istius dics iudicis erit. et dies iudicis non est neq; fuit. ergo dies iudicis erit: et quelibet pars antecedētis est determinata vera: ergo et pns. Ad hoc non se offert milii aliud respōdendū cōsequēter. quā cōcedere qd quelibet pars antecedētis est determinata vera: nō tamē totū antecedētis. multi autē dicunt ad argumentū: qd ista ppositio iste assensus fuit istius dics iudicis erit: depēdet ab illa de futuro contingēti. et qd non est simile de ista ppositio et de illa: quia ex ista ei. aliquibus veris infertur vna ppositio de futuro contingēti versū simili ratione apparet. qd ista propositione deus produxit isti assensum depēdet ab una de futuro contingēti. nullū enim discriminē esse videtur. Propter istud argumentū multi tenent. qd opozeti incide in alterū istos: qd deo nō potest nouitā infalibilē futurom producere: aut qd ad preteritū est potentiam.

Septima sequeretur: qd ad preteritū est potestio cōsequēs est falsum. sequela probatur. sit ita qd sortes crediderit diem iudicis non fore. et hac de causa sortes fuisse damnatus: et cruciatū in inferno. itic sic bene sequitur. dies iudicis non erit: ergo sortes non fuit damnatus: et antecedētis est possibile. ergo et cōsequens. probatur maior. nam non nisi quia sortes credidit falsum est damnatus. Ad istā rationē respondetur. negando maiorem: et ad cūs probationē dico: qd nullus casus contingens est probatū bonitatis cōsequēte. atq; hinc multi dicipiuntur. cōcedētes cōsequencias solū v̄tute alicuiū casus teneentes. Contra istā solutionē sic arguitur. bene sequitur. nullus qui precise credidit versū est damnatus: sortes precise credidit verū: ergo sortes nō est damnatus: et antecedētis est possibile: ergo et cōsequens. minor probatur. quelibet pars antecedētis est possibiles: et partes sunt cōpossibles. facili enim in casu dabitur vere. Ad hoc respondetur negādo minorem: quia partes antecedētis sunt cōpossibles secūdū qd: ex una parte sequitur oppositiū alterius in cōsequētia bona secundū quid. ista cōsequētia est bona secundū quid: sortes precise credidit versū: ergo aliquis qui precise credidit verū est damnatus. nā cōsequētia ultra propositionē que simpliciter ex illo ante infertur includit propositionē necessariā secundū quid. Ex quo sequitur: qd non valet: ex. I. cum vna necessaria: infertur in bona cōsequētia simpliciter. B. ergo ex. I. in bona cōsequētia simpliciter infertur. B. isto argumēto: et plurib⁹ alijs quidā conatur deducere: qd est impossibile: salvare conclusionē nostrā: nūsteneat qd ad preteritū est potest: sed: nō molest⁹ vobis videar materiā istā dimitto.

Vltima ratio deus scit antichristum esse reprobū. et antichristus potest salvare: ergo numerus salvandorū potest augeri aut minui: cōsequētia est satis apparenſ. et falsitas cōsequentis probatur. et qd nullus potest incipere: aut destinare esse predestinatus: aut reprobū. Ad istam rationē respondetur. distinguendo istā propositionē numerus salvandorū potest augeri. in sensu diuiso illa est vera: in sensu autē compōsto illa est falsa. similiter potest dici de ista predestinatus potest esse reprobū. Ex quo sequitur: qd nullā istarū propositionū sortes est predestinatus sortes est preficit: potest incipere esse vera aut falsa: nam si aliqua illarī est vera: ab eterno fuit vera: et in eternū erit vera. Sech

Questio quarta.

do sequitur: q̄ iste propositiones sortes est predestinatus sortes est praescitus, nō possunt esse simul vere/nec successivae: precipue si ly simul determinet ly vere/ et non ly possunt.

Dubium.

Cl^o Iuxta materiam huius argumenti posset ori dubium. Utru predestinationis: aut reprobationis dabilis sit causa, et hoc intelligere in bono sensu, ad q̄ dimissis opinionib^o. S. Tho. Scoti/ et Ochā/ plurimi aliorum qui in hac parte diversimode sentiunt. **R**espondeo cū Apostolo ad Romanos dicere: o altitudo diuinitatis sapientie et scientie dei: et q̄s nouit sensum domini/ aut quis cognoscit eius fuit.

Opio coi.

Cl^o Ad secundū dubitū respondeatur cōiter: q̄ huīus p̄positionis res quādō est: potest non esse est multiplex sensus: et similiter huīus res quando non est potest esse: et secundū q̄d iste p̄positiones in his vel alijs sensibus cōceduntur: aut negantur, ita et iste p̄positiones, res quando est contingēter est: res quādō non est contingēter est: sunt concedēde/ aut negande. **C**l^o Primus sensus est: res que nūc est in isto instanti: potest in aliquo instanti futuro non esse. **E**x quo sequitur/ q̄ isti arbitriati sunt ly esse actualiter vniū pro quolibet instanti, vt patet ex sensu propositionis dato. **C**l^o Secundus sensus est: res que nūc est in isto instanti: potest non esse in hoc instanti: taliter quod verba illius propositionis actualiter precise pro instanti presenti vniānt. **C**l^o Tertius sensus est: res que nūc est in hoc instanti potest pro hoc instanti non esse in hoc instanti: in primis duobus sensibus conueniunt omnes doctores; in tertio/ aut discrepant Gregorij/ et Scotus tenent partem affirmatiuam: et illos fundamenta inferunt in par tem oppositiā ponentur. **E**x istorū opinione sequitur/ q̄ ista p̄positio sortes est/ et similes: et si sit vera/ non est necessaria: et si falsa nullo modo impossibilis. **C**l^o Secundo sequitur/ q̄d et si potentia simili valet ad opposita pro cōcēdi instanti: nō tamen valet pro cōcēdi instanti ad opposita simili: q̄ est dicere et si voluntas pro hoc instanti potest velle. A. et potest pro hoc instanti nō velle. A. non tamē voluntas pro hoc instanti potest velle non velle. A. vt ly potest supra illud copulatū vniācam possibilitatē dicat. **C**l^o Tertio sequitur/ q̄ ista p̄positio voluntas libere vult: est exponenda isto modo: voluntas vult/ et potest pro hoc instanti non velle positis requisitis ad agendis, quia liter tamē hoc sit intelligendū ex philosophia morali est inuestigandum.

Primitū argumentū.

Cl^o Contra istā opinionē sic arguo primo: sequerēt q̄d tanta contingētia esset in propositionibus de presenti contingēti, quanta est in propositionibus de futuro contingēti: consequens est falsum: se quela est nota: et minor probatur, quia oppositū ei⁹ innuit Aristotelē in textu dicens: omne q̄d est quando est: necesse est esse, in quoēq; enim sensu cōceditur ista sortes qui est quando est: necesse est esse sortes/ qui erit concedēre: et hec erit quando erit/ necesse est fore. **P**reterea sequeretur/ q̄ in contradictionib^o de presenti nō esset vna determinata vera: et altera determinata falsa, cōsequens est falsum, se quela patet, ex diffinitione assignata p̄positionis de terminata vere: et determinata false, aut opozet istorum terminorū nouas diffinitiones fingere. **P**reterea eque bene p̄positiones de presenti contingēti sunt determinatae vere vel false: sicut propositiones de preterito: ergo si p̄positiones de preterito contin-

ti sunt aliquo modo necessarie aut impossibilēs: et p̄positiones de presenti contingēti. **P**reterea effectus magis determinatus est ad esse quādō est extra suam causam q̄ quādō est in sua causa, sed p̄positiones de presenti, enīciant de esse effectus extra suam causam, p̄positiones vero de futuro contingēti enīciant de esse effectus in sua causa; ergo p̄positiones de presenti contingēti sunt magis determinatae quādō verū vel falsum q̄ p̄positiones de futuro contingēti, et sic non sunt eque contingētes.

Secundo bene sequitur sortes est: & sortes potest pro B. instanti nō esse: ergo ista p̄positio sortes est potest pro B. instanti mutari de veritate in falsitatem cōsequētis est falsitas, probatur ex deinceps illius modalis: sequitur contradictionis, si quod in B. instanti eadem p̄positio esset vera et falsa,

Tertio sequitur ex opinione: q̄ ad presentiū esset potentia, se quela probatur ista cōsequētia est bona: sortes est: et sortes pro B. instanti potest non esse: ergo sortes post B. instantis poterit non fuisse in B. instanti, et post B. instantis verū erit dicere: qd sortes fuit in B. instanti: et antecedēt est vrum vt suppono: ergo et cōsequens, et si ad presentiū est potentia maior probatur, nā id q̄ ly esse enīciat de presentiū fuisse enīcia de preterito. **C**l^o Ultimō illa potentia est frustra que nullo modo potest reduci ad actū, sed dato q̄d sortes sit potentia pro B. instanti ad nō esse nō potest reduci ad actū reducta enim ad actū id ē esset/ et nō esset qd est repugnātia.

Cl^o Ad primū istorū argumentorū deffensionē sortes huīus opinione respondet concedēdo illatū dis crimē tamē est qd in propositionib^o de presenti contingēti/ est magis occulta contingētia q̄ in propositionib^o de futuro contingēti: et hinc minor: indicatur, quantū hec solutio sit falsa: et doctrinē Aristoteles, obnūia ex processu eiusdem argumenti, propter ea illā nō teneo.

Cl^o Ad secundū argumentū respondent negando maiore in similiū nō valet sortes est predestinatus: et sortes potest nō esse predestinatus, ergo ista p̄positio sortes est predestinatus potest: mutari de veritate in falsitatem.

Cl^o Ad tertū respondet: negando sequitur: et ad probationē nego illam consequētia, dato euīm antecedēte vero datur etiam cōsequēs falsum quia post B. instantis p̄positio de presenti illi⁹ p̄positionis de futuro nunq̄ erit vera, et etiam ista consequētia valet post B. instantis erit: ita qd sortes fuit in B. instanti: ergo et post B. instantis sortes poterit nō fuisse in B. instanti: ergo ad presentiū est potentia. **E**x quo sequitur quendā in suo rosario male concessisse primā consequētia negando scīda.

Cl^o Ad ultimū respondent isti: & satis rationabiliter dicendo/ q̄ argumentū est debile: nam simili via probaretur ad futuri nō esse potentia, sed quia hoc potius est fugere argumentū quā soluere. **C**l^o Ideo aliter respōdeo, negando minorē: et ad probationē distinguo: aut ista p̄positio sortes est: est possita aut: si secundū admittit q̄ ponatur inesse: et tūc nō sequitur contradictionis, si primū: respōdeo non admittit positionē illius: quia repugnat posse: et admissio aut admittit et nō sequitur contradictionis: quia positio vniū propositionis est de posse sue repugnantis. **E**x quo sequitur: q̄ et si sorte existente in B. insta-

De futurorum contingentia. Sol. ec.

si: ipse potest pro. B. instanti non esse non tamen est possibile sortem non esse ipso existente.

Dubium.

Guillerimus Ocham: tenet huius dubii partem negatiuam; atq; istius fundamēta in opinione nec precedentē sunt facta. **E**x quo sequitur/qd̄ potentia nō valet ad opposita pro codem in stāti. unde imaginatur iste/qd̄ quemadmodū re transeunte in p̄teritū: nulla potentia potest facere ipsam non fuisse; ita possit re inesse in isto instanti nulla potentia potest pro isto instanti facere nō esse. **S**ecundo sequitur/qd̄ quando negatur ista copulativa sortes est: et sortes potest pro. B. in stāti non esse: nō capitur ly potest logice sed phisice: pro quo aduertere/qd̄ ly potest capitur dupliciter logice. s. et phisice seu secundū quid. quādō potest capitur logice dicit nō repugnātiam extremitatē: adveritatē: propositionis modalis in qua ponitur sufficit: et regitur eiusdē propositionis de inesse esse possibilē secundū quid. in secunda acceptione. quomodo si ly potest/et ly potuit in istis propositionib⁹ capiatur: sortes potest non esse: et sortes potuit non fuisse ille huic propositioni equiualebunt sortes potest/vel potuit/vel poterit nō esse: quādō vero capitur phisice precise potētā in ordine ad differentiā tēporis quā importat dicit: et ad ei⁹ modā lis veritatem: sufficit t̄ requiritur suam deinesse esse possibilēm: pro differentiā temporis quā importat. et adhuc ly potest captum phisice sive secundū quid dicitur dupliciter. secundū qd̄ ly potest potentia naturalē: aut supia naturalē dicit similibus his acceptationibus gaudent fere omnes modi syncathego rematicē tenti. vt intuenti patet. **T**ertio sequitur/qd̄ ista propositionis est contingens sortes pro. B. in stāti potest nō esse: et ly potest nō ampliat. sed hui⁹ p̄positioni equiualet sorti inest potentia pro. B. instanti ad nō esse. **Q**uarto sequitur/qd̄ vtraq; istarū propositionum est cōcedenda casu qd̄ sortes sit ista p̄positio sortes est: est necessaria pro. B. instanti: et sortes necessario est pro. B. instanti capi ly necessaria pro propositione necessaria secundū quid in secunda acceptione. iste vero sunt negāda ista propositionis sortes est: est necessaria; et sortes necessario est. et hoc voluit Arist. sentire in texu cti dixit: omne qd̄ est quādō est necessere est esse. i. quod omnes propositiones de presenti vere sunt necessarie pro in stāti pro quo sunt vere. **A**ltimo sequitur/qd̄ capiendo ly necessario logice sive phisice: in quo cūq; sensu est cōcedenda/aut negāda ista propositionis omne qd̄ est/ quādō est: necessere est esse. et in codem est cōcedenda/aut negāda ista p̄positio omne qd̄ erit: quando erit necessere est fore: et capiendo ly necessario logice: in quo cūq; sensu cōcedenda/aut negāda est: ista propositionis sortes qui est: quādō est necessere est esse: in codem ista p̄positio est negāda/aut cōcedenda sortes qui erit: quando erit necessere est fore. capiendo tamē ly necessario phisice in aliquo sensu cōcedēda est ista sortes qui est: quādō est necessere est esse in quo nō secida.

Vnde aduertere qd̄ hui⁹ p̄positionis: omne qd̄ est quādō est necessere est esse. est multiplex sensus: quia aut ly quādō capitur coniunctionaliter: aut adverbialiter. si coniunctionaliter: aut illative: aut cōditionate: si illative: aut ly necessere facit modalem compostā: aut diuisam: si compostā: aut dicit necessitatem cōsequētiae aut cōsequentis. si necessitatē cōsequētiae: illa propositionis est vera: et sensus eius est: ista propositionis est necessaria si omne ens est. omne ens est. si necessitatē cōsequētiae illa propositionis est

falsa: cuius sensus est. si omne ens est: ista propositionis est necessaria: omne ens est. si ly necessere facit modalem diuisam illa propositionis est falsa: cuius sensus est. si omne ens est: omne ens necessario est. si vero capiatur cōditionate: aut est propositionis de cōditionato subiecto: aut de cōditionato predicato. si primū cōmodocīq; ly necessere capiatur illa p̄positio est falsa: et eius sensus est ista propositionis est necessaria. omne ens si est: est aut omne ens: si est necessario est. si secundū quomodocīq; ly necessere capiatur est vera. cuius sensus est iste: omne ens necessario est. si est: aut iste. ista propositionis est necessaria: omne ens est: si est si autem ly quādō adverbialiter capitetur: aut illa propositionis est de temporato extremo aut tēporalis. si secundū aut ly necessere facit modalem diuisam: sic illa propositionis est falsa. sensus eius est: omne ens est in aliquo instanti: et in eodem omne ens necessario est. si autem facit modalem compostā: sive ly necessere partē determinat: sive totam: illa propositionis est vera. si primum aut est de temporato subiecto: aut predicato. si primū si ly necessere faciat modalem compostā est vera. si vero faciat modalem diuisam est falsa. si miltier dicetur sī si p̄positio de cōditionato p̄dicato

Istam opinionem impugno aliquibus **P**rimū. at medijs. **P**rimo sic arguitur: sc̄q; trutur qd̄ ista propositionis esset impossibilis voluntas libere vult pro. B. instanti: et suppono voluntatem posse producere actū in instanti: qd̄ est satis probabile. tunc ista cōsequētia tenet ab exponētibus ad exponibilem: voluntas vult in. B. instanti et potest pro. B. instanti non velle: ergo voluntas libere vult: et antecedens est impossibile. vt constat ex opinione: ergo et consequens.

Pro solutione huius argumenti ponuntur propositiones. **P**rima ista p̄positio voluntas libere vult pro. B. instanti nō est exponēda isto modo voluntas vult: et potest non velle pro. B. instanti neq; isto modo voluntas vult. et potest nō velle positis omnibus requisitis ad actionem. prima pars huius ex processu argumenti est nota. **S**econda probatur. ex modo hui⁹ opinionis sequeret: qd̄ ista esset vera iste ignis libere agit: qd̄ ista propositionis est vera iste ignis agit: et iste ignis pōt nō agere positis omnib⁹ requisitis ad actionē. vt patet ex secundo sensu assignato huic p̄positionis que nō est potest nō esse. **E**x quo sequitur: quod ista propositionis voluntas libere vult: non est similiter exponēda isto modo voluntas vult: et potest non velle positis omnibus requisitis ad actionem. **S**econda propositionis: iste propositionis voluntas libere vult pro hoc instanti: et voluntas libere vult: isto modo sunt exponēda voluntas in. B. instanti vult: et immediate ante. B. potuit. vt nō vellit pro. B. instanti et voluntas vult: et immediate ante hoc instanti potuit. vt nō vellit in isto instanti intellige positis omnib⁹ requisitis ad actionem: quo fit istas propositiones nō esse conueribiles voluntas vult: libere et voluntas libere vult pro. B. instanti. **S**ecundo sequitur: qd̄ ista cōsequētia nō valer sortes. elicitodium dei in. B. instanti: et non potest pro. B. instanti nō elicere: ergo sortes elicendo odīs dei in. B. instanti non peccat. **T**ertio sequitur: qd̄ stat hāc propositionē esse veram sortes necessario peccat pro. B. instanti et hoc capiendo ly necessario. vt opponatur ly potest nō: non autem si opponatur ly libere.

Secundo arguitur: & suppono (& ita est

Questio quarta.

in sequendo doctrinam Ocham) q̄ iste propositiones equivalent deus potest producere. A. angelū: t̄ de⁹ potest pro. B. instanti producere. A. angelū: si simus in. B. instanti si verba illius propositionis actualiter pro instanti presenti vniuersitati precise. et si iste nō equi ualent: deus potest nō producere. A. angelū: t̄ de⁹ potest pro. B. instanti nō producere. A. angelū: sic sc̄ queretur q̄ ista cōsequētia esset bona: deus potest producere. A. angelū: ergo de⁹ producere. A. angelū: cōsequētia est falsum. nā simili modo valeret ista de⁹: potest producere mille angelos: ergo producere mille angelos. et ista deus potest pro. B. instanti nō producere. A. angelū: ergo deus nō producere. A. angelū: sequela p̄batur. nam opositū cōsequētis repugnat antecedenti. vt patet ex opinanti.

Ad secūdū.

¶ Ad istud argumentū respōdetur conce dendo: q̄ iste cōsequētiae simpliciter sunt bone: de⁹ potest producere. A. angelū: ergo producere. A. ange lum: t̄ de⁹ potest producere mille angelos: ergo de⁹ producere: ista tamē nihil valeret: de⁹ potest nō producere. A. angelū: ergo deus nō producere. A. angelū: iste autē sunt simpliciter male: t̄ bone secūdū quid sc̄ilicet in. B. instanti deus potest pro. B. producere. A. angelū: ergo deus producere in. B. instanti. A. ange lum: t̄ deus potest pro. B. instanti nō producere. A. angelū: ergo de⁹ nō producere. A. angelū. ¶ Ex quo sequitur: q̄ est possibile q̄ deus producere aliquid q̄ nō potest pro. B. instanti producere. nō tamē est pos sibile: q̄ de⁹ producere aliquid q̄ nō potest producere.

Tertiū arg.

¶ Tertio sequeretur: q̄ michael nō posset pro. B. instanti: mereri vel demereri dato qđ. B. instans. sit p̄mū esse michaelis: cuius opositū assē rit autor opinionis: questione sexta secūdū quodlibe ti. sc̄lā autē probatur. primo ista p̄positio est impos sibilis michael pro. B. instanti meretur: quia aut ista p̄positio exponitur. sic michael in. B. instanti elicit actū regulatum ratione: t̄ potest nō elicere pro. B. instanti. aut sic michael in. B. instanti elicit actū regulatum ratione: t̄ immediate ante. B. instans potuit. vt non elicetur in instanti actū regulatum ratione. sed omnes iste exponētis sunt false. vt manifestum est ergo p̄positum.

Vd tertii.

¶ Ad istud argumentū quidam conātes a cōrādictione Ocham saluare: respondent negādo sc̄lā: t̄ ad cius probationē dicit/ q̄ ad hui⁹ p̄ponis (michael pro. B. instanti meref) veritatē sufficit ve ritas huius copulatiue michael in. B. instanti elicit actū regulatum ratione: t̄ si michael ante. B. instans fuisset: michael potuisset vt nō elicetur in. B. instanti actū regulatum ratione versū: hec solutio nō valeret: quia ex illa copulatiua potius habetur: q̄ michaeli nō repugnat pro. B. instanti mereri: q̄ qđ michael pro. B. instanti mereatur.

¶ Ideo ad argumentū respōdetur cōcedē do sequelā neq; obstat Guillermū Ocham asseruit se in diuersis locis sue doctrine. p̄positiones opposi tas esse probabiles obstat ei tamen. si eas esse com probabiles affirmasset.

Quartū ar.

¶ Quarto arguitur sic: sequeretur q̄ non est probabile: q̄ deus potuit fecisse mundū ab etern no: qđ est contra Ocham questione quīnta. secūdū quodlibetib; vbi erp̄esse opositū asserit. sc̄lā probatur: si ita q̄ deus produrisse mundū ab eterno: tunc sic: sequeretur q̄ ista p̄positio esset vera deus

necessario produxit mundū: cōsequētia est falsum. se quela probatur: in quoc̄q; instanti preterito dato versū fuit dicere in fiducia nō potest nō esse pro illo in instanti. ergo mūndus necessario fuit: t̄ per cōsequētia deus necessario produxit mundū.

¶ Pro solutione huius argumenti nota: Q̄ Rotabile, aliquid posse produci a deo ab eterno potest intelligi dupliciter: uno modo q̄ per infinitū tempus con seruasset deus illud: quo modo concessit Ocham es se probabile. alio modo q̄ per infinitū tempus deus cōseruasset illud: t̄ habuisset esse: post non esse: quo modo esse: inuoluit repugnantia: daretur enim infinitū tempus clausum inter duo instantia.

¶ Isto habitu respōdetur ad formā argu menti negādo sc̄lā: t̄ ad probationē admisso casu in primo sensu. nego sc̄lā: t̄ ad probationē nego cōsequētia sufficit tamē ad veritatē huius: mun dus cōtingenter fuit: q̄ in quoc̄q; instanti preterito dato versū fuit dicere in fiducia potest nō esse: capiēdo istam propositionē mūndus potest nō esse: conformiter ad primūvel secundū sensum assignatū: qui res que nūc est: in isto instanti potest nō esse. Ex illo au tem antecedēte: bene inferetur ista p̄positio: mundus pro quolibet instanti necessario fuit. ¶ Et si dicas mundus pro quilibet instanti necessario fuit. ergo mūndus necessario fuit: t̄ antecedētē est conce sum. ergo cōsequētia. ¶ Ad hoc dices. negando cō sequētia: est fere ac si argueremus: omnis homo est ipsem̄. ergo omnis homo est omnis homo.

¶ Sic probaveritatem istius deus necessario produxit mundū: deus nō potuit nō produxisse mundū: cōsequētia tenet ab exponētē ad exponiblē: et antecedētē probatur: quia in nullo instanti preterito ista p̄positio fuit vera de⁹ potest nō produxisse mundū faltē tenendo: q̄ ad pre teritum non est potentia.

¶ Propter istud argumentū cōcedit Ochā: istam propositionē deus necessario produxit in fiducia. et ad maximā theologorū: si quicq; de⁹ ad extra agit mere liberet: cōtingenter agit: dicit qđ est intelligentia de facto: t̄ nō possibili: potuisse enim destinatis se istam p̄positio: deus necessario pdixit mūndū: aut istam deus necessario cōseruavit in mūndū: sic aut ly necessario opponitur ly potest nō: aut opponitur ly libere: si p̄mū poteris cōcedere illā propositionē: si secundū illā propositionē: est negādo: quia quoc̄q; instanti preterito dato versū fuit dicere immediate ante hoc deus potuit. vt nō cōseruaret pro illo instanti. ¶ Ex quo sequitur: q̄ quicq; deus ad extra agit. pro instanti. pro quo agit necessario agit: nō tamen illud necessario agit: t̄ qđ nō agit. pro instanti. pro quo nō agit necessario nō agit: dn̄ tamē illud necessario nō agit. istud patet per exponentes de ly necessario capiendo ly necessario. vt opponatur ly potest non.

¶ Ad tertii dubiti respondeo per p̄positio nes premisso p̄mū qđ ad preteritū esse potentia dubium. est: q̄ ista copulatiua sit vera ista res fuit: t̄ ista res potest nō fuisse: capiēdo ly p̄t phisice / et nō logicē.

¶ Prima p̄positio ad preteritū dependēs a futuro contingēti est potentia creata: quia in pote state sortis est verificari istam copulatiuam: hec fuit vera: t̄ hec potest nō fuisse vera demonstrando istam propositionem sortes peccabit.

¶ Secūdū ad preteritū iđepēdēs nō est po

tia: que sic probatur: quāvis ei⁹ opposita cōmuniter probabilit̄ exsistet. primo sexto ethicoru⁹ Aristoteles inquit. Secundū argiropili traductionē hoc etiam ipse deus soloq; carere videtur: infectū vt faciat quod factū est. Il huic etiam suffragat diu⁹ Hieronymus dicens: audacter dico deſi esse oipotente⁹: ⁊ non posſe facere corrupti⁹ esse virginē: idest coruſam integrat̄ flores nondiſt̄. Preterea sequeretur propositiōes de pterito ita indeterminatas esse quoad veritati⁹ vel fallitati⁹ sicut propositiōes de futuro. Sequela pbatur nā adeo propositiōes de pterito enunciates propositiōes de pterito esse veras postq; h̄e sūt: sunt falsificabiles: quē admodū propositiōes enſtiantes propositiōes de futuro esse veras. Preterea ista propositio est impossibilis: deus potest facere Adā nō fuisse ergo: aīs pbatur, nā ex ista propositiōne deus facit Adā nō fuisse sequitur eiusdem contradictione: quia bene seq̄tur deus facit Adā nō fuisse ergo Adā nīq; fuit: ⁊ p consequē deus non facit Adā nō fuisse. Preterea: si deus posset facere Adā nō fuisse aut eſſet producendo aliq; rem de nouo: aut impediēdo alicuius entis productionem: aut corſipendo aliquod ens: aut demū habendo se pure negatiue. Sed ex nullo istorum sequitur Adā nō fuisse: ergo deus nō potest illud facere: consequēta pbatur quia vix imaginabilis est alius modus quo posset fieri: ⁊ si dicas q; deus pōt facere Adā nō fuisse: q; hoc q; deus nō pdurisset Adā: hoc nihil est: nā in hoc peritit principium. pettit enim quomodo deus pōt nō pdurisse Adā. semp capitū ly potest phisice vt precise dicat potētiā in ordine ad tēporis differentiā quā imporat.

Primit ar-
gumentum.

Contra hanc conclusionē primo sic arguitur: quicquid nō implicat contradictionē: deus potest facere: Adā nō fuisse est huiusmodi. ergo deus Adā nō fuisse pōt facere: pbatur minor: nā alias eſſet concedendū aliquid p; solam alicuius rei positionem nunc implicare contradictionem.

Solutio.

Cad hoc respōdetur negando minorem ⁊ concedo id quod infertur. ⁊ si peteres vt ex illa deduceretur contradictione ad hoc respōdetur q; nō oportet ex quo cūq; impossibili implicanti scire deducere contradictionem.

Secundū ar-
gumentum.

Contra hanc conclusionē secundū sic arguitur: deus potest velle Adā non fuisse: ergo deus potest facere Adā nō fuisse. cōsequēta probat: nam ex de inesse antecedentis sequit̄ de inesse cōsequētis: per illud scholē theologorum volitas beneplaciti absolute semp adimpletur. nunc pbatur antecedens: nā alias sequeretur q; Adā pterito necessitatē dei voluntatem: vt vellet Adā fuisse: postq; in primo esse eiusdem deus voluit Adā non fuisse.

Solutio.

Cad hoc respondetur: negando q; pterito Ade necessitatē dei voluntate. quia hic seruādus est certus limes ⁊ certa loquēdi norma. cum hoc in dico q; quēadmodū posita Ade pteritione ista propositio est necessaria adā fuit: ita ⁊ ista est necessaria deus vult adam fuisse.

Tertii arg.

Contra hanc conclusionē tertii sic arguitur: nullum maius incōueniens sequit̄ ex pteritori⁹ contingētia: q; ex contingētia futuorum (circuſib⁹ autem auctoritates sacre scripture vel doctoris si q; sunt necessitatē pteritori⁹ fauentes) sed secundū nullus negat: ergo ppteritū est concedendum.

Cad hoc respondetur negando matorem: imo maior necessitas est in pteritis q; in futuris: atq; hinc nobis apparet facillim⁹ modus quo possit fieri antichristi nō foce: nō in est imaginabilis q; possit fieri adā nō fuisse: quod fit quendā sine ratione ppteritū increpasse: dicentē ipsum nō loquuti fuisse cōsequēter negando pteritorū contingētia. futuorum tamē contingētiam cōcedendo. nunc ad argumētū pro parte affirmatiua q; sibi⁹ restat respondere: ad q; ex diffinitionib⁹ propositiōis determinate vere ⁊ de terminata false facilis patet solutio:

Corollaris.

Textus.

Mis affirmatio pfecto: aut ex nomine et verbo: aut ex infinito nomine verboq; constat. absq; namq; verbo nulla est affirmatio sane neq; illa negatio.

Questiologica.

Trūm propositio mētalis ex partibus diuersari rationē cōſter. pro parte negatiua huins q; stionis sic arguo: nulli negāda est aliqua perfectio: nisi conſter talem illi nature nō conuenire. Sed intellectum simplici notitia cognoscere est pſe etio ⁊ cum non conſter hoc intellectui nō conuenire: vt in pccellū q; stionis patebit: ergo intellect⁹ simplici notitia propositiōniter intelliget. et p consequens pars negatiua vera. maior est Aristotelis secundo de generatiōe dicitis: natura dignificāda est secundū melius nīl cōſter oppositū. p; rō parte vero affirma tiva est pars nostri textus posta.

In enq; dationē huius questionis tres fors inabo articulos in quorū primo titulus questionis aperietur. Secundus ad questionē secundū oppi nionum varietatē respōdebit. In tertio vero argūmēta in questionem facta diluentur.

Primus articulus.

CNotandum est primo: pro intelligentia tituli questionis q; propositio mētalis partitur in ultimā ⁊ nō ultimā. Propositio mētalis ultima multiplex ta est. propositio vere vel false naturaliter p; p; signiſcans. non ultimā vero est propositio mētalis signiſcans vere vel false ad placitū. mentalis ultimata diuiditur in apprehēsiū ⁊ indicatiū. ultimata apprehēsiū eo modo diffinitur quo ⁊ mētalis ultimata. Indicatiū autē est qua mediātē intellectus assentiendo vel dissentiendo cognoscit vere vel false: quo fit omnē indicatiū esse apprehēsiū. Indicatiū adhuc diuiditur in assensum ⁊ dissensum. De isto termino diffinitionib⁹ in posteriorib⁹ diceb. Motū dum est secundū: q; questionē p̄cile est de mētali crea-

Multiplex
acceptio p;
ſcans. non ultimā vero est propositio mētalis signiſcans vere vel false ad placitū. mentalis ultimata di ualitatis.

Corollaris.
alia diuīſio.

Quæstio quarta.

ta: nam de increata fide decreta est esse simplicissimam: in genere rei: nec etiam est quæstio an creata sit composita ex partibus eiusdem rationis: nā hoc ferme oēs ingenue facit, verum est quæstio an sit composta ex partibus diversarū rationis, i.e. ex partibus quatuor una sit subiectum & alia p̄dicatum & alia copula: aut alia predicatum & copula proprie tenentes verbum adiectuum incomplexum.

Secundus articulus.

Cluxta istam quæstionem reperio varias Gregorii opiniones: Gregorii opinio (quā ipse ponit tertio articulo p̄m quæstionis p̄logi) stat in his p̄positionib⁹.

CPrima p̄positio: p̄positioni vocali vel scripte ex partib⁹ diversarū rationis cōposita: correspōdet p̄positio mentalis nō vltimata etiā ex partib⁹ diversarū rationis cōposita: ista p̄positio sic p̄batur: non est negandū: quin intellectus formatis cōcepti non vltimatis istos terminos homo: sīc possit formare cōceptum nō vltimatum huius termini est q̄ factio isti tres cōceptus: sunt p̄positio mentalis nō vltimata: aut nulla est p̄positio mentalis nō vltimata correspondens isti propositioni vocali: homo est animal: & est composta ex partibus diversarum rationis: ergo p̄positio vera.

CSecunda p̄positio: propositioni vocali vel scripte ex partibus diversarum rationis cōposita: etiā correspōdet mentalis nō vltimata simplex: nā cōceptus horum trisi terminorum homo: est: sīc: collectius: est mentalis nō vltimata simplex: huic p̄positioni vocali vel scripte: hō est animal: cōrespondēs.

CTertia: p̄positiōi vocali vel scripte nō cōposite ex ḡibus diversarū rationis nō potest correspōdere mentalis nō vltimata ex ḡibus diversarū rationis cōposita: ista p̄positio non eger p̄batione. Si dicas tres cōceptus trisi tertiarū hui⁹ littere. a. sunt mentalis nō vltimata: composta ex ḡibus diversarum rationis. Iy. a. cōrespondens: ergo p̄positio falsa. Ad hoc responderet q̄ illi conceptus nō sunt p̄positio composta ex partib⁹ diversarum rationum ad sensum expostum in p̄mo articulo.

CQuarta: quæcumq̄ p̄positio mentalis vltimata est simplex qualitas. Ista p̄positio p̄sum debitur rationib⁹ que fieri contra opinionē cōmunicat: verū vi ostendatur illius opinonis p̄babilitas: contra eam aliquibus rationibus arguam.

Primū ar-
gumentum.
Coreclaristi.

Primo sic arguitur Gregorius loco tam notato: cum dixerat q̄ gen⁹ ensitrationis mentalis est duplex: vltimatarū, s. & nō vltimatarū, genus autē mentalis vltimatarū adhuc ē duplex: assensu evidētis: & assensu invidētis: quo fit omnē mentalē vltimata esse assensum. mouet nostrā quæstionē ad quam respōdens inquit talis ensiatio mentalis cuiuscīq̄ generis mentalis sit: non est taliter cōposita: in q̄ dicto Gregorius sentire videtur: nullā mentalē esse compositionem, et per cōsequens p̄ma p̄positio ad eius mentem non est posita.

CHoc argumento quidam vīctus asserit in suo ph̄erimenis iurta mentem Gregorii: quācīq̄ mentalē esse simplicem: vellē tamē vt p̄bationi prime p̄positioni apparetur iste satisfacret, qua propter dico: q̄ dicti Gregorii est hoc modo intelligendis: ensiatio mentalis: cuiuscīq̄ generis vltima

tarum sit nō est cōposita, nec huic sententie Gregorii littera refragatur.

Secundo: conceptus non vltimatus non Secundū ar-
gumentum.
significat id quod p̄ obiectū significatur ergo nulla datur p̄positio mentalis nō vltimata: antecedēs p̄batur: conceptus reflexus notitie hominū nō facit me conceptum hominū p̄ducere: ergo non significat hoēs. **P**reterea cōcep⁹ imaginis cēsaris cēsarem non significat: ergo nec cōceptus nō vltimatus id quod p̄ obiectū significatur: antecedēs p̄batur nā talis cōceptus nisi norim illam esse imaginē cēsaris: in conceptum cēsaris non inducit.

CIn hoc arguemento inquiritur: vtrū cōsiderat p̄ obiectū significat: significat ad quod nō ad distī multi diversimode respōdēt: quidā asserunt q̄ con culta, cōceptus significat quod p̄ obiectū significatur: i. q̄ modō p̄ obiectū significatur, quo fit notitā imaginis cēsaris cēsarem representare ad placitū. **S**iteneat simile s. Corolaris le suum simile in lineaōe ad placitū representare.

Secundo sequit q̄ datur p̄positio mentalis vltimata ex nō vltimatis conceptibus cōposita: vt patet de propositione cōposita ex notitīs reflexis notitie hominū & notitie animalium & tactus de ly est. **T**ertio sequitur: eandē p̄positiōnē esse vltimata & non vltimata: vt patet de cōceptu: qui de materiali hos tres terminos significaret collective: hō est sīc: & cognoscet illos significare hēminū esse animal. **I**lli modū dicēdī destruit argumentū facili de conceptu reflexo absoluto: ideo ē dimitto. **A**lij opinantur conceptum nō significare id quod p̄ obiectū significat: Secundū opīnīō contra quæ foriter militat argumentū de cōceptu rememoratio huius vocis hō audite: qui incognitio nō me inducit: ergo talis conceptus p̄ obiectū significat. Ideo meo iudicio tenendū est: conceptus directus significare qđ p̄ obiectū significatur: secus alij est de cōceptu reflexo ab soluto, forte dices: cōceptus directus huius vocis homo significat hoēs: quia suum obiectū hoēs significat: ergo & conceptus reflexus notitie hominū homines significabit. **A**Ad hoc respōdetur: negando illam causā. Sed quia ille conceptus incognitio nō hominū inducit qualiter requiritur.

Tertio sic arguitur: datur p̄positio mentalis vltimata cōposita ex partib⁹ diversarū rēnum: & vltima p̄positio est falsa: p̄batur antecedens: existētibus in meo intellectu conceptibus hominū & animalium: ergo possum formare actum de ly est. q̄ tres sunt mentalis vltimata cōposita ergo intenſi. **P**reterea dabis sunt conceptus: quorū unus de materiali significaret illi termini homo: cognoscendo q̄ ille homines significet: alter vero significaret illi termini animal cognoscendo q̄ significet animalia: ergo dabilis est unus cōceptus qui de materiali significaret istum terminum, est. cognoscendo q̄ ille unus significet.

CAd argumenta quidam responderet q̄ p̄ aduentum conceptus animalium cōceptus hominū existens corrup̄t: & p̄duceat cōceptus simplex conceptus hominū & animalium cōmpter & virtualiter cōtinens. **C**ōtra quæstionē arguo: nulla est oppositio inter notitiam hominū & animalis: ergo p̄ aduentum notitiae animalis notitia hominū nō corrip̄t. **P**reterea: qua ratione illa notitia notitias hominū & animalis cōtinet virtualiter: cōtineret oēs p̄teritis: nā

Responso
cuīdam.

Impugna-
tio.

De futurorum contingentia.

Fo. xxiij.

Alia impugnatio.	quæadmodum p aduētū notitie animalis notitia homini est corrupta, ita p aduētū notitia homini alia corriperebatur. Preterea sequeret q mentalis virtutata a notitiis extremonum non causareb: postq ille nō essent simul: quod est contra positione quā defensant, aliter igitur respondendū est: negādo q habitis illis conceptibus cathegoreumaticis in intellectu: possit formari actus de ly. est, immo intellectus ei illis notitiis simpliciter notitia ppositionis representantem q ille notitie representat pducit, cōtra quā solutionem sic arguo: nulla assignabitur ratio quaere intellectū cōceptus cathegoreumaticos possit producere t nō sīcathegoreumaticos: ergo aut virtus aut nevirtus. Preterea act⁹ de ly. t. complexius aut de ly. vel. datur in intellectu: ergo t actus de ly. est. antecedēs patet: nam ex illius admissione nihil reprobūgans positioni cōcedetur. Preterea sequitur q ly. est. nulli conceptui subordinare, quod est contra Aristotelē: sequela manifesta est ex solūōe: ad prīmū horū r̄sidetur q non est par ratio de cōceptu cathegoreumatico t sīcathegoreumatico: nam expōsitione secundi multa inconvenientia sequuntur: vt patet in inferius q non sequuntur expōsitionē p̄imū. ad secundū quidā dicunt q reperitur actus sīcathegoreumatici in mēte: non tamē illi qui constitutū ppositionum dicuntur: vt actus verbales t note hypotetice, contra quos sic arguitur: sequeretur q et actus de ly. est. in mēte rep̄iretur: nā quādō est pars huius cōplexi homo est sīal minime ppositionem constituit. Preterea non daretur ratio quare poti⁹ ly plato esset terminus inferens in hoc conditionato sortes si est plato q̄ ly. sortes: t hoc est vñū ex his q̄ infert Gregorius cōtra positionē cōmūnē: ut q̄ diceret q nullus in mēte reperit: quo fit nulli terminū cōplexum complectione distanti esse compositum ex partibus diuersarum rationum. de complexis autem cōplexione indistanti licet oppinari aut composti sint an non. Ad tertium dicit Hieronym⁹ Mardo q act⁹ de ly. est hui⁹ homo est animal propositioni hominem esse animal significanti subordi natur: que simplier notitia est a notitiis extremonis dependens: utrum autem dep̄edat ab eis tanq ab obiectis (vt explanans mētem istius in tertia questione dixi) an non ex littera huius non cōstat: quod uis istorum est probabile, aliter videtur mihi respondendum concedēdo sequelam t ad Aristotelem dico q ipse nō voluit innuere in illo dicto q̄ voces sub ordinabantur conceptibus: sed q̄ voces significant mediatis conceptibus: unde ly est mediata propositione mentali suum significare aliqualiter inclinenter significat: et similiter de vnoquoq sīcathegoreumate dicitur: ex quo sequitur propositionem aliquam ultimā representare t nō mediante aliqua propositione ultimata significanti qualiter ppositionaliter vocalis representat vt ista altra sunt paria: casu q̄ sortes habuissent notitiā extremonum t nunq̄ habuissent mētalem significantem adequate vel inadequate astra esse paria. Secundo sequitur dāri propositionē significantē mediante aliqua ultimata et nulli posse subordinari: vt patet de ista sortes est t nō est. ex istis enim patet solutio ad secundū: per hoc q̄ non est dabilis conceptus non ultimatus significans de materiali istum terminum est cognitans q̄ vñitiae significet.	sis productiūs mētalis ultimā: aut ad productionem illius sufficit intellectus: t hoc non nā nō est boni phisi assere potentiam cognitionis in quantum talem se solam producere: aut sufficit intellectus est notitiā extremonum: t hoc non nam tunc quelibet ppositio esset p se nota: aut sufficit intellect⁹ cum notitiā extremonum t imperio voluntatis t hoc nō vt patet per rationes que contra Ochan fūnt circa productionē fidei: t non videtur que alia sufficit ergo nulla datur mētalis ultimata.
Alia solutio	¶ Ad istud argumentū respondeo q̄ non Solutio: nunq̄ ad formationem propositionis mentalis ultimā: sufficiunt notitiā extremonum cum aliquo motu extrinseco: puta q̄ quis proferat coram me propositionē illi similem: aut cum imperio voluntatis vt patet de propositione per se nota: non nisiq vero vñra ad hoc medium aliquod quasi vñum requiritur: vt quod intellectus de ista quantitas distinguatur arc quantas sed lcc⁹ formē videntur q̄ ad formationē istius mētalis quodlibet mentalē ēst vel non ēst: (dato q̄ illa ēset prima ppositio in ultimā: intellectu formata) nō sufficit notitiā extremonum cum motu extrinseco: aut cum imperio voluntatis, de primo notum ēst: de secundo probatur: nam non videtur q̄ voluntas imperet intellectui formare propositionē: cuius similem nunq̄ formauit. Ad hoc dico q̄ non sufficit in tali casu notitiā extremonum cum imperio voluntatis. Sed achiue requiriſt aliquid aliae notitiē cathegoreumaticē inducētēs intellectū in formationē talis propositionis: t meo iudicio similiter esset dicēdum secundū seculūm oppinionem cōmūnē de formationē p̄imi actus sīcathegoreumatici. neq̄ enim in cōuenienti notitiās cathegoreumaticas in actum sīcathegoreumatici intellectū in duce: vt patet cum rememorāmū significare aliqualiter alicuius actus. ¶ Contra solutionē argumenti sic arguitur qua ratione notitiā extremonum requiruntur ad formationē mētalis ultimā: ea ratione requiruntur actus vñitius: ergo aut quodlibet aut nullum antecedēs probatur: ratio quare conce ptiūs hominū t animalium ad formationē huius homo est animal requiruntur est: nam aliter nō potius hominem esse animal enunciaret q̄ hominem esse asinum. Sed par ratione requireret actus vñtiūs de ly est: nam aliter illa non potius significaret presentiāliter q̄ preteritiā. Secundū scit se habēt notitiā extremonum respectu cathegorice ita cathegorice respectu hypotetice. Sed ad formationē hypotetice non requiruntur formatio cathegoriarum ergo nec ad formationē cathegorice for matio extremonum: minor probatur staret assenti re oposito p̄imi principiū: vt patet de formatione huius conditionalis si sortes est t non est sortes est t non est. Preterea certum est q̄ stat assentire hypothesis nulli parti assentiēdo: ergo ad formationē hypotetice formatio parti nō requiruntur. ¶ Primum istorum argumentorum non est facile euadere: vt patet ex eius processu. ¶ Ad secundū autē respondetur q̄ non est simile de notitiis extremonis q̄tum ad hoc t de cathegoricis causa est quia que cūq̄ ppositio mentalis ultimata in ita mentem istius est assensus: quo fit non oportere propositionem ultimā assensum esse eius quod formaliter representat: vt sui significati inadequatis esset sui significati adequatis t in hoc p̄edelis inter Gregorium t Ochan circa quītum assensum: Quidā	
Impugna- tio solutiōis	Solutio se- cundi.	
Alia impu- gnatio.	Corelaris⁹.	
Responsio.	Corelaris⁹.	
Modus re- spondēdi ad secundū.	Corelaris⁹.	
Prīmū ar- gumentum contra istū modum di- cendi. Scđm arg.	Prīmū ar- gumentum contra solut.	
Solutio ve- tior corela.	Corelaris⁹.	
Solutio ter- ti⁹.	Corelaris⁹.	
Alia solutio	Corelaris⁹.	
Corelaris⁹.	Corelaris⁹.	
Secundū corelaris⁹.	Corelaris⁹.	
Quartū argumentū	Corelaris⁹.	

Quarta questio.

- Sernasius.** aliter responderet huic argumento: ut patet ex his que in suis posterioribus notat dices: quod propositiones hypotheticæ sunt induplici differentia: quedam sunt ad quarum veritates veritas partium requiriatur: quedam sunt ad quarum veritates non requiriatur veritas partium: quo notato affirmat quod ad formationem hypotheticarum primi generis requiritur formatione partium: non autem ad formationem hypotheticarum secundi generis. Cetera isti modis opinam discit arguit: impernit est ad veritatem hypotheticæ veritates partis requiri: huic quod est ad formationem hypotheticæ formatione partis requiri: nam stat quod existimat idem ad veritatem rationalis et conditionalis requiri: et assentitur huic homo est asinus: ergo homo est asinus nulli parti assentendo. Preterea stat quempiam assentire alicui copulatiue per aliquem discursum de non meminerit alicuius partis quia non oportet assensum copulatiue per argumentum a partibus copulatiue ad totam causari. Preterea sequeretur quod ad habendum assensum alicuius rationalis eiusdem consequentiæ assensus requiretur: falsitas consequentiæ patet: nam assensus consequentiæ ab assensu antecedenti: et ab assensu rationali (qui assensus bonitatis consequentie est) proceditur. Ad istud argumentum responderet predictus: quod assentire bonitati consequentiæ illius rationalis: non est rationalem formare aut assentire illi: sed conditionalē et antecedēti et consequēti eiusdem rationalis formare. hoc esse Chimere somnum sic ostendere conor: primo experimento satis notum est quod stat quempiam assentiri bonitati consequentiæ rationalis quando conditionalis note non meminerit. Preterea sequeretur quod eodem assensu assentire bonitati consequentiæ non sinonimari. Preterea inquirerem libenter ab isto quid est assentire bonitati consequentiæ illius conditionalis postquam ut habeatur ex communī doctrina non est idem: dicere assentire conditionali: et assentire bonitati consequentiæ conditionalis. Preterea obiectum illius conditionalis non significatur per rationalem: ergo minime illa conditionalis: assensus bonitatis consequentiæ rationalis dicitur. Ultimo sequeretur quod staret assentire antecedēti et bonitati consequēti et non consequentiæ: sequela patet: nam staret assentire illi conditionali et non consequentiæ: si non noverit illam esse consequentiā: propterea salua meliori sententia initiori vnde iste nauigasset si affirmasset assentiri bonitati consequentiæ esse assentire huic propositioni hec consequentiā est bona: et iste assensus cum assensu antecedēti non stat sine assensu consequentiæ respectu illius cui hec consequentiā significat ultimata: et si direris sequitur quod nunquam quis assentire bonitati consequentiæ quin se reflecere supra illam: cōcedo ilatum nec reputo inconveniens.
- Aliud inco-
ueniens.** Aliud inco-
ueniens.
- Solutio ve-
tior.** Solutio vetior.
- Quint. arg.** Quint. arg.
- Allia obiec-
tio.** Allia obiec-
tio.
- Ad primum istorum est communis res.** Solutio.
 sponsio negare sequelam: et ad probationē responderetur: quod solum ex ea colligitur: et per hoc quod inveniuntur cognoscere sortem intellēti notitia cognoscere platonē. Sed ista solutio non evanescat difficultatem: nam non est dubium quin additum propositioni mentali preexistens fore et platonē significat: quo dato habetur propositi. Preterea videtur quod vit possumus illatum subterfugere: nisi diccas illam mentem non significare platonē quod ego non credo. Posset hic dubitari vitrum quod admodum a notitia extremorum ultimata dependet infieri: etiam ab eisdem dependeat in conseruari: ad quod facilis est responsio dicendo: quod ultimata depēdet naturaliter a notitia extremonum in conseruari: inesse rei: et inesse vitalis immutatio: super naturaliter autem nec inesse rei: nec inesse vitalis immutacionis. Sic volo ostendere huius responsi oppositum: argumento aliquantum difficiili. propositione mentalis ultimata non depēdet a notitia extremonum infieri: ergo nec in conseruari: sequela probatur: nam dato eius opposito sequeretur dari causam sufficienter productiū alicuius effectus non impeditam sine suo effectu: sequela probatur: sit in intellectu sortis ista ultimata homo est animal intensa ut unum: et conceptus hominis sit in duo: etiam conceptus animalis sit in duo: qui in hora preterita huic instanti terminata latitudine conatus a non gradu usque ad duo uniformiter acquisita sit productus: volo quod iste conatus per horam futuram usque ad non gradum uniformiter remittatur: tunc sic aut equē velociter sicut remittitur conatus animalium remittitur illa mentalis: aut equē proportionabiliter non est dicendum primum: nam ex illo habetur assumptum: neque secundum: non in instanti medio hora future gratia exempli mentalia ultimata desperdidit proportionē duplam: sed in eodem instanti maiorem et duplam desperdidit conceptus animalium: ergo non equē proportionabiliter probatur minor per acquisitionem latitudinis conceptus ab uno usque ad duo: plusque medietas conceptus animalium est acquisitionis ergo per deperditionē latitudinis conatus a duobus usque ad unum plusque medietas est desperata. antecedēti probatur per regulam de motu locali penes effectum: omnis potentia uniformiter dissimiliter mota a non gradu ad certum gradum: in triplo maius spatium pergit in medietate temporis in qua mouetur velutius: et in medietate in qua mouetur tardius. Ad istud argumentum quidam respondens negaret istam consequentiam: per acquisitionem latitudinis conatus ab uno usque ad duo plus quam medietas est acquisitionis: ergo per deperditionem latitudinis conatus a duobus usque ad unum plusque medietas est desperata: tamen ut exactus mens huius intelligat iuxta eius doctrinam pono duas propositiones.
- Prima:** mediante latitudine conatus unius forma dissimiliter conatus adquiritur. posilio.
- Ista** propositione ex regula iam applicata patet: preterea mediante conatus uniformi conceptus uniformiter adquiritur: ergo mediante dissimilari conceptus dissimiliter adquiretur: et aduertit ad unius quod iste presupponit (ut cum melius intelligas). scilicet conatus uniformis successus et non in instanti sui esse cum producit.
- Secunda:** mediante latitudine conatus unius.

De futuorum contingentia.

fol. xiiij.

- Prima propositio:** conceptus non ideo est terminus complexus: quia equivalet in significando scripturis aut vocibus diversarum rationum; **Ista propositio probatur**: si alias enim conceptus ad placitum esset terminus complexus et non naturaliter nam ad placitum est istam metalem: homo est animal: istis vocibus homo animal equivalere aut ly. a.s. synonome significet.
- Secunda propositio:** conceptus ideo dicitur terminus complexus: quia notitia diversarum rationum equivalet in significando: et iste notitia termini complexi dicuntur partes non formaliter sed secundum significationem: quemadmodum dicimus terminos singulares esse ptes totius in quantitate.
- Cōtra istam propositionem sic arguo:** si mentalis ultimata notitia diversarum rationum equivalet: aut hoc est copulatum aut copulatum non secundum: nam tunc propositione non propositioni equivalet insinuando. Si primum aut ille notitia constituant propositionem auctio. Si secundum: sequitur etiam quod propositione non propositioni equivalet: si primum tota Gregorij positio ruit. Ad istud argumentum faciliter iste responderet dicensque ultimata notitia diversarum rationis equivalet copulatum et concedo quod propositione non propositioni equivalet in significando ad istum sensum et non propositione pars secundum significationem est propositionis: si autem hoc est abuti vocabulo ad summum de nomine erit contentio.
- Sed adhuc contra eandem sic arguitur:** Aliud arg. sequeretur quod ista metala: sortes est sortes non esset terminus complexus sequela patet: nam notitia diversarum rationum non equivalet in significando aut metalem compositionem fateberis. Gregorius dicit: quod tanto metalem est terminus complexus: quia equivalet in significando propositioni vocali vel scripte ex pluribus vocibus vel scripturis compoterat quia compositionem aut divisionem in entibus significat ad modum loquendi commentatoris: huius dicti Gregorij prima pars potest habere sensum: secunda autem pars videtur falsa: nam non videatur quam compositionem in entibus ista propositione deus est significet aut ista chimera est: aut hoc complexum homo albus. His opinionibus explosis: pro solutio. dubi duas ponem propositio.
- Prima propositio:** cōceptus a posteriori ideo dicitur terminus complexus: quia equivalet in significando termino vocali vel scripto ex partibus diversarum rationum composto (et aduertere quod equivalet dicit aptitudinem quemadmodum et verba in alijs diffinitionibus quid nominis) et terminus vocalis vel scriptus complexus ut Gregorio consernit: sic disimitur. Terminus cuius partes coniunguntur per aliquod coniungibile: aut habens se sicut determinatio et determinabile: aut tali equivalens.
- Secunda propositio:** conceptus a priori ideo est terminus complexus: quia significat aliquatenus qualiter non significatur per cōceptum quem ut notitiam presupponit. a. vero presupponere. b. tamquam notitiam nihil aliud est quod a. non significare. c. obiectum nisi b. illud significaret. Hoc dices cōtra hoc sequitur quod notitia hominum esset terminus complexus nam aliquatenus sortem significat (puta coniungenter) qualiter non significatur per notitiam sortis: quam ut notitiam presupponit. Ad hoc dices: quod re-
- Primi argumentum cōtra opinionem de Aliliaco.**
- Aliud arg.**
- Solutio au- toris.**
- Sextum ar- gumentum.**
- Solutio io- annis dular.**
- Impugna- tio Gregorij dicti.**
- Alia impu- gnatio.**
- Petrus Al- di Petri Aliacensis his propositibus continetur, Aliacensis.**

Quinta questio.

Solutio. quiritur quod significet aliqualiter qualiter non significatur per notitiam quam ut notitiam presupponit et illud aliqualiter teneat se ex parte obiecti et non ex parte cognitionis, quod non est in presentiarum.

Ultima ar. **C**ultimo sic arguitur: sequeretur quod nullus esset sillogismus in mente: nam ut constat ex doctrina Aristotelis in libris priorum. Sillogismus constat ex tribus terminis et duabus propositionibus. prieterea nulla esset in mente conuersio: nulla predicatione identica aut disparata: omnia ista patent ex lorum terminorum definitionibus.

Solutio. **C**ad primum istorum respondetur negando sequelam: et ad probationem dic: quod Aristoteles loquebatur de sillogismo vocali aut scripto: aut quod ad esse sillogismi sufficit virtualiter componi ex tribus terminis et duabus propositionibus: quod non negamus in sillogismo mentali, et per hoc patet quid dicendum sit ad alia et ad multa illis similius.

Opinio co-
muni. **C** Propositionis communis enodatione: pono alias propositiones. Prima propositio opinio communis et opinio Gregorii non discrepat circa compositionem mentalium non ultimatarum.

Secunda pro-
positio. **C** Secunda propositio: omnis propositione mentalis iudicativa est simplex qualitas: nam si esset composita cum apprehensiva eidem correspondet etiam ex consimilibus conceptribus esset composta: sequitur quod utraque iudicativa aut nulla. Prieterea si esset composta: esset composta ex iudicis et sic iudicium haberetur de incompleto quod non est concedendum.

Conclaristi. **C** Quo fit istum modum arguendi vale re omnis propositione mentalis ultimata est assensus: ergo omnis propositione mentalis ultimata est simplex qualitas, diverso tamen non valet: nam ista copulativa: omnis mentalis ultimata est simpliciter qualitas: et non omnis propositione mentalis ultimata est assensus: apud multos censetur probabilis.

Tertia. **C** Tertia propositio: omnis mentalis ultimata apprehensiva tantum est composita ex plurimis diversarum rationibus. Ista propositio ex impugnatione precedenter opinionis est clara.

Prima ar-
gumentum
contra opinio-
ne communem.
A Contra hanc ultimam propositionem primo sic arguitur: conceptus reflexus istius mentalis apprehensivae hoc est ait quod de materiali significaret illos tres conceptus collective cognitando quod illi significet hominem esse ait: est simplex qualitas et non est ultimata apprehensiva: quod perclusio falsa: totum discursus cuius maior et minor est non. Prieterea secundum in illos quod tenet verbum ad sectus in complexus: dabilis est unde conceptus simplex cur rentia et imitativa significatio: quod sibi modo dabilis est unius conceptus significatio, propositionaliter apprehensio: consequentia patet: nam eadem est utrobius ratio.

Solutio. **C** Ad primum istorum respondetur negando taliter conceptus esse dabile: nec est pars ratio de conceptu reflexo cognitatio notitia homini et de illo: nam ex secundo multa sequuntur absurdia ut ex his quod Gregorio obiectio datur est notis: et per hoc habes responsum ad secundum.

Secundum
argumentum
C Secundum sic arguitur: sequitur ista mentale ultimata apprehensiva sit: fuit albus esse verum et falsum: sequitur probatio: nam non est quod illa sit falsa casu quod sit: nisi probatio sit albus quod sit haec probatio illi mentali subordinata: ista probatio albus fuit sit: et ista est haec: quod et illa: maxima probatio: isti tres minimi subordinata illi probatio: et isti sunt ista probatio: quod ista probatio subordinata illi probatio: maxima probatio: et isti sunt.

tur: illi tres minimi subordinata illis tribus conceptibus: et illi tres conceptus sunt illa probatio: et isti tres minimi illi probeni subordinata et sic habet probositi. Prieterea sequitur quod certi due probones synonime ultimata: quod si una est haec relata falsa: ut patet de istis so: fuit albus: et albus fuit sit: quod synonime evidenter: nam quilibet per unum est synonima cuius alius per alterum: hoc idem poterit etiam probari in istis: sores albus fuit: sores fuit album.

C Ad primum istorum respondetur negando se quelam: et negando quod illo casu illa probatio sit haec: et ad eius probationem rufatur: quod ex illis promissis non bene percludit: nam non concludit maior extremitas de minori: bene in ista concludetur: ista probatio est alius qui subordinata illi probatio: et hoc patet solutio ad probationem maiorem. Ad secundum rufatur: negando ista sequentia quilibet per unum est synonima cuius alius per alterum: quod probones sunt synonima haec probones: nam diversitas acceptiōis estimatur: aut estimatur diversus sit tollit probatio: synonimiitate: hoc aut insufficio quicquid alibi dixerim.

C Tertio sic arguitur: non minoris virtutis tertius argumentum est itellecerum productio suorum actuum quod voluntas: sed voluntas unico simplici actu vult: probonat: quod itellecerum simplici notitia probonat apphēsione cognoscit: maxima probatio: non dato eius oportet dare actum voluntatis: quod nec est voluntas nec notitia: ille (iunctus) cuiuslibet est consideretur.

C Ad istud argumentum faciliter responderetur **Responsio** Roberti Olchot: non tenet voluntates et notitiae orationes eae optimi modi: verum quod opinio ista a coi schola est explosa. Alii rufando procedendo illatius: quod itellecerum simplici notitia apphēdit probonat: sed hoc non mediante apphēsionem: sed mediante iudicativa: habet scilicet non assensus respectu itellecerum: quemadmodum voluntio respectu voluntatis: si autem vellis assertare voluntem eam postposita ex plurimis diversarum rationibus: et dari actus voluntatis in voluntate quemadmodum in intellectu non esset magnum inconveniens.

C Quarto sic arguitur: si mentalis ultimata est composta dare actum de ly extra probone quod est extra Aristotelis: si ly est puri dixeris nihil est te secunda probatio: nam actus de ly est productio habitus quemadmodum et notitia categoriacum et cui habet: et itellecerum solo sufficiat ad excessum in actu: sequitur probatio.

C Ad hoc argumentum respondet: negando se quod: et ad probationem admissum habitum productio ab actu de ly erit: quod talis habitus non exhibet in actu sine notitia extremitate: siue iste notitia sint productio ab extremis habitibus siue quovis alio modo.

C Quinto sic arguitur: iudicium non est probatio: quod secunda probatio falsa: autem probatio: iudicium captus significativa non potest esse probatio: non est probatio: autem probatio: maxima est copulativa composta ex duobus assensibus et ex actu de ly: et sed hoc non nam iste dare probatio mentalis ultimata nec apphēsio nec iudicativa. Prieterea iudicium non est tunc coplerum: quod nec probatio: autem probatio: maxima est tunc ultimata: sumenda est ex sequitur prout aut ex prout diversitate: si secundum habetur iudicium: si primi oes minimi cognitatio et haec adiectio certi minimi applexi: quod equaliter significando suis definitionibus quod non.

C In primo argumento inquiritur utrum iudicium sit probatio: Ad quod quod est eodem argumento non tenentes iudicativam ea apphēsionem assertum per negationem: et si diccas iudicium significare vel falso: quod est probatio: isti negat consequitur adducentes sile de voluntate quod est vult hinc.

Alia obiec-

Solutio ob-

Responso

Olchot.

Alia solutio

Quint. arg.

Alia obiec-

ctio ad idem.

Solutio q-

dam ad gu.

De propositione mentali.

Fo. xxxij.

Georgius. cē aīal. **Georgij** nō in s. posterior p̄ tenet etiā p̄tē ne-
gatiā: q̄ opinā nullū iudicisi cē notiā app̄hēsiā.

Impugna- Cōtra quē p̄baſ aīs illi⁹ causalē esse falso. **Primo**

Georgij. darec̄ notiā nec aliqd nec aliq̄ nec aliquiter rep̄sen-
tās. preterea aut darec̄ notiā sine obiecto: aut notiā

Opinio cō- suū obiectū nō rep̄senātā: si velis cēdere p̄m s. t̄ ad scđm dicere q̄ iudicatiā non significat suū obie-
ctū: nōlē ēpli⁹ p̄ ipugnatōe hui⁹ opinōis.

Opinio cōis tenet p̄tē affirmatiā: et ad argumētū r̄ndet: q̄

t̄ si iudicisi nō possit cē ps. pp̄nōis formalis scđm se-
p̄t̄ in cē scđm suā synonymā: hoc ē scđm app̄hēsiā

ei correspōdētē: nec obstat motiū **Georgij**: si p̄fīc
darec̄ notiā signis iudicatiā t̄ app̄hēsiā: nā hoc

Solutio. ij. nō incōuenit quēadmodi cādē notiā cōtēr t̄ abso-
lute significare. Ad scđm r̄ndet: q̄ p̄plexio iūdiciis

sumēda ē ex significatiōe: in app̄hēsiis nō ex diuer-
sitate partium: vt argumentum suaderet.

Sextum ar- **C** Sexto cōtra eandē pp̄nōem sic arguit:

gumentum. dissensus hui⁹ hō ē aīal nō ē pp̄o: g: p̄baſ aīs si sig-
nificaret pp̄nōali⁹: aut significaret hoīem cē aīal t̄
hoc nō nāsc̄t in iudicādo null⁹ deciperet: aut signifi-
caret nullū hoīem cē aīal: t̄ hoc eēt cēdere iū opinio-

nē Gregorij. dicētis dissētēre hui⁹ pp̄nōi. a. cē assen-
tire sue opposite.

Solutio ad **T**Hoc argumento suasus: semp̄ mihi pla-
mētē **Gregorij.** cūtīmāgīnātō **Gregorij** p̄t̄ ad istā p̄tēnā si stem⁹

in vi vocabuli dissētēre nil aliud cē q̄ opositū sc̄ritē: ex q̄ seq̄ om̄e iudicādo cē dissensu: scđm sequit: q̄ iudi-
cisi dī assēsus dī notiātōe intrīseca: dicēt aut dissēsus

Primi co- de notiātōe extrīseca. Tertio seq̄ q̄ nimīs deuīāt a

corolarium. **G**regorij: dicētis: q̄ dissēsus hui⁹ hō ē aīal hoīez cē
aīal significat q̄ assēsus ē sue p̄dīcōrie. **Primo** q̄r
iiij. corolaris iij. **G**regorij inq̄t assēsus dissensus eiusdē pp̄nōis eē

Solutio cō- enīciātōe oppositas: etiā **Gregorij** aīt dissensisūt
significati cē assēsus. **O**pīnōi cōis r̄ndet ad argu-
mentū q̄ dissensus hui⁹ hō ē aīal significat hoīem

mētē. cē aīal: t̄ q̄ nō incōuenit p̄ iūdīcī significātōe
homē ētē aīal quēmīam decipi: q̄i tale iūdīcī
deacceptatiūt ētē. **I**maginat em̄ opinio cōmūniātōe in

Euanſio. intellectu duplex ētē iūdīcī acceptatiūt t̄ deace-
ptatiūt: quēadmodi in volūtate velle. s. et nolle.

Septimū argumen- **C** Septimū sic arguitur: si tertia propositio

ētē vera sequeretur: q̄ darentur due p̄positiones
mentales eiusdem rationis sive speciei naturaliter

significantes quarum vna ētē vera et reliqua fal-
sa: sequela probatur: iste due p̄positiones ultimātē

om̄is entitas est albedo/omnis albedo est entitas
sunt eiusdem rationis tamē secunda ētē vera t̄ p̄i-
ma falsa: maioz probatur quēsibet pars vniū ētē

Euanſio. eiusdem rationis cum aliqua parte alterius: ergo il-
le sunt eiusdem rationis: forte dices q̄ actus de ly.

Impugna- ois non sunt eiusdem rationis: sed hoc videat falsum.
illī cūtī sunt synonymi t̄ a causis eiusdem speciei p̄du-
cti: vterq̄ enim causatus est a notiā entitatis t̄ al-
bedinis aut fiat argumētūm de istis oīs hō est hō: t̄

Solutio. homo oīs hō est et assumptū fortius persuadēt.

C Istud argumentum est **Gregorij**: & fac-

ciliime idem assumptū posset probari contra ip-
sum: per hoc q̄ ille p̄positiones mentales a noti-
tīs eiusdem speciei causarētū: ad quod communis

Schola respondet cōcedendo illatum: quod etiā
ostēditūt in istis propositionib⁹ sortes est sortes sor-

te. res est plato: non vult tamen admittēt duarum si-
non marum: vnam veram et reliquā falsam. Si

forte dicas iste sunt synonyme: omnis homo ētē ho-

mo: t̄ homo omnis homo ētē: ad hoc quidam respō. **R**esponsio
der concedendo q̄ sunt synonyme essentialiter nō ta-
men accidētāliter: quemadmodi t̄ actus de ly om-
nis: nam iūna ly omnis distribuit t̄ confundit in alia
vero solum distribuit: sed hoc ētē falsum nam vterq̄
distribuit simul et confundit: si bene inspiatū: et sic
dicas illas nō esse synonymas ob aliam acceptiōē
ēminoz. Alij nolētes cōcedere illas r̄ndet ad argu- **A**llorum fo-
menti negando illas ētē eiusdē rationis: q̄ actus lutio.
non sunt vt ex iū q̄ in tertia q̄stionē diximus pater.

C Octauo sic arguitur: si mētālis vltimata **O**ctauo ar-
esser composita daretur equinocatio in mente vlti-
mata: sequela probatur: vltimata istius homo ētē
animal significat hominem ētē animal: et animal
ētē hominem: ergo: probatur antecedēs: nō ētē ma-
ior ratio q̄ conceptus hominum sit subiectum illius
mentalē q̄ conceptus animalium: ergo aut vterq̄
aut nullus non secundum ergo p̄mūlū simili mo-
do probabitur q̄ vterq̄ sit predicatum.

C Ad istud argumentum alīqui dixerunt **Solutio q̄**
q̄ conceptus hominum ētē subiectum illius menta-
lis et non conceptus animalium: quia prius in in- **rundam.**

Intellectu fuit formatus. Sed hoc nihil ētē nā sī in in-
stanti intellectus illam propositionem formet redit **Impugna-**
difficultas. Forte dices q̄ intellectus humanus in **tio,**
instanti non potest illos tres conceptus producere: **Euanſio.**
tunc fiet argumentum de intellectu angelico: nam **Impugna-**
beatus Augustinus. iiiij. capite sui **S**enecū inquit: **tio,**
mens angelica cuncta que voluerit simul notitia fa-
ciliūt comprehendit: si dicas q̄ ly simul dicit simul
tatem temporaneam et nō instantaneam: producat
deus illam propositionē in instanti in intellectu sor-
tit. Si dicas cum Olchot q̄ tali intellectui non re-
presentabit p̄positionaliter illa notitia adeo sic pro-
ducta: ibo tecum alia via: sit tempus idem adequa-
tum productionis subiecti t̄ predicati t̄ copule: tunc
non valet fuga data: preterea esto q̄ p̄t̄s sit forma- **Eiusdē solū**
tus conceptus animalium q̄ conceptus hominum
nulli dubium est quin intellectus eiusdem concepti-
bus possit formare istam mentalem homo ētē ani-
mal. **P**aulus **A**eneus alīter responderet: dicens q̄ **Impugna-**
illa propōsitio significat hominem ētē animal: et nō **tio Pauli,**
animal ētē hominem: quia intellectus ea median-
te hominem ētē animal intelligit: sed hoc minime
verit: nāq̄ intellect⁹ sic vltis intelligat puenit a cō-
ceptu sic vltis significat: ḡ nō q̄ intellect⁹ sic p̄cipit
pp̄o sic significat. Hieronym⁹ **P**ardo tenet illius **Opinio hie**
pp̄ois virtus illorū p̄ceptū ētē subiecti t̄ p̄dicati⁹: sic **ronymi par-**
q̄ illa mētālis hoīem cē aīal t̄ aīal cē hoīem signifi-
cat: sed iste nō poterit vitare cādē mentale cē verā t̄ **do.**
falsam: vt pater d̄ ista sortes fuit alb⁹. **L**utor rosarū **Contrapar-**
dicit ad argumētū: q̄ in eo p̄lupponit falsū. s. q̄ p̄ce-
ptus aīal sit pars illius pp̄onis: nā opīnōi iste in
q̄cīq̄ mētāli vltimata app̄hēsiā cādē notiā cē co-
pula t̄ p̄dicati⁹ copulati⁹ t̄ copulati⁹: et q̄i c̄ritur
ab eo q̄re vñ⁹ p̄cepr⁹ illorū duorū poti⁹ est subiectū
q̄ alter ad hoc p̄cēr̄ndet: q̄ cōcept⁹ hoīm nō pot ētē
p̄dicati⁹: alter nō cōcept⁹ nō pot ētē subiectū. Et ista **Primi in-**
imaginatiōe multa absurdā sequunt̄: primū q̄ cādē **conveniens**
mētāli subordinare ētē due sor. albū erit: sor. erit
albū: iste sortes est vel nō fuit albū: sortes non est
vel fuit albū. **L**ida fuit oīs hō: **L**ida oīs homo fuit.
Preterea nulla dabīt rō q̄re ly hō distribuit potius **ad opinionē**
in ista mētāli hō nō ētē aīal q̄ p̄dicati⁹: et sic semper ar-**Lorenel,**
gūmēti difficultas manet. **E**lius iū p̄o ḡhierimenias **Sechidum.**
S. iū **J**ohannes dī-
lart.

Quarta questio.

Tenet q̄ illa pp̄ hoīem esse aīal significat: q̄ pōt ei corñdere vocalis significās hoīem esse aīal. Sed hoc ē falsū: nā q̄ possit corñdere vocalis significās hoīem cē aīal ē q̄ illa mētalīs sic significat: ḡ nō sic

Tutior dīcē di modus. significat q̄ pōt corñdere talis vocalis. Lōge aliter dīcēdū ē ad argumētū. s. q̄ ex natura act⁹ de ly est cōcept⁹ hoīm ē subiect⁹ t̄ nō p̄dicat⁹: t̄ cōcept⁹ aīalit⁹ p̄dicat⁹ t̄ nō subiect⁹: talis cēn nature ē vi solū cōcept⁹ aīalit⁹ de cōcept⁹ hoīm vniat. Istud argumē

Hoc Grego t̄t̄ est Gregorij t̄ que efficacit⁹ in ipsū retoriq̄ri pos̄t̄rūq̄rū hoc q̄ illa mentalis hō est aīal cōliter a notitia ipsū agit, hoīm t̄ aīalit⁹ causat: ad qd̄ nō dubito quin r̄deret q̄ a natura sua mētalīs illa hoīem eē aīal: significat t̄ si q̄rat ab eo: q̄re illis cōceptib⁹ mediātib⁹ p̄duxit intellect⁹ illā pp̄nō: t̄ nō pp̄nō significātē aīal esse hoīem: s̄lī mō p̄ter Gregorij ab opinione cōi q̄re il lis cōceptib⁹ intellect⁹ poti⁹ actis illi⁹ nature quā al teri⁹ p̄duxit: crediderim id eē viri⁹ respolum. s. illud p̄uenire ex aliq̄ motu extreco aut intrisco.

Ultimū ar. **C** Vltimo sic arguit̄: si vltimata esset cōposita ex subiecto p̄dicato t̄ copula maxie eēt hec sor̄e sor̄. sed ista nō igit̄: p̄baf mi. Aristotele. vij. metaphi. vt cōi allegas inq̄: ip̄ossibile est duo accidētia solū nūero differētia esse ī codē subiecto q̄n p̄stūtūt vna sed notitia sor̄is sūt h̄mōi. ḡ faciut vna notitia et ex cōlectu illa mētalīs subiecto t̄ predicato caret.

Solutio **quorūdā.** **C** Ad istud argumētū qd̄a dīcūt q̄ dictū. Aristotelis solū habet versi in accidētib⁹ materialib⁹: sed hoc videat falsū: nā sic ista eēt qualitates sp̄iales idivisibiles scđm intēsione: t̄ s̄lī mō q̄litates materiales. Alij dīcīt q̄ ille notitia faciut vna: q̄ quidē ē subiecto t̄ p̄dicatu copulatiū et copulatiue: sed hoc ē manifeste falsū: nā sic ista eēt falsū: hō est hō nā ei⁹ p̄dicat⁹ distribuit: cētū iste que oīs hō est hō: t̄ hō oīs hō est eēde mentali subor dinarent. Alij tenet: illas notitiās nō cōstituere vna ratiōe act⁹ vnitute illarū vniōne imp̄edētis. Cōtra q̄s sic arguit̄: aī aduentu act⁹ vnituti ille notitia faciebat vna ḡ illo positio adhuc faciēt vna: nā nō vide tur quā vim dīnidēdi ille act⁹ habeat. Preterea nō assignabī sufficiēs cā q̄re notitia illa potius ī duas medietates q̄ ī tres tertias diuidere tc. ḡ aut ī oēs suas p̄tes ē diuissa aut ī nullas: p̄ierea seqr̄et q̄ p̄ad uētū de ly ē remissus cognoscere sor̄is quā ante aīo nō est dīcēdū. Quidā in suo ḡhiermenias asserit q̄ ille notitia nō faciut vna q̄ intellect⁹ ad earū vniōne minime cōcurrīt: hoc t̄t̄ cē falsū sc̄ilicet ostēdit. aut intellect⁹ concurrit ad vniōne notitiāriū pp̄rio actu: aut actu volūtatis q̄ imperat̄ intellect⁹ aut sine actu, si p̄mī vel scđm nūq̄ cēt̄ ī intellectu notitia: cū eiusdē infiniti p̄tes cēnt vnitē: qn̄ ī intellectu v̄l volūtate infiniti cēnt act⁹. Si tertiu mediatū actu intellect⁹ nō cōcurreret ad notitiārū vniōne quē ī p̄ducōe hui⁹ mētalīs sor̄es s̄ sor̄es nō experimur. Huic argumētū to facilī cēt euāsio dīcēdū q̄ intellect⁹ nullo actu me diāte cōcurrīt ad notitiārū vniōne t̄ etiā sine actu nō cōcurrīt: th̄c p̄det̄ ex intellect⁹ libertate. Loīs re sp̄olō argumētū p̄ncipalis est: q̄ ille notitia faciunt vna: t̄ vna notitia cē subiecto t̄ p̄dicatu copulatiū nō incōuenit: secus cēt̄ copulatiue: hui⁹ talis est imagnatio q̄ intellect⁹ ā duab⁹ notitia sor̄is p̄tib⁹ p̄ducit actu de ly īp̄is codē mō manētib⁹ vniūs q̄ t̄ area. Si aut̄ q̄rat q̄re magis abili⁹ p̄tib⁹ q̄ ab alijs intellect⁹ actu p̄ducit ad nullū aliud recursus rōnabilis videat q̄ ad libertatē intellect⁹ aut volūtatis. Huic

Solutio **Io annis du lart.** **C** sp̄olō argumētū p̄ncipalis est: q̄ ille notitia faciunt vna: t̄ vna notitia cē subiecto t̄ p̄dicatu copulatiū nō incōuenit: secus cēt̄ copulatiue: hui⁹ talis est imagnatio q̄ intellect⁹ ā duab⁹ notitia sor̄is p̄tib⁹ p̄ducit actu de ly īp̄is codē mō manētib⁹ vniūs q̄ t̄ area. Si aut̄ q̄rat q̄re magis abili⁹ p̄tib⁹ q̄ ab alijs intellect⁹ actu p̄ducit ad nullū aliud recursus rōnabilis videat q̄ ad libertatē intellect⁹ aut volūtatis. Huic

Solutio **cō munis.** **C** sp̄olō argumētū p̄ncipalis est: q̄ ille notitia faciunt vna: t̄ vna notitia cē subiecto t̄ p̄dicatu copulatiū nō incōuenit: secus cēt̄ copulatiue: hui⁹ talis est imagnatio q̄ intellect⁹ ā duab⁹ notitia sor̄is p̄tib⁹ p̄ducit actu de ly īp̄is codē mō manētib⁹ vniūs q̄ t̄ area. Si aut̄ q̄rat q̄re magis abili⁹ p̄tib⁹ q̄ ab alijs intellect⁹ actu p̄ducit ad nullū aliud recursus rōnabilis videat q̄ ad libertatē intellect⁹ aut volūtatis. Huic

Dubium. **C** sp̄olō p̄tinenter: possit dubitari vtrū ad hoc q̄ q̄

lītates sp̄iales cōstituāt vnu sufficit q̄ sint eiusdem speciei. ad qd̄ cēt̄ coīs rōsto q̄ sic: hoc autē rōnabilitē Solutio du appetat falsū. Primo. nā seqr̄et aut q̄ ista mētalīs bīj. cēt̄ ha sor̄. t̄ plato currit aut ista falsa sor̄. vel plato currit ī casu sor̄. curreret t̄ plato q̄lceret. rurū enā seqr̄et q̄ inēst̄ vel remissi⁹ cognoscere sor̄e p̄ hoc q̄ inēst̄ v̄l remissi⁹ cognoscere platonē vt iā v̄ducti⁹ ē.

C Pro opinōe Petri Ailiacēts ponuntur Opinio pe p̄ponēs. **P**rima pp̄nō q̄libet vltimata cathegori tri de allia. ca ē simplex q̄litas. illā p̄suader rōnibus Gregorij. **P**rima pro pos̄itio.

C Secūda p̄positio q̄libet vltimata hippo Secunda p̄positio.

teatica ē cōposta. quā sic p̄baf si hippotetica cēt̄ simplex cēt̄ nō sit maior rō vna: q̄ de alia mētalīs hui⁹ sortes. est t̄ sortes. nō ē: cēt̄ simplex q̄ fieret simplicē notitiā r̄p̄sentare cōtradictorio mō: qd̄ nō min⁹ inēcōuenit q̄ notitiā hoīis significare asinū. Contra istā opinione sic arguit̄. Ex p̄ma pp̄nō seqr̄et notitiā simplicē r̄p̄sentare cōtradictorio mō. vt patet dīmēta līhū cathegorice sortes est t̄ nō est: ḡ aut negāda cēt̄ simplicitas cathegorice aut p̄pter hoc non erat admittenda cōpositio hippotetice. forte dīces vt iste inuit q̄ p̄ma pp̄nō erat intelligēda de cathegoriis hippoteticis p̄portionabilib⁹: sed hoc nihil emāt̄. t̄ sic daref act⁹ de ly ē in mēte q̄ dato nō euitabīlē cōpositio simplicis cathegorice. P̄teke iste admittit dīrī assēst̄ oppositi p̄mī p̄ncipij: t̄ s̄lī assēst̄ si simpler q̄litas cōtradictorio mō r̄p̄sentat̄: ḡ p̄pter hoc nō erat negāda hippotetice simplicitas. P̄teke r̄arēt̄ mētaleas naturalē significātēs q̄lī vna eēt̄ necessaria t̄ reliq̄ ip̄ossibilis: vt patet de istis sor̄. moūet̄ sor̄. mouet̄ sor̄. currīt: hoc incōuenies deducīt̄ ē a Gregorio p̄tra opinione cōdem: ḡ aut p̄pter hoc nō erat ponēda cathegorice simplicitas aut ponēda ē in hippoteticis. P̄op̄f ista videat q̄ iste doctor non p̄st̄ sibīp̄s: t̄ ad p̄bationē sue scđe pp̄nō r̄ndet̄ q̄ nō incōuenit simplicē q̄litatē copulatiue inadēq̄te cōtradictorio mō r̄p̄senāre aut adequate copulatiūn longe aliter esset adequate copulatiue.

Tertius articulus.

C Nūc ad argumētā in questionē factare: Solutio s̄p̄det̄. t̄ p̄mo ad scđm: dicēdū q̄ illud dīcūt̄ allega t̄ Aristotelis ē sic intelligēdū: oīs enūciatio cōstat er noīe t̄ s̄bō tc. formalit̄ vel vñialit̄. Ad p̄mī s̄bō r̄ndet̄ negādo minorē: mō appārēt̄ p̄stat v̄l p̄suāsū ē intellectu repugnare ap̄phēsū simplicē notitia pp̄nōlis cognoscere. hoc t̄t̄ argumētū qd̄a motus affirmat̄ ī suis p̄bleumatib⁹ intellectu v̄lra ap̄phēsī nā p̄positā simplicē ap̄phēsī posse. p̄ducere a p̄posita depēdētē in eē t̄ cōseruari: p̄posūt̄ ponit mōrū rōnib⁹ opinōis cōi simplicē v̄o innītēs p̄fectiōi in intellect⁹: cōtra istū mō sic arguit̄: q̄līq̄ intellect⁹ cōcurrit ad p̄ductionē notitiē: nī ea mediane aliqd aut aliqliter cognoscat̄ qd̄ v̄l q̄lī ante nō cognoscēbar. Sed q̄cqd aut q̄līq̄ p̄saz intellect⁹ p̄mī enā intelligebat ḡ minime ad p̄ductionē scđe intellect⁹ cōcurrit. P̄teke aut̄ intellect⁹ p̄duxit scđam q̄ conatū p̄ que p̄mī p̄auxit t̄ hoc non v̄l p̄stat neq̄ p̄ hoc q̄ illū conatū imēdat̄. t̄ hoc nōmā p̄talē p̄ma in tēdere: neq̄ p̄ nouū conatū q̄ cū conatū p̄me nō sa ceret vnu: mā cū hic conat̄ cēnt ad simonias notitiās p̄ducēdas necessario vnu fācerē. Ad cīa ista nō r̄nēdo q̄rū vnu flātu dilū facile possunt. Multa etiā alia hoc ī opere ex cōsulto insolūta dimissi aut q̄nō erat illis loc̄ aut q̄ facilis digestiōis: aut q̄ lectorū ingenia hisce magis acuarent. Finis.

Solutio **if.** **arg.** in p̄cī p̄io pos̄itī.

Solutio **pri** **mi.** **Solutio** **ar** **gumentū** **cōtra** **hā gest.**

Solutio **scđm** **arg.** **hā gest.**

I A C O B V S A L E G I O N E I N C O M

plutensi Liceo professor medicæ rei, Francisco à Castello

Doctori professionis eiusdem eruditissimo. S.

Hest iam inde ab antiquo liberaliū artium

gloria Francisci doctissime: ut propriea credantur dictæ liberales: q̄ videantur cum liberaliter inserviendis ingenii apudissime: tuum etiam ad libertatem animi vel maxime factæ: nam studiorum (vi scis) hęc est ratio vel poussima vt quedam quasi seminario vires alant animi: r̄ ad capessenda maiora robur sufficiat: alie qui si studia tātum sunt studia non sunt: sed desidig magis p̄textus r̄ velamēta: q̄ si aliud his laboribus ambiens est: quos potest hęc nobis militia quoq̄ parare triumphos ampliores: q̄ si ani muni ita instiger: vt animus faciat animos sibi: vel ad impeditissima queq̄ tentanda.

Quę autem erit auspicioꝝ expeditioꝝ r̄ magis opima: q̄ exire mētem a deo r̄ ex-

misse rebus ludicris: vt relata valere seruili ambitu illiberalibusq; votis vitam intra

libertatis pr̄sidia degat: nullis vltoris obnoxiam sorbis: sed in expugnabili r̄ p̄ce-

tua semper libertate felicem: vt tamen ad hanc gloriam possimus emergere: subducendus est paulatim animus: institutisq; tāq; virili toga sumpta cogēdus: maiora iam sapere ac p̄seferre. Id quod liberales artes cum primis facit: et inter eas p̄cipue que totam argumentandi tragediam promit dialectice. arguta ea quidem r̄ contētiosa negotiis plena. Sed his tamen contentionibus illa quies vel maxime parit: perq; eas altercantum in acies beata illa pax metis instruitur. Nam si falsis vera quodam quasi confinio iuncta: si certa incertis admixta: virtutibus vltia sunt annexa: vt vix internosci distingue queant: quid potest oportuniſſi eſſe: aut magis e re: quam habere v. l. magnetem in quo p̄ me dias minas pelagi certius incerta pericula lustres: vel cotulum lapidem qui has quidem auri bracteolas confirmet pacto natus: illas autem vt adulterinas aspernetur r̄ subdictis: quanq; cui potuere mus⁹ tam inique fauere: vt non intelligar disceptationibus his hoc queri: vt ingenii cōtentioē collisit: abstrusa penitus veritas discintillat: Quod si tentatus filer vel iecu leuissimo quas non habuit flammis eructat: rationis acies cōcussa: quam lucem quoq; nō dabit: His sane cuniculis eruitur: verum quod suapte natura primo latitat: deinde profert sacrificios hoc aditu vadatur sapientiē fretum: hac tempestate cōtentur illa fulmina que passim in litteris admiramus: nihil enim aliud vtrq; philosophia: est tam ea que moribus institutiōes dicit: quam ea que ad naturam attinet nisi dialectice vel de institutiōis differens vel ad disputationem naturam vocans: theologiam vero quis nescit dialecticē tantum esse diuina remantiam medicinam (cui tu r̄ ego dedimus nomina) illud ostenderit ad dialectices quoq; accedere imperium: q̄ explosa empiricorum persuasiōe que tamdiu viguerat: logicorum summi nominis omnes post Halensi iatronicem qui dum Tschylum impugnat r̄ Archigenem ad experimētorum tantum variis r̄ insano casus: rem medicā relegat: Dialecticem nobis in ppetuum cōsecrauit: quam hebetem r̄ somniculofam: r̄ vix mustantē talpa temporis excitauit: r̄ erexit etas nostra que nihil auspiciaria tentauit in litteris. Paucis enim ab hinc annis culta mille duplum quo tannis fētus exhibuit. Digna vel ob hoc diligenter exerceri q̄ sorti r̄ fermenti respondet prouetu: vel ad prodigium vsc⁹ secundissimo: nam neq; argutus quicquam est ad delitias: neq; erulantius ad fastis: nō ad cauilloſ promptius aliquid aut ad suauissimas litterariſ acies aptum magis: nihil iucidiuſ ſi honestos ludos: nihil honestius ſi iocida et ſeria capies: Deniq; nō est aliud vel ad vium cōmodius suauius ac innocētius: vel ad decus ſanci⁹ voluptuosius aut opportunius: vel ad amēnitatem gratius vtilius atq; preclarius. Quare nō possum statuere mecum quid sit in causa vt rem p̄clarim adeo r̄ in omnes vſus expeditam alij peius oderint q̄ mel sardoum: alij calumniētur vt inutilē mori nulli etiam (ſi deo placet) post datum nomē eiurant: niſi q̄ pecunioſas malūt oēs artes cōfectori quā honestas: quo vīto flagrāt hodie cuncta r̄ toſta ſunt: nam tūra multi tētant hoc tantum noīe: r̄ Indos paſſim adeunt Hispani noſtrā ſez: vt onus auro reuertātur r̄ opulēti: r̄ bella luxuriosa inuētus idcirco cupit: vt direptis aliorum fortunis profusus agat: que habēt oīa ſuam nemēſin: vt enim malis querit artibus: ita r̄ lōge ſane peioribus pererit: contra discipline certe ſunt: nec perire ipſe nec perdere quemq; poſſunt. Sed oībus magis p̄ſtū ſolēt cultoribus ſuis p̄ſto eſſe. Inter quos eſt vir multi noīs (r̄ merito quidem) Alfonſus a Brato ciuis noſter affinitate tibi ille quidē coniuctus: vt q̄ ma-
xime: lōge tame r̄ ingenio pliberali: r̄ litterariſ amore coiunctioni: cui adeo fulſere: vt ille inquit ſoles cādidi: vt dialecticos grippos r̄ nodosa enigmata logicorū ceratinasq; ambages: r̄ crocodilitas (horredi labores p̄uinciam) ita cīcurarit: cōficerit: demittat: vt vñus ſit in his litteris que Parrhesiſtes oībus cī ſua Littera nō cōferre modo: sed p̄ferre quoq; poſſim⁹: nō enim cōtentus penetraſſe ſolēt ſuas has alpes: traduxit etiā ſecum p̄ſtrenas r̄ pugnaces legiōes diſcipulorū: idq; nō ſemel r̄ cautib⁹ ruptis acerrimi aceto ingenij domuit iter r̄ ſtravit viā nullis poſthac aspreſis ſalebroſam r̄ impedita: ſed facile ſpronam r̄ cuius puiam (quod ne me putes aſſentatiōe dediſſe a qua mores (vi scis) mei lōgissime abhorret) fac vt ille inquit periculiſ in litteris: r̄ libroſ queſtioniſ locupletissimos quos dedit in vulgus: euolue. Dices me cītra quā debui laudasse viri dignissimiſ quouis p̄econio: r̄ qualē nulla poſt vltoris alea iacere: nam cū ſi ingenio ſane q̄ maturo r̄ moribus quaſi ad pſcriptiū censurę factis ſic vrgit ac premit: tame ſi quid ſemel ceperit impugnādu: vt nihil videat ſucepti magis r̄ explodēdum: cōtra ſi p̄pugnat: videat in ptes vocaſſe queq; inuarii eſt vſpiā: ita p̄pitiā Minerua res gerit. Si ferēda vero ſentēta eſt: q̄ eracto bone de⁹ iuditio: q̄ graui cīfciatiōe: q̄ explo ratis articulis oīb⁹: q̄ excusis ſingulis ſcriptoriſ vasariſ p̄nuntiat: ſi qd eſt vel tenebris durſi vel ſenſu anceps: vel atra tori argutis: vel oīſoleſti venustate: aut ſole adiumento colluſtrat: aut lata dirimit ſentēta de terminis: aut ſeſtīciter explēcat impediti: aut q̄ ſtō ſtādē nitore de leuigat: dīgn⁹ p̄oſiſ ſi haberet ingenio ſorūnā pare quāquā homini ſtudia in ſi littere ſunt in votis: vīpote cui nihil grati⁹ eſſe poſt eſt q̄ ſi cartacea ſuppellectile ſit in ſtructiſſimus: vt his oīb⁹ auſterat q̄tide ſuppetias nō Loplutēſi modi Academie in q̄ tenet lochi honestiſſimi. ſed toti q̄ ſi rei publice litterarie cui nō deditiſſim⁹ eſt mō: ſed vel addict⁹: q̄ noīe p̄ter affinitatiſ vincula debet eſſe tibi q̄ gratiſſim⁹: vt q̄ iuſtā ſindies deco ra vīq; familiq; vfo q̄ ſi amore ſit auctior tū r̄ pſtū. Maſi vos oīe ille monimētis ingenii multo clarissimiſ: r̄ in eſu ſi omne duraturis illuſtrat: mereſ ſane vt r̄ eſi vos q̄ ſi habeatis in ſtu: viri digniſſimiſ feſtidiſſimo teſtimonio poſteri tatiſ cui debet etiā hoc oneriſ imponere: q̄ nihil pōi eſſe gratiū Hispani ſtoti medicisq; r̄ phisiſ ſi litteris (qđ nō igno ras) vt que dictauit oīm paulo eruitatiſ ſi iuuenili quodam ardore in ſuſiſetac calculatoris argutias caſtiget: rurſus r̄ ad ſimam reuocet quo per purgata et ad libellum exacia māturo: tādem parui mittantur in vulgus: r̄ incipianta eam lucem agnoscere quam merentur. Hale Compluti ad nonum Kalendas ſextilis,

IN OPVS Q V O D E R V
ditissimus Magister Alphonsus Prati edidit: epigramma alludens ad cognomen
Prati per allegoriam ad iuuenes, Francisco
Santio autore.

Quisq[ue] Apollineis p[er]cigere temporis fertis,
Et logicæ flores carpere quisq[ue] auet:
Colligat eni[us] canescut prata ligustris:
Hic sunt purpureis lilia mixta rosis.
Hic & odorato violæ miscentur anetho:
Hic narcissus hiat: deniq[ue] cuncta virent.
Gemmae prata nitent: vincuntur thessala tēpe:
Hybla[que] nec tantū pulcher hymettus olet.
Hos tibi dat flores Prati solertia viuax:
Quos prius ex multis legerat ille locis.
Sicut apes, varium pertentat sedula gramen:
Carpitq[ue] ex herbis quæ meliora putat.
Sic facit is, cuius nimium prudentia sagax
Omnia r[ati]onatur: sed meliora legit.
Ergo adite o[ste]r Iuuenes pulchros decerpite flo[res]
Et iuuet his fertis implicuisse comas. (res:
Nunq[ue] marcescent, si quis collegerit illos:
In q[ue] breui fructum pomaq[ue] odora dabūt.

Enchomion Magistri Alfonsi Prati per
etundem Franciscum Santium.

Sæcula prisca suas nō iactat garrula gētes:
Nec celebret septē græcia docta viros:
Nec tantum extollat vates egyptia Memphis,
Et taceat dryidas Gallia vaniloquos.
Decolor haud posthac Indus decātet Iarchā,
Nec tam Chrysippū fama loquatur anus.
Temporibus nostris etas concedat auortim,
Doctinæ palmarum sœcula nostra ferunt.
Vix numerare viros possim: quos nīa tulere
Tempora: cum priscis quos fateate pares.
Sed fatis unus erit: cui non certauerit vllus,
Aut logicæ argutias volvare multiplices:
Aut physicæ archana: aut rerū dep[er]ndere causas,
Quas natura suo condidit in gremio.
Artibus ingenuis nemo se conferat illi:
Nam instituit multos artibus ingenuis.
Nomen habet Prati: merito quod fata dederūt
Floret enim sicut geminea prata solent.
Non referā mores: seruat quos semp honestos,
Non eget eloquio vita probata meo.
Ergo cum tantus nostro vir surgat in quo,
In nunc, & veteres effe in astra viros,

Baccalauri Melchioris de Santa Maria: eiusdem
autoris discipuli: in inuidum epigramma.

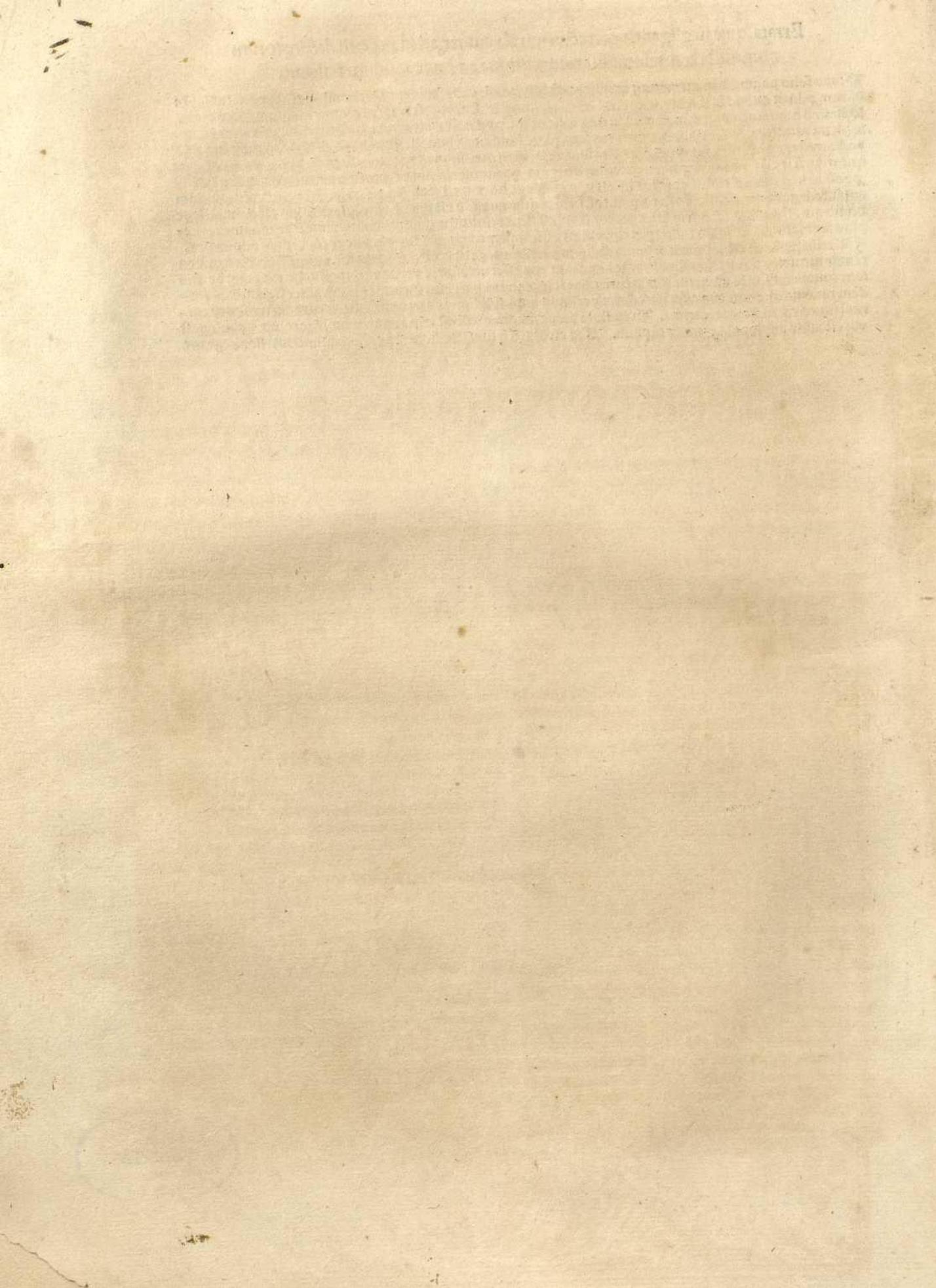
Inuidie quid nigros atra rubigine dentes
Incūtis: & doctum carpere queris opus:
Excute conceptum male fana mente furorem:
Nā scelus est tenebras spargere velle bonis,
At si non curas tetur deponere morbum:
Viue diu: nec te deserat inuidia.

COMPLVTI APVD MI.
chaelem de Egua, mense Au-
gusto. Anno. 1530.

Errata, quæ negligentia correctorum ab autore ad id negotii destinatorum
commissa erant, auctor sua recognitione ad hunc modum restituit.

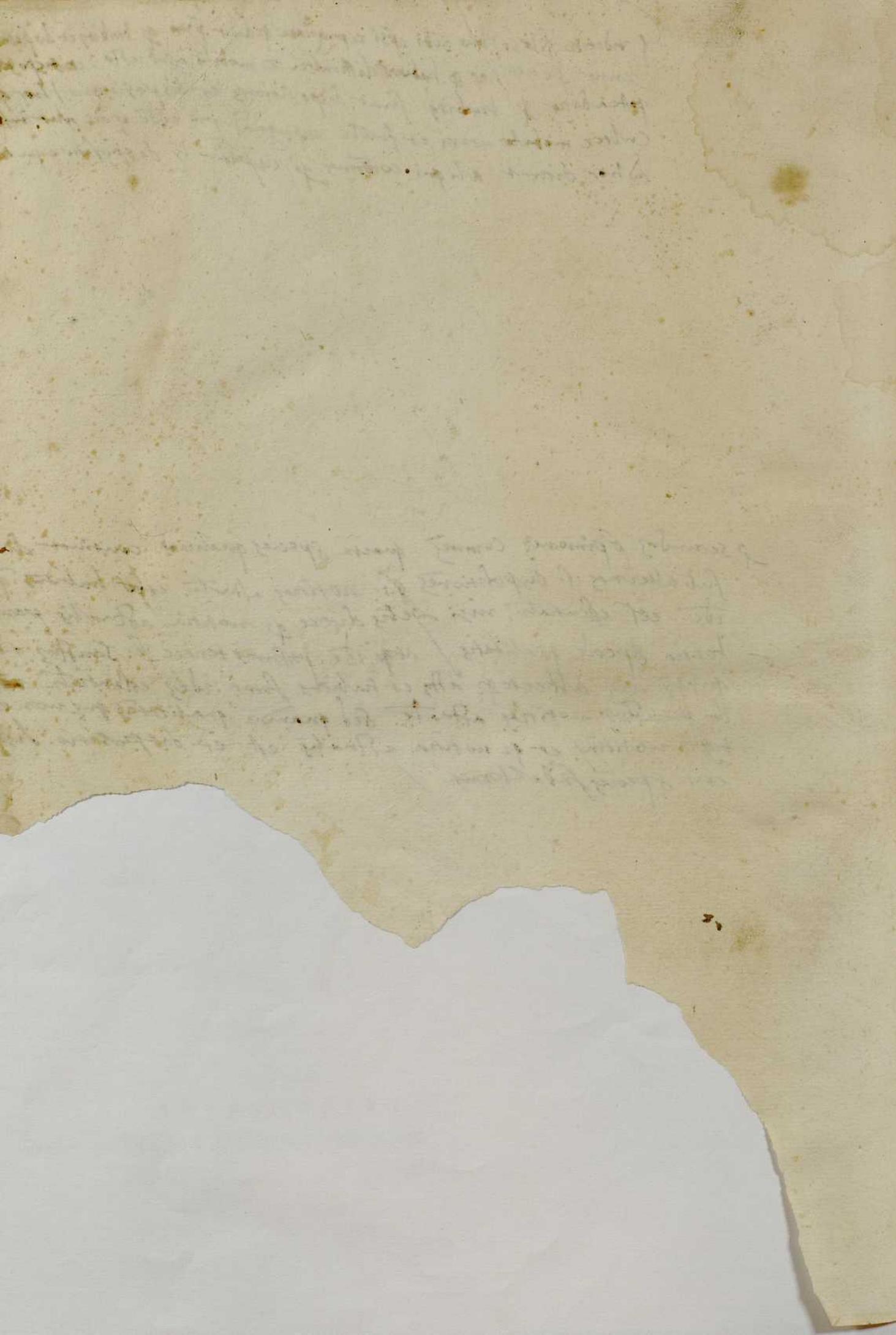
Primo folio pagina. u. in carminum titulorū vbi est Alphonsus Basani: lege Alphonſi. fol. iiiij. pa. i. col. ii. vbi dicitur. pdixit quoddā est reale. lege ens. Eodem fol. pagi. col. ii. vbi est ly idem dicatur identitatē: lege dicat. Diffinīo fundamēti propinquā posita in scda q̄stione fol. v. pa. ii. sic est legenda: fundamēti ppinqū est im- mediatā ratio fundandi relationē: tenens se ex parte fundamēti remoti. fol. viij. pa. ii. vbi legis diffinitio. nib⁹ deificare. lege designificare. fol. ix. pa. i. col. i. vbi est fuerit amissimus: lege amicissimus. fol. xi. pa. ii. col. i. vbi q̄ritur: vtr sū ly est i. ppōne negatiua: quēadmodū ly ē in ppōne affirmatiua: ē p̄positio affirmatiua: deficit hoc: sit p̄positio negatiua. Et ibidē vbi dicit hō est non aial: lege hō non est aial. fol. xxi. pagi. i. vbi est flores nondum amississe. lege non amississe. fol. xii. pa. i. col. i. vbi dicitur quando est pars hui⁹ cōplexi: homo est animal: lege homo qui est animal. Eodem fol. i. pa. col. ii. vbi est sicut renititur conatus animalium: lege conatus conce- ptus animalium. Eodem fol. pagi. i. col. vbi est dissimiliter conatus adquiritur: lege conceptus adquiritur. fol. xxiiij. pa. ii. vbi est: producit actum de ly ipsis partibus lege de ly est. Eodem fol. i. pa. col. ii. vbi dicitur da- rentur mentales naturaliter significantes quarum vna esset necessaria ⁊ reliqua impossibilis: vt patet de istis sortes mouetur sortes mouetur sortes currit. sic est legendum: darentur mentales naturaliter significantes eius- dem rationis quarum vna esset necessaria ⁊ reliqua impossibilis: vt patet de istis: si sortes mouetur sortes cur- rit: si sortes currit sortes mouetur. In epistola prope medium: vbi est talpa temporum: lege culpa. ⁊ paulopost vbi est mille duplum: lege mille cuplum. Alijs errata (si q̄ sunt) faciliora erunt q̄ vi animaduerſione egeant.

Prudens filosophs sibi ipsi repugnat quod dicit pmo qd habens et dispositio
runt penes hor qd habens diffiniter et mobiliis ostendit; et dispositio
potest ad hanc qd habens sunt dispositiones et dispositiones hor qd
entem mobilem veri et fidei repugnat pro eode tempore qd inspi
ad hor dicunt aliqui commixtus capite li dispositio equivo

et secundus opinionez commixtus quarta species qualitatibz continet duas
sub alternoz. scilicet dispositioz qd notizias adhuc est habens qd
ide est essentia; nisi velis dicere qd notitia adhuc poni
tertia species qualitatibz / Atq; id possimus tenere scilicet tam
quitz eni ab hoc qd adhuc et habens sunt id est essentia non
so pereadiz notizias adhuc sed quanda qualitatibz que non es
tq; notizias et qd notitia adhuc est est dispositio. hisp
cuit species sub alternoz /

June. 21. 17.

Script et intergo nec dnm fuit ignoratio.

magis in eis perpendit. sed etiam ad meus subiectus. (nisi quis ambi ad effici) sed perpendit
etiam in eis. et perpendit. et perpendit. et perpendit. et perpendit. et perpendit. et perpendit.
et perpendit. et perpendit. et perpendit. et perpendit. et perpendit. et perpendit. et perpendit.
et perpendit. et perpendit. et perpendit. et perpendit. et perpendit. et perpendit. et perpendit.

I I

No Caja

A-429